

Handläggare
Lena Larsen

Till
Hägersten-Liljeholmens
stadsdelsnämnd 2020-02-06

Telefon: 08-508 220 23

Verksamhetsberättelse och bokslut 2019 Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner verksamhetsberättelsen med bokslut 2019, inklusive bilagor, och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Nämnden begär att ackumulerat netto 16,5 mnkr avseende resultatenheter överförs till 2020.
3. Nämnden begär ombudgetering med 1,0 mnkr för Svandamsparken.

Sammanfattning

Stadsdelsnämnden redovisar att den inom ramen för tillgängliga resurser i huvudsak bedöms ha uppnått målen för verksamheterna och därför bidragit till uppfyllelse av kommunfullmäktiges tre inriktningsmål för år 2019. Före resultatöverföringar redovisas ett överskott med 4,7 mnkr och efter redovisas ingen avvikelse mot budget. Kostnadsutvecklingen som sågs i början av året har bromsats. Sjukfrånvaron har minskat.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom samtliga avdelningar. Ärendet behandlas i förvaltningsgruppen 28 januari 2020.

Hägersten-Liljeholmens
stadsdelsnämnd

Telefonvägen 30, plan 9
Box 490
129 04 Hägersten
Växel 08-508 220 00
hagersten-liljeholmen@stockholm.se
stockholm.se

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	4
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	11
1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla.....	11
1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort.....	11
1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i.....	17
1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige.....	23
1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet.....	33
1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande.....	49
2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt.....	62
2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv.....	62
2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov.....	64
2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet.....	66
2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring.....	68
2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö.....	71
3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden.....	74
3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.....	74
3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.....	75
Uppföljning av ekonomi.....	85
Analys av resultaträkning – uppföljning av driftbudget.....	85
Resultatenheter.....	96
Investeringar.....	96
Försäljningar av anläggningstillgångar.....	97
Verksamhetsprojekt (driftprojekt).....	97
Ombudgeteringar.....	97
Medel för lokaländamål.....	97
Analys av balansräkning.....	98

Övrigt.....	99
Bedömning av nämndens interna kontroll.....	99
Kvalitetsarbete.....	103
Övrigt.....	104

Bilagor

Bilaga 1: SLK blanketter 2019

Bilaga 2: Bokslutsrapport 2019

Bilaga 3: Uppföljning av intern kontroll H-L 2019

Bilaga 4: Kvalitetsredovisning förskola 2019

Bilaga 5: Kompletterande uppföljning 2019

Bilaga 6: Slutrapport klimatinvesteringsmedel elcyklar 2019

Bilaga 7: Slutrapport klimatinvesteringsmedel LED 2019

Bilaga 8: Slutrapport klimatinvesteringsmedel Vitvaror 2019

Bilaga 9: Uppföljning av trygghetsinvestering Fruängen

Bilaga 10: Uppföljning av trygghetsinvestering Trekantsparken

Bilaga 11: Uppföljning av trygghetsinvestering Sannadalsparken

Bilaga 12: Uppföljning av trygghetsinvestering Nybohov

Bilaga 13: Sdn22_2019

Sammanfattande analys

Stadsdelsnämnden redovisar i detta ärende att den inom ramen för tillgängliga resurser i huvudsak bedöms ha uppnått målen för verksamheterna och därför bidragit till uppfyllelse av kommunfullmäktiges tre inriktningsmål för år 2019. Före resultatöverföringar redovisas ett överskott med 4,7 mnkr. Efter resultatöverföringar redovisas ingen avvikelse mot budget. Inom kommunals avtalsområde har anställningsbegränsningar införts samt ett allmänt inköpsstopp. Kostnadsutvecklingen som sågs i början av året har bromsats.

I verksamhetsberättelsen för 2018 redovisades före resultatöverföringar ett överskott med 3,6 mnkr och ett överskott med 5,9 mnkr efter resultatöverföringar.

Nämnden bedömer att 14 av kommunfullmäktiges 19 mål för stadsdelsnämndens verksamhetsområden har uppnåtts helt under året och att 5 mål har uppnåtts delvis. Merparten av indikatorerna bedöms ha uppfyllts helt eller delvis liksom samtliga nämndmål har uppfyllts helt. Ett arbete pågår för att ytterligare förbättra målopfyllelsen och utveckla ekonomistyrningen.

I verksamhetsberättelsen för 2018 bedömdes 20 av kommunfullmäktiges 26 mål för stadsdelsnämndens verksamhetsområden ha uppfyllts helt och 6 delvis. Samtliga nämndmål uppfylldes helt samt merparten av indikatorerna uppfylldes helt eller delvis.

Den 1 juli 2020 slås Älvsjö och Hägersten Liljeholmens stadsdelar samman och bildar en ny stadsdelsnämnd.

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Nämnden bedömer att inriktningsmålet har uppfyllts delvis.

De personer som uppstår ekonomiskt bistånd har fått stöd och insatser som syftar till egen försörjning. Samverkan har skett framförallt med jobbtorget men också med hälso- och sjukvården samt arbetsförmedling och försäkringskassan.

Socialtjänsten har som mål att stärka möjligheterna till ett självständigt liv för socialtjänstens målgrupper i stadsdelsområdet. Förebyggande arbete, tidiga insatser och insatser från den egna öppenvården har prioriterats både när det gäller barn, unga och deras familjer samt vuxna med missbruk. Rättssäkerheten och likställighet är grundläggande i arbetet. Vuxna missbrukares livssituation har förbättrats efter insatser från förvaltningen. Förvaltningens socialpsykiatriska verksamheter har fokuserat på att brukaren ska få ett gott bemötande och att delaktigheten för brukaren utvecklas. Att motverka hemlöshet och verka för mer självständiga och permanenta boendelösningar för hemlösa bland socialtjänstens målgrupper har prioriterats och har gett resultat i en minskning av antalet hemlösa. Samhällsvägledning till nyanlända har byggts upp och utvecklats. Barnets rättigheter och delaktighet har stärkts genom att socialtjänstens myndighetsutövande enheter arbetar med att implementerar barnrättsarbetet i alla ärenden som berör barn. Rådgivning och insatser för personer som utsatts för våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck har funnits tillgängliga på Relationsvårdscentrum.

Stadsdelsnämnden har erbjudit individuellt anpassade stödinsatser till personer med funktionsnedsättning. Utförarenheterna inom funktionsnedsättningsområdet har ett aktivt utvecklingsarbete bedrivits för att öka brukarnas delaktighet och egenmakt.

Stadsdelsområdet har upplevs huvudsakligen som tryggt, med attraktiva och välskötta parker. Allt fler miljöer har gjorts tillgängliga. Förvaltningen har systematiskt följt upp entreprenadavtalen för parkskötsel, renhållning och vinterväghållning. Samarbetet med entreprenören utvecklas kontinuerligt. Till hjälp i detta arbete har allmänhetens synpunkter och felanmälningar använts som kommer in bland annat via synpunktportalen.

Hägersten-Liljeholmens förskolor har god kvalitet på sin verksamhet. Merparten av stadsdelens barn går i förskola, 97 % av barnen i ålder 2-5 år går i förskola. Alla sökande erbjuds barnomsorg inom garantitid.

Verksamheten bedrivs i utifrån läroplanens intentioner visar uppföljningar och utvärderingar av medarbetare och vårdnadshavare. Årets prioriterade utvecklingsområden (kompetensförsörjning, organisera för lärande och likvärdighet, digitalisering, undervisning i förskolan) i riktning mot en likvärdig förskola har genomförts enligt plan även om den digitala Skolplattformen haft förseningar som inte stadsdelen råder över.

Förskoleenheternas arbete har i hög grad präglats av den nya organisationen och digitaliseringen av förskolan som är gemensamt för hela Stockholms stad. Nya ledningsstrukturer har skapats, anpassade till den nya organisationen och dess behov. Den nya organisationen har också medfört att flera övergripande utvecklingsarbeten pågår som ska bidra till likvärdiga förskolor och ökad kvalitet. Nöjdheten mätt i årets förskoleundersökning har sjunkit något. Troliga förklaringar till detta kan vara viss oro för effekten av omorganisationen men framförallt fördröjningen av införandet av den digitala portalen.

Två nya enheter, Resursenheten (Enheten för barn i behov av särskilt stöd) och Utvecklingsenheten inrättades i samband med att den nya organisationen.

Förskolans nya läroplan trädde i kraft 1 juli 2019. Förskollärares roll som ansvarig för att bedriva undervisningen har stärkts och nya begrepp som utbildning och undervisning introduceras. I samband med halvårsskiftet ska enligt skollagen tidigare förskolechef tituleras rektor.

Under våren har förskoleavdelningen och avdelningen för samhällsplanering utvecklat och reviderat sina samverkansrutiner i syfte att ge en helhetsbild av tillgång och efterfrågan av förskoleplatser i relationer till befintliga lokaler, nybyggnation och befolkningsprognos. Syftet är att på sikt fördela verksamheternas resurser mer effektivt.

Äldreomsorgen har haft särskilt fokus på demensvården, stödet till anhöriga samt att säkerställa en mer likställig biståndsbedömning. Viktiga utvecklingsområden har fortsatt varit mat och måltiden, utveckling av hemtjänsten, en meningsfull tillvaro på vård- och omsorgsboende samt fortsatt utveckling av mötesplatserna för ett brett utbud av olika aktiviteter, kulturupplevelser och social gemenskap. Under hela september inbjöd äldreomsorgen till en kulturfestival.

Genom ”Matlyftet” har två lunchgrupper startats, en vid Axelsbergs aktivitetscenter och en på mötesplatsen Västertorpsträffen. Syftet är att förebygga ofrivillig ensamhet med fokus på måltiden.

Medarbetarna har kontinuerlig erbjudits kompetensutveckling genom kurser, webbutbildningar, föreläsningar och nätverksträffar. Äldreomsorgens ombud med särskild kompetens inom olika områden har haft stor betydelse för verksamheternas kvalitets- och utvecklingsarbete.

Hemtjänsten har en specialiserad hemtjänstgrupp "demensgruppen" som är Silviahemscertifierad. Demensgruppen och demensombudens kompetens och insatser har bidragit till att den enskilde kan behålla sin personlighet, integritet, sitt självbestämmande och sina funktioner, vilket har haft stor betydelse för den demenssjukes livskvalitet och hälsa. Antalet demensombud har utökats och finns inom varje hemtjänstområde.

Utbildning för Silviahemscertifiering av verksamheterna vid Fruängsgården har pågått under hösten och kommer att vara klar för certifiering till våren 2020.

Tryggt mottagande för en säker och trygg hemgång efter sjukhusvistelse har fortsatt. En prioriterad utvecklingsfråga har varit samverkan med primärvården och primärvårdsrehabiliteringen. Den nya Regionala överenskommelsen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård i Stockholms län som börjar gälla tidigast från 2020-01-01, kommer att ställa ytterligare krav på en väl fungerande samverkan med den enskildes behov och trygghet i fokus.

Anhöriga har erbjudits olika stödinsatser. Stadens program för stöd till anhöriga och äldreomsorgens rutiner har utgjort basen för utvecklingsarbetet av anhörigstödet.

En aktuell fråga under året har varit upprustningen och omstruktureringen av Fruängsgårdens servicehus, A-huset.

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Nämnden bedömer att inriktningsmålet har uppfyllts helt.

Hägersten-Liljeholmen är ett stadsdelsområde som växer snabbt och där antalet kvadratmeter verksamhetslokaler ständigt ökar, inte minst inom förskolan som byggs ut i hög takt. Översyn har gjorts för att anpassa stadsdelens övriga boenden och verksamhetslokaler till förändrade behov. Energibesparande investeringar har gjorts i nämndens verksamhetslokaler i samverkan med Micasa och SISAB som äger och förvaltar fastigheterna. Nybyggen och nyanskaffningar som har skett är klimatsmarta och tar hänsyn till miljön.

Nämnden har haft en tät och nära samverkan med näringslivet i Hägersten-Liljeholmen inom de frågor som ligger inom nämndens ansvarsområde, främst trygghets- och säkerhetsfrågor. Förvaltningen har en konsult som arbetat med att utveckla samverkan med näringslivet tillsammans med kommunikatörer och preventionssamordnare när det gäller trygghet och trivsel. Arbetet har skett inom konceptet "Tillsammans Hägersten-Liljeholmen" där lokala aktörer samverkar för en trygg och trivsamt närmiljö.

Stadsdelsnämnden har samverkat med facknämnder som exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden och därmed varit med i stadsutvecklingen i Hägersten-Liljeholmen. Stadsdelar, framförallt Liljeholmen, förtätas med blandade funktioner som bostäder, centrum och kontor. Bland annat har detaljplanearbete genomförts i Örnberg, Västertorp, Liljeholmen och Axelsberg. Sammanlagt är det tusentals nya bostäder som planeras i Hägersten-Liljeholmen. Innerstadskänslan från Södermalm kliver över vattnet till Norra Liljeholmen, Stockholm förtätas och förnyas hela tiden.

Genom att följa resepoliticyn används i första hand miljöanpassade transportmedel, såsom att resa kollektivt med tåg eller buss. Vidare finns totalt 18 bilar inom förvaltningen, tre av dessa är elbilar och 13 är miljöbilar. Årsmålet i indikatorn om andel miljöbränsle uppfylls inte helt. Informationsinsatserna fortsätter och det har skett en förbättring jämfört med 2018.

Förvaltningen har under året nyttjat de elcyklar som köpts in för att minska bilbehovet inom verksamheterna. Elcyklar används av bland annat fältassistenter, hemtjänster och förskolechefer. Vidare bidrar de till hälsofrämjande.

Stadsdelsnämnden ansvarar för parkvägar och har sett till att dessa är fria från grus, löv och annat som stör framkomligheten. Den upphandlade entreprenören har förvaltningen nära kontakt med och ser till att den genomför åtgärder snabbt, arbetet från entreprenören följs upp regelbundet.

Stadsdelsnämnden får regelbundet remisser från markupplåtelseenheten på trafikkontoret om upplåtelse av parkmark till bland annat kulturevenemang. Bland annat har en kulturföreningen haft utomhusbio i Svandammsparken under sommaren.

Äldreomsorgen har bjudit in till en uppskattad kulturfestival under hela september månad som har riktat sig till både omsorgstagare i äldreomsorgen och alla seniorer i stadsdelsområdet.

En översyn har gjorts av regler för bidragsgivning och stöd till föreningar så att de överensstämmer med kommunfullmäktiges intentioner och samspelar med andra bidragsgivande nämnder i staden. Förtydligande av skrivanvisningar och bedömningskriterier har skett.

En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Nämnden bedömer att inriktningsmålet har uppfyllts helt.

Inom nämndens verksamheter har flera utvecklingsprojekt pågått som gett möjlighet för berörda verksamheter att utvecklas och pröva nytt. I det dagliga arbetet har medarbetarna stärkts till att vara innovativa genom att ledningen visat tillit och har haft ett tydligt brukarfokus. Digitala verktyg har använts för att öka brukarnas egenmakt. En kartläggning av olika samverkansmönster har genomförts tillsammans med Skärholmens stadsdelsförvaltning, konsultföretaget Wexxa samt stadsledningskontorets idésluss. Resultatet är en grund för att utveckla innovation genom samverkan.

Sjukfrånvaron har minskat från 8,4 procent 2018 till 7,5 procent 2019. Implementeringen av uppdraget "Hållbart arbetsliv" i syfte att minska sjukfrånvaron har inletts. Några enheter har varit pilotenheter och flera aktiviteter har kommit igång, bl a "aktiv sjukskrivning" och "sjuksköterska på plats".

Kompetensförsörjningsprocessen har gett stöd i arbetet med att behålla, utveckla och rekrytera medarbetare och chefer. Kompetensutvecklingsinsatser har ofta skett i samverkan med staden, andra förvaltningar och externa aktörer.

Uppföljning av ekonomi

Stadsdelsnämnden redovisar ett överskott med 4,7 mnkr jämfört mot budget före resultatöverföringar. Efter resultatöverföringar redovisas ingen avvikelse. Prognossäkerheten har varit god.

Nämndens arbete under året

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd har bestått av 13 ledamöter och 13 ersättare enligt följande.

Ledamöter Abit Dundar (L) ordförande, Maria Ljuslin (V) vice ordförande, Anette Hellström (M), Lars Svärd (M), Tomas Tetzell (M), Susanne Sjöblom (M), Lara Siadat (MP), Johan Vesterlund (C), Eva Fagerhem (S), Mathias Walldén (S), Malte Sigemalm (S), Ann-Marie Strömberg (V) och Henrik Åkerlund (SD).

Ersättare Tita Bergquist (M), Mikael Nilsson (M), Vakant (M) till, Anna Wåglund (L), Emilia Bergius (MP), Maria Tilander (C), Lovisa-Teolinda Pettersson (KD) till 2 september, Mikael Johnsson (KD) från 2 september, Mikaela Wedin (S), Ababacarr Jammeh (S), Kiyana Kazemfar (S), Björn Häll Kellerman (V), Lina Hjort (V), Emelie Nixon (SD) till 27 maj, Alvin Wester från 27 maj.

Stadsdelsnämnden har haft 13 nämndsammanträden varav ett extra sammanträde under 2019.

Sociala delegationen

Stadsdelsnämnden utsåg en social delegation för beslut i enskilda ärenden som bestått av fem ledamöter och fyra ersättare.

Ledamöter Tomas Tetzell (M) ordförande, Eva Fagerhem (S), vice ordförande, Anna Wåglund (L), Lara Siadat (MP) och Ann-Marie Strömberg (V).

Ersättare Tita Bergquist (M), Johan Vesterlund (C), Mathias Walldén (S) och Lina Hjort (V).

Sociala delegationen har haft 18 sammanträden varav 6 extra sammanträden under 2019.

Teman

Öppna förebyggande verksamheter inom äldreomsorgen, Äldrestöd – Marie Bergström informerade.

Grupp- och servicebostäder – Birgitta Morin Cia Bergström informerade.

Omvandling av Södertäljevägen - från motorled till stadsgata. Joel Berring från stadsbyggnadskontoret och Karl Gylje från exploateringskontoret informerade.

Familjerätt sydväst – Sofia Ferrer informerade.

Förskola resursenheten – Elisabeth Jerneke informerade.

Trygg- och brottsförebyggande arbete – Clas Cederlid informerade.

Äldreomsorg Hemtjänstens utvecklingsarbete – Annecharlotte Persson, Annelie Fyrestam och Ann-Charlotte Björk informerade.

Viktiga nämndärenden

Exempel på viktiga nämndärenden som handlagts under året utöver de ordinarie styr- och uppföljningsdokumenten (verksamhetsplan, budgetärenden och verksamhetsberättelse) har varit:

Nya förskolor

Ny Förskola på fastigheten Värnskatten 7

Remisser i urval

Förslag till reviderade föreskrifter för avfallshantering för Stockholms kommun

Övergripande samverkansöverenskommelse mellan Stockholms stad och Polisregion Stockholm

Nytt miljöprogram för Stockholm 2020-2023

Näringslivspolicy för Stockholms stad

Policy för sociala medier i Stockholms stad

Mat- och måltidspolicy för äldreomsorgen i Stockholms stad

Digifysiskt vårdval – Tillgänglig primärvård baserad på behov och kontinuitet

Strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet

Detaljplaner

Förslag till detaljplan för Fader Bergström 1 m.fl.

Förslag till detaljplan för fastigheten Skridskon 1

Förslag till detaljplan för del av fastigheten Telefonfabriken 1

Förslag till detaljplan för Dragningslistan 3

Skrivelser för beredning

Det har lämnats 9 skrivelser från nämndens ledamöter som beslutats att lämnas för beredning av förvaltningen.

Utreda bastu vid Örnberget – skrivelse från L, M och MP

Konsulter inom barn- och ungdom, individ och familj – skrivelse från S

Placeringar på Rysseviken, Gålö - skrivelse från S

Avgifter inom hemtjänsten - skrivelse från S

Förekomst av mikroplaster som underlagsmaterial - skrivelse från S och V

Omvandlingar av hyresrätter - skrivelse från V och S

Hedersrelaterat våld och förtryck - skrivelse från V

Vikarietäckning inom stadsdelsnämndens förskolor - skrivelse från V

Förvaltningens ekonomikostnader inom individ och familj - skrivelse från SD

Medborgarförslag

Nio medborgarförslag har lämnats in och beslutats om beredning.

Synliggör att personer som använder ledar- eller assistanshund får vara i kommunala lokaler

Utegym i Gröndal

Central mötesplats för unga i Västertorp

Odlingsgemenskap i park

Förslag för grusplanen i korsningen Telefonvägen/ Korpmossevägen

Låt gräsmattor bli ängsmark

Boulebana på Elsa Beskows gata i Fruängen

Badplatsen vid Skoflickargränd i Mälarhöjden

Utöka förskolegården vid Rosteriet

Verksamhetsbesök

Nämndens har bjudits in till verksamhetsbesök inom avdelningarna förskola, social omsorg samt äldreomsorg.

Kvällspass med fältassistenternaFörskolan Berget i Årstadal (förskolegård på taket)Förskolan Hamngården Gröndal (kemikaliesmart förskola)Droppen/BruketAxelsbergs aktivitetscenterFruängsgårdenVästertorps träffpunkt

Upphandlingar

Upphandlingar som beslutats av nämnden består av förlängning av sex avtal.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Nämnden bedömer att inriktningsmålet har uppfyllts delvis. Kommunfullmäktige har tagit fram fem mål för verksamhetsområdet. Stadsdelsnämnden har formulerat åtta nämndmål som ska bidra till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål om en modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla. Hur nämnden bidrar till att uppfylla inriktningsmålet redovisas under respektive mål för verksamhetsområdet. Nämnden bedömer att två mål för verksamhetsområdet uppfylls helt och tre mål uppfylls delvis samt att alla nämndmål kommer att uppfyllas helt.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

 Uppfylls delvis

Analys

Stadsnämnden bedömer att målet för verksamhetsområdet endast delvis har uppnåtts under året då underliggande nämndmål bedöms uppnås men då årsmålet för tre indikatorer uppnås delvis, en inte uppnås och fyra uppnås helt.

Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknad

Försörjningsstödstagandet i stadsdelen har ökat. Ökningen gäller det faktiska antalet hushåll och andelen bidragstagare i befolkningen samt andelen barn som lever i familjer som uppstår försörjningsstöd. Ökningen kan härledas till att fler hushåll med nyanlända får behov av kompletterande försörjningsstöd efter det att de avslutat etableringsprogrammet. Även ensamkommande flyktingungdomar som har behov av försörjningsstöd under gymnasiestudier har påverkat utvecklingen.

Försörjningsstödstagare i stadsdelsområdet får individuella insatser i nära samarbete med jobbtorgen och förvaltningens och staden arbetsmarknadsåtgärder. I utredningen används stadens bedömningsinstrument *Initial bedömning*. Barnkonsekvensanalyser genomförs i ärenden som rör barn. Personer som står långt från arbetsmarknaden får stöd i samverkan med arbetsförmedling, försäkringskassa och läkare. Det finns möjlighet att få offentligt skyddat arbete (OSA) och Stockholmsjobb med olika former av anställningsstöd. Personer och familjer som lever i osäkra boendeförhållanden får stöd av bolots och boskola. Ungdomar erbjuds att söka kommunala feriearbeten.

Samhällsvägledning för nyanlända

Inom förvaltningen arbetar sedan sommaren 2018 två samhällsvägledare med målgruppen nyanlända i stadsdelsområdet. Verksamheten innehåller individuell vägledning som öppen

mottagning på de boenden som finns i stadsdelsområdet, öppen mottagning på Midsommargården vid Telefonplan och öppna informationsmöten med olika tema. Till verksamheten är projektet Föreningsguider i Hägersten-Liljeholmen knutet. Projektet arbetar i samverkan med föreningar, församlingar och SHIS och har två föreningsguider anställda.

Syftet är att de nyanlända ska få kännedom om stadens, stadsdelsförvaltningens och civilsamhällets utbud av insatser och aktiviteter som på olika sätt stärker den nyanländas etablering i samhället samt motverkar isolering och ohälsa. Nyanlända ska bjudas in till de arenor för möten med andra etablerande innevånare som föreningarna i stadsdelsområdet utgör. Stadsdelsområdets etablerade befolkning utgör en kraftfull resurs för de nyanlända. I mötet skapas nätverk som är betydelsefulla för en lång rad livsområden; språkinläring, kontakter som kan leda till arbete och bostad, stöd i föräldraskap, meningsfull fritid, kunskap om och delaktighet i samhällslivet. Syftet är även att skapa och implementera en strukturerad och varaktig samverkan mellan stadsdelsförvaltningen och civilsamhället, föreningslivet i synnerhet rörande arbetet med nyanlända. Ett mål är att skapa former för informationsutbyte om utbud och aktiviteter i stadsdelsområdet så att dessa blir kända och tillgängliga för de nyanlända på ett sätt som är hållbart över tid. De framgångsrika metoder och fungerade strukturer som byggs upp inom ramen för projektet bör kunna stå modell för utveckling av verksamhet inom andra stadsdelsförvaltningar inom Stockholms stad och inom andra kommuner i länet.

Under 2015 flyttade de första nyanlända familjerna in på Stiftelsen hotellhem i Stockholms (SHIS) genomgångsboende för nyanlända på Bjällerkransen. Boendetiden är maximalt 5 år och under 2020 och 2021 kommer många familjer att ha uppnått denna boendetid. De står inför att planera och genomföra vidareflytt till andra bostadsområden eller andra orter. För att säkerställa att de boende får det stöd och den information de behöver arbetar förvaltningens samhällsvägledare i nära samarbete med personal från SHIS. Uppföljningar görs regelbundet. Förvaltningen har ansökt om och beviljats projektmedel från Länsstyrelsen för ett utvecklingsprojekt rörande vidareflytt och samverkan med civilsamhället.

Arbete för ökad jämställdhet

Det är betydligt fler män än kvinnor i stadsdelsområdet som uppbär försörjningsstöd. Drygt hälften av alla bidragstagare är ensamstående män. Männerna har i större utsträckning långvariga bidragsbehov. I staden och landet gäller samma förhållanden. Att män i större utsträckning än kvinnor har behov av försörjningsstöd styrs av faktorer som inte är påverkbara utifrån stadsdelsförvaltningens uppdrag och resurser. För att motverka ojämlikheten i bidragstagandet ger förvaltningen ger fler män än kvinnor stockholmsjobb och fler personer som har OSA är män.

Fler flickor än pojkar ansökte om feriearbete hos förvaltningen. Förvaltningen erbjuder lika många flickor som pojkar anställning men fördelningen blev inte helt jämn då många tackade nej till anställning och restplatserna kunde inte fördelas helt jämnt.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	1,1 %			1 %	1 %	1 %	2,8 %	VB 2019
Analys Nämndens resultat ligger på 1,1 % vilket är en ökning med 0,1% sedan tertialrapport 1. Sammantaget resultatet för hela staden är 2,5 %. Bidragstagandet bland barnfamiljer i stadsdelsområdet är relativt lågt.								
Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	0,91 %	1,05 %	0,77 %	0,87 %	0,8 %	0,9 %	1,6 %	VB 2019
Analys Antalet bidragshushåll i stadsdelsområdet har ökat under 2019. Ökningen har nu fått genomslag på värdena för andelen personer i befolkningen som uppstår ekonomiskt bistånd. Männen är i större omfattning bidragstagare än kvinnor både i stadsdelsområdet och i staden.								
Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	0,56 %	0,62 %	0,5 %	0,56 %	0,56 %	0,58 %	1,1 %	VB 2019
Analys Andelen långvariga bidragstagare har ökat något i stadsdelsområdet. Män är i större utsträckning än kvinnor långvariga bidragstagare. Andelen långvariga bidragstagare är lägre i stadsdelsområdet än i staden.								
Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb	23 st	14 st	9 st	16 st	23 st	25 st	1 050 st	VB 2019
Analys Initialt inför 2019 bedömde förvaltningen att ett årsmål på 15 personer var rimligt utifrån att det under tidigare år varit svårt att hitta personer som lämpar sig för insatsen bland försörjningsstödstagarna i stadsdelsområdet. Svårigheterna har varit att många försörjningsstödstagare som aktualiseras för insatsen behöver mer stöd och mer förberedelse för att kunna tillgodogöra sig ett stockholmsjobb vilket gör att många som aktualiserats inte i slutändan har kunnat börja anställningen. Utifrån att möjliggöra att stadens årsmål om 1050 personer i stockholmsjobb ska kunna realiseras höjde nämnden ambitionsnivån och årsmålet till 25. Årsmålet uppnåddes inte men resultatet innebär trots detta en kraftig ökning från de 16 som uppnåddes 2018.								
Antal tillhandahållna platser för feriejobb	368			454	350	360 st	9 000 st	VB 2019
Analys Årsmålet uppnås då 368 ungdomar har erbjudits feriearbete under sommaren 2019. 1038 ungdomar ansökte om feriearbete.								
Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	28			43	28	45 st	1 050 st	VB 2019
Analys Förvaltningen bedömer att målet inte har uppnåtts. Informationsinsatser har genomförts bland annat på chefsforum för att öka antalet tillhandahållna platser till Stockholmsjobb och informationsarbetet kommer fortsätta under 2020.								
Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	105			128	100	100	Tas fram av nämnden	VB 2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys								
Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd								
Förskolorna har tagit emot knappt 100-talet högskolestuderande på praktik. Stadsdelen har i samarbete med Stockholms Universitet (SU) haft en så kallad övningsförskola. Ett projekt som avslutades vid årsskiftet där man tagit emot ett stort antal studenter. Fortfarande tar stadsdelen emot lika stort antal studenter. Det är en del av kompetensutvecklingssatsningen liksom satsning på lokala handledarkurser i samverkan med lärosätena. De båda huvudlärosätena Södertörns högskola (SH) och SU ändrar sitt sätt att arbeta med praktikplatser och vill utforma kluster för mottagande av studenter. Förskolorna tar även emot studenter från andra lärosäten i landet, liksom de som gör fältstudier, studerar till specialpedagoger eller har utbildning från annat land.								
Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	320 st	155 st	165 st	400 st	350	360 st	9 000 st	VB 2019
Analys								
368 ungdomar erbjöds feriearbete men 48 ungdomar valde att tacka nej till arbete under sommarlovet. Förvaltningen har inte sett att det finns behov av att erbjuda feriearbete under höstlovet eller jullovet.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utveckla arbetet med samhällsvägledning för nyanlända, med särskilt fokus på att ge kunskaper om bostadssituationen.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys			
Förvaltningen deltar i arbetsmarknadsförvaltningens nätverk för chefer och handläggare för samhällsinformation till nyanlända och medverkar på så sätt till utvecklingen.			
Socialnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna stärka samverkan kring personer med olika funktionsnedsättningar och förbättra målgruppens möjligheter att komma in på arbetsmarknaden.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys			
Förvaltningen har inte kallats till samarbetet rörande detta.			

Nämndmål:

Invånarna i stadsdelsområdet är självförsörjande

 Uppfylls helt

Beskrivning

- Arbetet med att erbjuda individuella insatser sker i nära samverkan med staden och förvaltningens arbetsmarknadsverksamheter.
- Evidensbaserade instrument för bedömning används både vid nybesök och vid långvarigt behov av ekonomiskt bistånd.
- Barnkonsekvensanalyser genomförs när beslut ska fattas som påverkar barn.
- Offentligt skyddade anställningar för personer med funktionsnedsättning eller socialmedicinska svårigheter
- Rekrytering och anställning av feriearbetande ungdomar samt Stockholmsjobb.

- Tillhandahålla praktikplatser för jobbtorgsaspiranter i förvaltningens verksamheter som drivs i egen regi och på entreprenad
- I samarbete med arbetsmarknadsnämnden vidareutveckla arbetet med Stockholmsjobb.
- Öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättningar att komma i arbete.
- Samverka externt med näringsliv och civilsamhälle för att nyanlända ska etableras snabbt på arbetsmarknaden.

Förväntat resultat

Alla invånare i stadsdelsområdet som är i behov av ekonomiskt bistånd för sin försörjning ges förutsättningar att kunna försörja sig själva genom att de erbjuds individuellt utformade insatser. Tröskeln till ett arbete är låg även för personer som uppburit försörjningsstöd under lång tid. Unga utan gymnasieexamen, äldre arbetslösa, personer med social problematik, fysisk och/eller psykisk ohälsa eller funktionsnedsättningar och utrikesfödda uppmärksammas särskilt och ges lokala arbetsmarknadsinsatser av god kvalitet så att de förbereds för insatser från Jobbtorgen. Unga i stadsdelsområdet erbjuds meningsfulla feriejobb som ett första steg in på arbetsmarknaden.

Det är lätt att få kontakt med enheten för ekonomiskt bistånd, både gällande ett nytt ärende eller i ett pågående ärende och den enskilde får tydlig information och god service rörande handläggningen, insatserna och beslutet. Felaktiga utbetalningar minimeras då det är lätt för den enskilde att förstå hur hen ska medverka i utredningen.

All utredning inom ekonomiskt bistånd, liksom bedömning och erbjudande om insatser, sker med hög rättssäkerhet och utifrån gällande lagstiftning och stadens riktlinjer. Arbetet grundar sig på tillit och respekt för människors självbestämmande och integritet. Barnen i familjer som är i behov av ekonomiskt bistånd uppmärksammas särskilt och handläggningen utgår från ett tydligt barnperspektiv.

Analys

Nämnden bedömer att nämndmålet har uppnåtts.

Antalet bidragshushåll har ökat under året och ökningen har nu fått genomslag på andelen bidragstagare i befolkningen. Utveckling kommer troligen kommer att fortgå under 2020 utifrån den prognos för bidragstagandet i stadsdelsområdet som SWECO gjorde i augusti 2019. Under senare delen av 2019 har förvaltningen anpassat bemanningen till det högre antalet bidragshushåll för att säkerställa rättssäkerheten i handläggningen och att alla biståndstagare får det stöd och de insatser de behöver för att komma vidare i egen försörjning.

Antal hushåll med ekonomiskt bistånd per månad		
År	Månad	Antal
2018	okt	464
	nov	484
	dec	498
2019	jan	501
	feb	510
	mar	518
	apr	514
	maj	500
	jun	500
	jul	519
	aug	524
	sep	518
	okt	530
Källa: Stadsledningskontoret/Sweco		

Under 2019 har det skett förändringar i gruppen försörjningsstödstagare i stadsdelsområdet. Under årets första 9 månader ökade andelen personer med försörjningshinder som rör arbetslöshet. Vid en djupare analys kunde man se att det främst rörde sig om personer som är arbetslösa och inskrivna i aktiviteter hos arbetsförmedlingen samt ensamkommande flyktingungdomar.

Vuxna biståndstagare med ekonomiskt bistånd fördelade efter försörjningshinder, procent 2019											
Försörjningshinder - grupp	jan	feb	mars	apr	maj	jun	jul	aug	sep	okt	
Arbetslös	41	44	43	44	45	45	48	48	46	43	
Sjukskriven med läkarintyg	19	19	18	17	18	18	18	18	18	21	
Sjuk- eller aktivitetsersättning	5	4	5	6	6	6	5	5	5	5	
Pensionär	1	0	0	1	0	0	1	0	1	1	
Arbetshinder, sociala skäl	23	23	22	22	22	22	21	20	21	23	
Vård av barn	3	3	4	3	3	3	2	2	3	3	
Arbetar deltid, ofrivilligt	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Arbetar heltid	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	
Övriga	5	5	5	4	5	5	5	4	4	4	
Summa	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
Källa: Stadsledningskontoret/Sweco											

Arbetslösa försörjningsstödstagare erbjuds i första hand insatser från jobbtorget. Det finns möjlighet att få arbetsträna i förvaltningens egen regi och för personer som står långt ifrån den ordinarie arbetsmarknaden finns offentlig skyddad anställning (OSA) och stockholmsjobb. Fler personer än tidigare år har haft stockholmsjobb. En konsultläkare har gett socialsekreterarna stöd i att bedöma läkarunderlag för sjukskrivning och gett stöd vid ansökan om sjukersättning. Förvaltningen har deltagit i FINSAM:s projekt multikompetenta team.

Förvaltningen har kunnat erbjuda 368 ungdomar feriearbete under sommaren 2019.

I mars 2019 slog förvaltningen samman enheten för ekonomiskt bistånd och vuxnenheten. Den nybildade enheten fick även ansvar för arbetsmarknadsåtgärder och samhällsinformation till nyanlända. Den organisatoriska förändringen genomfördes bland annat för att öka möjligheterna till ett mer teambaserat arbetssätt med de personer som är aktuella för insatser både utifrån missbruksproblematik och försörjningsproblem. Enheten har arbetat utifrån prioriterade utvecklingsområden rörande handläggningens organisation, tillgänglighet och bemötande av försörjningsstödstagare.

Ett problem har varit att de sökande får vänta på sitt första möte på Jobbtorget. Väntetider på en månad eller mer förekommer för unga vuxna men även periodvis för den äldre målgruppen. Jobbtorgsorganisationen bedömer att väntetiderna är följderna av resursbrist. Detta och de stora neddragningar som sker inom Arbetsförmedlingen drabbar de arbetslösa försörjningsstödstagarnas möjligheter till stöd ut i arbete och riskerar att förlänga bidragstiderna.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
II	Förvaltningens verksamheter ska verka för att öka sitt mottagande av praktikanter från jobbtorgen. Antalet tillhandahållna praktikplatser följs upp i tertialrapporter och verksamhetsberättelse.	2020-01-01	2020-12-31	
Analys Ej avslutad. Aktiviteten fortsätter 2020.				

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

 Uppfylls delvis

Analys

Stadsdelsområdet upplevs huvudsakligen som tryggt, med attraktiva och välskötta parker. 7 av 10 personer har enligt medborgarundersökningen 2019 svarat att stadsdelsområdet i huvudsak känns tryggt. Dock upplever kvinnor fortfarande en högre otrygghet när de är utomhus kvällstid än män.

Allt fler miljöer har gjorts tillgängliga. Förvaltningen har systematiskt följt upp entreprenadavtalen för parkskötsel, renhållning och vinterväghållning. Samarbetet med entreprenören utvecklas kontinuerligt. Till hjälp i detta arbete har förvaltningen en mycket aktiv allmänhet som lämnar synpunkter och felanmälningar bland annat via synpunktsportalen. Stadens städgaranti uppfylls.

Förvaltningen har genomfört trygghetsarbete och utvecklingsarbete för ökad trygghet och säkerhet i form av närmiljövandringar, fokusgrupper, samverkansgrupper.

Trygghetsmätningar och brukarundersökningar är en del av underlaget för utvecklingsarbetet. Medel har sökts för att göra trygghetsskapande investeringar i miljön. Det kan gälla belysning, ändring i vegetation eller omdaning av miljöer som av någon anledning upplevs otrygga. Genom lokala brottsförebyggande rådet (BRÅ) har ett aktivt brottsförebyggande arbete bedrivits. Trygghetsskapande åtgärder som genomförts i år har gjorts i samverkan med bland annat trafikkontoret, lokalt näringsliv och föreningsliv samt andra kommunala verksamheter. Bland annat har förvaltningen fräst bort grönska runtom gångtunnlar i Fruängen för att förbättra sikten, tagit bort skymmande buskage i Trekantsparken samt förbättrat sikten i Sannadalsparken i Gröndal.

Förvaltningen har reviderat riktlinjer mot våldsbejakande extremism och anvisningar för stöd till lokala föreningar i stadsdelsområdet. En rad föreningar har bidragit till upplevelse av meningsfullhet, gemenskap och delaktighet. Detsamma gäller stadsdelsförvaltningens kommunala verksamheter som träffpunkter för äldre, ungdomsverksamheter med flera.

Förvaltningen har arbetat förebyggande med skolprogram för att stärka medvetenheten kring demokratifrågor och utanförskap för att säkerställa rutiner för information kring VBE i samverkansgrupper. Förvaltningen följer stadens utbildningsinsatser och samordnare har fortsatt att introducera nyanställda och informera medarbetare om VBE och stadens arbete. Ca 160 medarbetare har genomgått stadens webbutbildning och ett tiotal har påbörjat utbildningen. Förvaltningen har under 2019 i övrigt följt stadens rutiner och riktlinjer i arbetet mot VBE.

Förvaltningen driver och arbetar aktivt med platssamverkan kontinuerligt i Västertorp och Liljeholmen där polis, nämnder, näringsliv, bolag och andra relevanta aktörer medverkar. Förvaltningen är även en aktiv part i skoldockning och jobbar generellt aktivt med att utforma samverkan med olika aktörer för att vid behov kunna starta upp platssamverkan i varierande omfattning.

Arbete för ökad jämställdhet

Nämnden har verkat för att tryggheten ska öka bland kvinnor. Kvinnor i stadsdelsområdet upplever fortfarande en större otrygghet än män när det gäller att vistas utomhus efter mörkrets inbrott. Nämnden har genom trygghetsinvesteringar i offentlig miljö verkat för att tryggheten för, framförallt kvinnor, ska öka.

Nämnden har också i sin parkplanering arbetat med att ha parker och grönområden med aktiviteter som passar alla, inte bara exempelvis pojkar. Detta är ett perspektiv som har haft i åtanke vid utvecklingen av nya parker.

Lokala handlingsplaner för arbetet mot våldsbejakande extremism

Under 2019 så har förvaltningen arbetat förebyggande med skolprogram för att stärka medvetenheten kring demokratifrågor, utanförskap etc. och säkerställt rutiner för information kring VBE i samverkansgrupper. Arbete pågår för att formulera rutiner vid uppkomsten av vbe i skolmiljön. Förvaltningen följer stadens utbildningsinsatser och samordnare har fortsatt att introducera nyanställda och informera medarbetare om VBE och stadens arbete. Ca 160 medarbetare har genomgått stadens webbutbildning och ett tiotal har påbörjat utbildningen. Förvaltningen har under 2019 i övrigt följt stadens rutiner och riktlinjer i arbetet mot VBE. Rutin finns formulerad för hur information delas vid demonstration/manifestation i stadsdelsområdet.

Socialtjänsten ingår i socialförvaltningens nätverk i arbetet mot vbe där information delges om rutiner och riktlinjer.

Barns rättigheter

Förvaltningen har utarbetat en implementeringsplan för barnrättsarbetet. Planen går tillbaka till tre valda artiklar i barnkonventionen. De valda artiklarna är:

- Artikel 3 Barnets bästa skall komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barn
- Artikel 6 Barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling
- Artikel 12 Barn skall utifrån ålder och mognad, få information, bli hörda och vara delaktiga i frågor som berör dem.

Arbetet med implementeringen sker främst inom socialtjänstens myndighetsutövning under ledning av en barnrättsamordnare. På varje enhet finns ett barnombud. De konkreta metoder och arbetssätt som ingår i planen är hämtade från socialförvaltningens stödmaterial. Konkreta metoder och arbetssätt som används är barnsamtal, Viewpoint - app för uppföljning med familjehemsplacerade barn, systematisk uppföljning där barnen eller de unga som har kontakt med öppenvården får skatta hur de upplever samtalen och intervjuer enligt Västernorrlandsmodellen. Barnrättsarbetet får utrymme på gruppmöten och APT:n och SKL:s barnrättskort används för kompetensutveckling. Inom handläggningen av ekonomiskt bistånd implementeras arbetssättet med barnkonsekvensanalyser.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

I stadsdelsnämndens verksamhetsplan för 2019 finns 14 aktiviteter som ansluter till olika fokusområden i Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023. Samtliga dessa aktiviteter har genomförts under året. Förvaltningen har särskilt uppmärksammat fokusområdet rätten till arbete och försörjning. Detta har tagits sig uttryck i att förvaltningen som arbetsgivare strävar efter att fler personer med funktionsnedsättning ska kunna anställas och i det utvecklingsarbetet som bedrivs inom dagliga verksamheter och sysselsättningsverksamheter där verksamheterna uppmärksammar brukarnas möjligheter att närma sig arbetsmarknaden.

I förvaltningens grupp- och servicebostäder utvecklas brukarnas möjlighet till information och egenmakt.

Rådet för funktionshinderfrågor tar del av samtliga nämndärenden och i de fall rådet ser det som relevant avger de ett eget yttrande. Rådet har utöver de aktiviteter i verksamhetsplanen som ansluter till Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023 en egen balanslista med frågor som de driver löpande under året och i dialog med förvaltningen.

Utbyggnad av förvaltningsområde för nationella minoriteter

Inom ramen för stadsbidraget 2019 har finsk karaoke på Trekantens servicehus anordnats två gånger i månaden. Förvaltningen har hållit med lokal och bekostat en karaokeledare. Arrangemanget har riktat sig till finstalande äldre personer i Hägersten-Liljeholmen, Älvsjö och Skärholmen. Aktiviteten har varit väldigt populär och även folk från andra stadsdelar har deltagit. Syftet har varit samvaro med samtal på finska och att minnas och sjunga gamla kända finska sånger ("rätt till språk och kultur"). För stadsbidraget har det även ordnats två bussresor/utflykter för äldre där man umgått och talat finska. Ingen lämplig utbildning för medarbetare har funnits under året. Verksamheten har haft regelbundna möten med

representanter för Sverigefinska organisationernas samrådsgrupp för att diskutera användningen av stadsbidraget.

Utanför stadsbidraget har förskolan Mikrofonen haft en grupp med finsktalande barn.

I flera år har förvaltningen samarbetat med den sverigefinska minoriteten som Stockholm i flera år varit förvaltningsområde för. Sedan 2019 är Stockholm förvaltningsområde även för samer och tornedalingar (samiska och meänkieli).

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel genomförda åtgärder inom ramen för risk- och sårbarhetsanalys (RSA)	100 %					100 %	100 %	2019
Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor ♀	65 %	61 %	68 %	80 %		80 %	77 %	2019
Analys Förvaltningen ser en tydlig minskning i andelen som upplever sin stadsdel som trygg jämfört med åren innan. Det är svårt att klargöra vad detta beror på då svaren kommer från medborgarundersökningen där svaren inte motiveras.								
Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning ♀	61 %	59 %	64 %	74 %		74 %	71 %	2019
Analys Siffrorna ligger liknande nivå som 2017. 2018 Var således ett år som stack ut positivt. Förvaltningen når inte målet på 74 procent.								
Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden ♀	64 %	63 %	64 %	72 %		71 %	71 %	2019
Analys Siffrorna ligger snäppet högre än de från 2017. 2018 stack alltså ut i positiv riktning. Svaren från medborgarundersökningen visar att förvaltningen inte når årsmålet på 71 procent.								
Stockholmarnas nöjdhet med stadsmiljön ♀	83 %	81 %	84 %			88 %	88 %	2019
Analys Förvaltningen når inte 88 procent enligt svar från medborgarundersökningen. Eftersom medborgarundersökningens svar har en felmarginal på 5,6 procent är det svårt att säga om förvaltningen verkligen inte når målet. Utfallets sanna värde är någonstans mellan 78 och 88 procent.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Kommunstyrelsen ska i samarbete med bostadsbolagen och stadsdelsnämnderna utveckla samverkan mot våldbejakande extremism.	2019-01-01	2019-08-31	
Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna inventera behovet och lämplig geografisk placering av nya parklekar.	2019-01-01	2019-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Analys Diskussioner har pågått länge internt om att få en parklek i Trekantsparken i Liljeholmen. Dock har inget konkret föreslagits eller tittats närmare på.			
✓ Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheterna och de ekonomiska konsekvenserna för fler parklekar med djur i staden.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Hägersten-Liljeholmen har redan en parklek med djur i Aspudden. I andra parklekar är det inte aktuellt med djur.			
✓ Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna verka för att utreda vilka områden som kan läggas till - och utöka redan godkända områden – som platser där stadens ordningsvakter verkar för att skapa trygghet för medborgarna.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och i samverkan med polis och fritidsverksamhet inrätta och bidra till lokala operativa samverkansforum för barn i behov av samlade insatser från skola och socialtjänst.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Trafiknämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheterna till utveckling av Stockholms stadsmiljöer genom exempelvis brukaravtal för skötsel av parklekar eller stadsodling.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Stadsdelsförvaltningen har under året haft dialog med intressenter för stadsodling. Bland annat har arbete pågått att låta starta stadsodling i Gröndal samt Aspudden genom brukaravtal.			

Nämndmål:

Hägersten-Liljeholmen är ett tryggt och säkert stadsdelsområde med välskötta parker

 Uppfylls helt

Beskrivning

Löpande uppföljning av drift och underhåll som utförs av entreprenör. Trygghetssamverkan genom Lokala BRÅ, platssamverkan och samverkansöverenskommelse med polisen. Genomföra trygghetsinventeringar samt trygghetsskapande investeringar och åtgärder med hjälp av trygghetsmedel.

Förväntat resultat

Den upplevda tryggheten i stadsdelsområdet ökar i stadens mätningar. Invånare och besökare i Hägersten-Liljeholmen känner sig trygga i stadsmiljön och anser att parkerna är attraktiva att vistas i. Parkerna är rena och erbjuder goda förutsättningar för besökare att själva bidra till att stadsmiljön är ren genom ett ändamålsenligt antal sopkärl. Antalet felanmälningar angående renhållning minskar. Lekplatserna är i gott skick och fel åtgärdas snabbt. Parkmiljön är tillgänglig och hinder avhjälpas effektivt. Samverkan kring trygghetsfrågorna är välfungerande och har tydliga strukturer. Lokala BRÅ arbetar effektivt och målstyrt och kan på så sätt tidigt identifiera risker och anpassa hur resurserna styrs. Trygghetsinventeringarna ger en god överblick av vilka åtgärder i stadsmiljön som ska prioriteras. Medarbetare har god kunskap om hur de ska arbeta mot våldsbejakande extremism.

Analys

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsområde har välbesökta och omtyckta parker och grönområden. Stadsdelsnämnden fortsätter att utveckla och sköta området alla parker. Under året som gått har stadsdelsnämnden i samverkan med exploateringsnämnden och trafiknämnden påbörjat utvecklingen av Teaterparkern i Telefonplan samt upprustningen av Kerstin Hesselgrens park i Fruängen. Arbetet kommer att fortgå nästkommande år och även efter det. Det har varit ett tätt och effektivt samarbete med dessa nämnder, något som krävs för dessa omfattande projekt.

Stadsdelsnämnden har också fortsatt arbetet att rusta upp den populära Svandammsparken i Midsommarkransen, arbetet beräknas vara färdigt under 2020. Även Blosterdalens park i Liljeholmen har stadsdelsnämnden förberett för upprustning, något som också kommer att genomföras under 2020.

Stadsdelsförvaltningen har under året tagit in och behandlat olika medborgarförslag gällande parker och grönytor. Invånarna i Hägersten-Liljeholmen är mycket aktiva och värnar en god offentlig miljö i sitt område. Bland annat har det kommit in förslag på att låta gräsmattor i stadsdelen bli ängsmark samt att bygga ut en skatebana under tunnelbanebron mellan Telefonplan och Hägerstensåsen - i båda fallen är det något som stadsdelsnämnden ska titta närmare på inför nästa år.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Avdelningen för samhällsplanering ska följa upp upphandlad parkentreprenad.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Förvaltningen har under året gjort en uppföljning på parkentreprenören i och med att avtalet eventuellt skulle förlängas. I uppföljningen konstaterades att det finns en del anmärkningar i arbetet som entreprenören behöver åtgärda framöver, exempelvis gällande barmarksrenhållning. Dock har förbättrings skett över tid och stadsdelsförvaltningen föreslog därför att avtal skulle förlängas med den upphandlade entreprenören.			
Avdelningen för samhällsplanering ska genomföra trygghetsinventeringar i stadsmiljön tillsammans med berörda aktörer för att identifiera trygghetsskapande åtgärder.	2019-01-01	2019-12-31	
Avdelningen för samhällsplanering ska samverka med lokalt näringsliv, civilsamhället, polis, stadens berörda nämnder och bolag samt andra relevanta aktörer genom platssamverkan.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Förvaltningen driver och arbetar aktivt med platssamverkan kontinuerligt i Västertorp och Liljeholmen där polis, nämnder, näringsliv, bolag och andra relevanta aktörer medverkar. Förvaltningen är även en aktiv part i skoldockning och jobbar generellt aktivt med att utforma samverkan med olika aktörer för att vid behov kunna starta upp platssamverkan i varierande omfattning.			
Avdelningen för samhällsplanering ska samverka med trafiknämnden för att genomföra åtgärder som förbättrar belysningen i stadsmiljön.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Stadsdelsnämnden har bland annat ordnat så att ny belysning ska tillkomma i Trekantsparken i Liljeholmen. Tidigare under året har det genom samverkan med trafiknämnden också ordnats ny belysning vid Ekensberg för att öka tryggheten.			
Avdelningen för samhällsplanering ska utveckla trygghetsarbetet inom det lokala brottsförebyggande rådet.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Förvaltningen har i samverkan med polisen sett över hur rutinerna kan utvecklas för att kunna skapa en så komplett lokal lägesbild som möjligt, i samverkan övriga aktörer. Lägesbilden har sedan använts som underlag för de trygghetsskapande och brottsförebyggande insatser som genomförts inom BRÅ-samverkan.			

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Stadsdelsnämnden ska följa den lokala handlingsplanen mot våldsbejakande extremism och delta i stadens gemensamma utbildningsinsatser.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Under 2019 så har förvaltningen arbetat förebyggande med skolprogram för att stärka medvetenheten kring demokratifrågor, utanförskap etc. och säkerställt rutiner för information kring VBE i samverkansgrupper. Arbeta pågår för att formulera rutiner vid uppkomsten av vbe i skolmiljön. Förvaltningen följer stadens utbildningsinsatser och samordnare har fortsatt att introducera nyanställda och informera medarbetare om VBE och stadens arbete. Ca 160 medarbetare har genomgått stadens webbutbildning och ett tiotal har påbörjat utbildningen. Förvaltningen har under 2019 i övrig följt stadens rutiner och riktlinjer i arbetet mot VBE. Rutin finns formulerad för hur information delas vid demonstration/manifestation i stadsdelsområdet. Socialtjänsten ingår i socialförvaltningens nätverk i arbetet mot vbe där information delges om rutiner och riktlinjer.				

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

 Uppfylls delvis

Analys

Hägersten-Liljeholmens förskolor har god kvalitet på sin verksamhet. Merparten av stadsdelens barn går i förskola. Enligt inlämnade uppgifter till SCB den 15 oktober 2019 fanns det 4621 barn inskrivna i stadsdelen 62 kommunala förskolor på 280 avdelningar/barngrupper. 97 % av barnen i ålder 2-5 år går i förskola. Alla sökande erbjuds barnomsorg inom garantitid. Likvärdiga förskolor är ett centralt ledord och det övergripande utvecklingsarbeten som pågått under året. Resultat av insatserna kan vara svåra att påvisa omgående, men personal och ekonomi fördelas likvärdigt liksom fortbildningsinsatser och annat stöd. I brukarundersökningen är inte jämställdhet särskild som fråga utan integrerad med jämlikhet. Andelen föräldrar som anser att barnen på förskolan ges lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning har ökat en procent till 92 %, men inte uppnått önskat resultat om 95 %. Alla barn, oavsett könstillhörighet, ges lika möjlighet att uttrycka tankar och åsikter och har på så sätt möjlighet till delaktighet och inflytande över sin vardag.

Verksamheten bedrivs i utifrån läroplanens intentioner visar uppföljningar och utvärderingar av medarbetare och vårdnadshavare. Årets prioriterade utvecklingsområden (kompetensförsörjning, organisera för lärande och likvärdighet, digitalisering, undervisning i förskolan) i riktning mot en likvärdig förskola har genomförts enligt plan även om den digitala Skolplattformen haft förseningar som inte stadsdelen råder över.

Ny organisation för förskolorna

En omorganisation av förskoleenheterna genomfördes i vid årsskiftet 2018/2019 med syfte att få mer likvärdiga resurser och möjligheter för verksamheterna.

Förskoleenheternas arbete har i hög grad präglats av den nya organisationen och digitaliseringen av förskolan som är gemensamt för hela Stockholms stad. Nya ledningsstrukturer har skapats, anpassade till den nya organisationen och dess behov. Omorganisation har medfört att det varit prioriterat att lära känna dess medarbetare och implementera de nya strukturerna. Ett annat fokus som har genomfört verksamheternas

planering och utvecklingsarbeten har varit att förankra och implementera arbetssätt och rutiner för det systematiska kvalitetsarbetet med fokus på pedagogisk dokumentation i syfte att skapa likvärdiga verksamheter och anpassat till digitaliseringen.

Den nya organisationen har också medfört att flera övergripande utvecklingsarbeten pågår som ska bidra till likvärdiga förskolor och ökad kvalitet. Införandet av skolplattformen, kompetensförsörjning och arbetssätt och metoder för säker förskola är några av de områden som prioriterats under året. I de övergripande utvecklingsarbetena ingår även att utveckla formerna för avdelningens systematiska kvalitetsarbete. Rektorernas delaktighet och engagemang är en förutsättning och ingår i arbetet.

Nöjdheten mätt i årets förskoleundersökning har sjunkit något. Troliga förklaringar till detta kan vara viss oro för effekten av omorganisationen men framförallt fördröjningen av införandet av den digitala portalen. Vårdnadshavarna har haft förväntningar på enkel kommunikation och information via Förskoleportalen. Nöjdhet bland brukarna har inte uppnått önskat målvärde. Utifrån stadens indikatorer uppnås målet delvis. De nämndmål som är kopplade till kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet bedöms ändå vara uppfyllda. Förvaltningens samlade helhetsbedömning är med hänsyn tagen till dessa faktorer samt genomförda insatser under året att målet nås.

Introduktionsförskola

Förvaltningen har under hösten startat en ”Introduktionsförskola” samlokaliserad med en förskola. Introduktionsförskolan riktar sig till i första hand utrikesfödda och nyanlända familjer. Det är en öppen verksamhet som ska fungera som en lott till ordinarie förskola. Introduktionsförskolans verksamhet arbetar för att motivera föräldrar att låta barnen delta i ordinarie förskoleverksamhet, bidra till framgångsrik språkutveckling samt stödja föräldrars möjlighet till studier och arbete.

Introduktionsförskolan har hittills erbjudit specifikt riktade aktiviteter för både barn och vårdnadshavare i samarbete med olika aktörer såsom förskollärare inom verksamheten, samhällsvägledare, SFI.

Uppstarten skedde tillsammans med samhällsvägledaren inom stadsdelen samt i samverkan med Stiftelsen hotellhem i Stockholm (SHIS) som driver anläggningen Bjällerkransen i Västertorp där det finns lägenheter för 167 hushåll. På Bjällerkransen bor idag ett 40-tal barnfamiljer, i åldersgruppen 0-5 år fanns i juli 2019 ca 40 barn.

Kompetensförsörjning

Andelen förskollärare har ökat från 36,5 % till 37,5 %, jämfört med samma mätperiod föregående år. Fortfarande har stadsdelen lägre andel förskollärare än det mål staden har satt upp. Den nedåtgående trenden med allt färre förskollärare har dock brutits.

Kommunfullmäktige har justerat sitt målvärde nedåt för 2020, vilket gör att stadsdelen då kommer att uppnå målet.

Under året har förskoleavdelningen tagit fram riktlinjer för att säkerställa undervisning enligt skollagen i de fall då förskollärare saknas.

Kompetensförsörjningsarbetet har varit prioriterat. Många medarbetare tar chansen att vidareutbilda sig. Ett 40-tal barnskötare studerar till förskollärare en dag i veckan på arbetstid. Stadens stöd för vikarieersättning möjliggör detta. Cirka 25 personer får grundutbildning som barnskötare och 25 barnskötare med äldre utbildning fick fortbildning.

Arbetet med att organisera för introduktionsperioden för alla nyexaminerade förskollärare har varit en del i detta och en nystart för arbetet togs i bruk under hösten. Organisationen innebär att samtliga nyexaminerade förskollärare får en mentor och att det finns likvärdiga strukturer för vad introduktionsperioden ska omfatta.

Att ta emot studenter är en viktig väg till rekrytering, både förskollärare och barnskötare. Förskoleavdelningen har ca 100 blivande förskollärare som gör sin verksamhetsförlagda utbildning (VFU) i Hägersten-Liljeholmen. Samarbetet med Pedagogikcollege på Midsommarkransens gymnasium innebär bland annat att stadsdelsnämndens förskolor tar emot barnskötarstudenter på praktik, arbetsplatsförlagt lärande (APL). Under året har ett trettio-tal elever tagits emot och ungefär lika många handledare har utbildats bland barnskötarna. Genom att ta emot dessa och erbjuda en väl organiserad praktikperiod och handledare med hög kompetens ökar förvaltningen möjligheterna till framtida rekryteringar. Förvaltningen har kontinuerlig utveckling och anpassning av sin organisation för att möta behov och önskemål som finns hos lärosäten, skolor och studenter/elever i syfte att skapa bästa möjliga utbildning som överensstämmer med verksamheternas behov och krav. Ett annat syfte är att vara attraktiva arbetsgivare.

Systematiskt kvalitetsarbete

Två nya enheter, Resursenheten och Utvecklingsenheten inrättades i samband med att den nya organisationen trädde i kraft i januari. Enheten för barn i behov av särskilt stöd, Resursenheten, har format ett resursteam för konsultation och handledning till förskolorna, teamet består av två specialpedagoger samt en förskolepsykolog. Satsningen på resursteam är ett uttalat behov från verksamheterna och specialpedagogen är efterfrågad.

Utvecklingsenheten samordnar och ansvarar för pågående övergripande utvecklingsarbeten som exempelvis arbetet med kompetensförsörjningsplanen, implementeringen av förskolans nya läroplan samt införandet av skolplattformen. Arbetet under året visar ett sammanhållet och övergripande kvalitetsarbete där verksamheterna är aktiva och delaktiga ger kraft till kvalitetsutvecklingen.

- Två förskoleenheter har deltagit i ett pilotprojekt från Utbildningsförvaltningen som syftar till att utveckla formerna för den kommunala utvärderingen. Försöket resulterade i positiva effekter och nya idéer. För 2020 års kommunala utvärdering har nya arbetssätt tagits fram.
- Ett lokalt pilotprojekt med komprimerad undervisningstid mellan 9-15 har prövats i syfte att utveckla arbetssätt och metoder för hur undervisning kan bedrivas samt för att ta tillvarata förskollärarens kompetens. Två förskoleenheter har sett över sina strukturer för reflektion och undervisningstid med gott resultat. Med pedagogisk utvecklingstid menas tid för arbete som ger kvalitet i undervisningen på kort och lång sikt. Detta ska genomsyra verksamheten kontinuerligt och systematiskt.

Utvecklingsarbetet kan ge inspiration och bli vägledning för övriga förskolor framöver.

Förskolans nya läroplan trädde i kraft 1 juli 2019. Förskollärarens roll som ansvarig för att bedriva undervisningen har stärkts och nya begrepp som utbildning och undervisning introduceras. I samband med halvårsskiftet ska enligt skollagen tidigare förskolechef tituleras rektor. Insatser för implementering av läroplanen med föreläsningar och seminarier för samtliga medarbetare skedde under hösten.

Effektiv resurshantering

Under våren har förskoleavdelningen och avdelningen för samhällsplanering utvecklat och reviderat sina samverkansrutiner i syfte att ge en helhetsbild av tillgång och efterfrågan av förskoleplatser i relationer till befintliga lokaler, nybyggnation och befolkningsprognos. Syftet är att på sikt fördela verksamheternas resurser mer effektivt.

Under våren utformades en så kallad ledningsrapport. Rapporten ska ge en övergripande bild av förskoleenheternas resultat och innehåller relevanta nyckeltal avseende ekonomi, HR och kärnverksamhet. Rapporten ska användas för resultatdialog mellan avdelningschef och förskolechef i syfte att tidigt identifiera samverkande faktorer som påverkar enheternas resultat och kvalitet.

Arbete för ökad jämställdhet

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	37,7 %	3 %	35 %	36,2 %		41 %	41 %	VB 2019
Analys Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd Andelen förskollärare har ökat från 36,5 % till 37,5 %, jämfört med samma mätperiod föregående år. Fortfarande har stadsdelen lägre andel förskollärare än det mål staden har satt upp. Den nedåtgående trenden med allt färre förskollärare har dock brutits. Kommunfullmäktige har justerat sitt målvärde nedåt för 2020, vilket gör att stadsdelen då kommer att uppnå målet. Under året har Förskoleavdelningen tagit fram riktlinjer för att säkerställa undervisning enligt skollagen i de fall då förskollärare saknas.								
Andel nöjda föräldrar till barn i förskolan	84 %	83 %	85 %	87 %		90 %	90 %	2019
Analys Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd Stadens mål om 90 procent nöjda föräldrar har inte uppnåtts. Resultatet från stadens årliga brukarundersökning visar att 85 % av föräldrarna är nöjda med sitt barns förskola vilket är en mindre nedgång i jämförelse med 2018 då 87 procent av föräldrarna var nöjda med sin förskola och 88% år 2017. Stadens genomsnittliga nöjdhet är 85%. Förskolorna arbetar kontinuerligt med att utveckla och förbättra dialoger och mötesfora i syfte att skapa möjlighet till delaktighet och påverkan för föräldrarna.								
Antal barn per grupp	16,5 barn/avd.			16,6 barn/avd.		16	16	VB 2019
Analys Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd Stadens mål om i genomsnitt 16 barn i grupperna nås inte fullt ut på alla förskolor. Förskoleplats erbjuds inom stadens garantitid om tre månader och balanseras mot andra mål som budget i balans och lokalernas utformning. Förvaltningen har via skolverket ansökt och fått statsbidrag för insatser i syfte att minska barngruppernas storlek. Antalet som söker förskoleplats varierar stort under ett verksamhetsår. Vid skolstart sjunker barnantalet markant för att sedan fyllas på successivt under läsåret. I en del områden är också efterfrågan på förskola större än tillgången.								
Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	5,5 st			5,4 st		4,9	4,9	VB 2019
Analys Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognoss helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Stadens mål om 4,9 barn per medarbetare nås ej. Resultatet visar 5,5 barn per medarbetare. Antalet barn varierar något över tid. Förskolorna har fler barn inskrivna i verksamheten under första halvåret. Från sommaren och till årsskiftet sjunker antalet barn i förskoleverksamheten. Antalet barn per medarbetare balanseras mot mål om förskoleplats inom garantitiden, tre månader, och budget i balans.								
Kvalitetsindikatorn - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget	3,4			3,3		3,8	3,8	2019
Analys Stadens mål om 3,8 nås inte. Förskolorna har ett resultat över 3 vilket innebär att de arbetar utifrån läroplanens intentioner. Ett 20-tal arbetslag brister under någon period enligt sin egen skattning. Förskoleenheterna beskriver att de fortlöpande arbetar på olika sätt för utveckla arbetssätt och metoder som ska stärka medarbetarnas bedömarkompetens och på så sätt nå en likvärdig samsyn i hur arbetslagen gör sina värderingar. Återkoppling av resultatet sker till respektive arbetslag och utvecklingsinsatser görs utifrån analys av redovisat resultat så att barnen ska erbjudas utmaningar som de behöver och få en god kvalitets på verksamheten.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda sommarkolloverksamhetens avgiftsmodell, både gällande dygnsavgiften per barn och de inkomstspann som ligger till grund för de olika avgiftsnivåerna	2019-01-01	2019-12-31	
Utbildningsnämnden ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna utveckla arbetssätt och rutiner för att säkerställa att utbildningsnämndens samordningsansvar för elever med upprepad och längre frånvaro är väl fungerande oavsett huvudman	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Alla barn i förskolan utvecklar sin förståelse för grundläggande demokratiska värden

 Uppfylls helt

Beskrivning

Alla barn, oavsett könstillhörighet, ges lika möjlighet att uttrycka tankar och åsikter och har på så sätt möjlighet till delaktighet och inflytande över sin vardag. Barnkonventionens intentioner är tydliga i verksamhetens utformning. Förskolans medarbetare använder pedagogisk dokumentation för att synliggöra och lyfta barnets perspektiv.

Förväntat resultat

Alla barn i de kommunala förskolorna kan utifrån sina förutsättningar påverka verksamheten och är delaktiga i att ta ansvar för miljön på förskolan.

Analys

Förvaltningen bedömer att målet nås.

Resultaten för de indikatorer som är kopplade till brukarundersökningen visar att målen inte nåtts fullt ut. Sannolikt har resultaten från brukarundersökningen generellt påverkats av den

omorganisation av förskoleenheterna som genomfördes i samband med årsskiftet samt förseningen av den digitala Förskoleportalen. Den nya organisationen har gjort att ett stort antal förskolor bytt ledning och detta kan ha påverkat vårdnadshavarnas bedömning då organisationen var helt ny då förskoleundersökningen genomfördes i februari. Med hänsyn tagen till denna faktor gör därför förvaltningen bedömningen att målet ändå nås.

Den nya organisationen som genomfördes i samband med årsskiftet präglar tydligt utvecklingsarbetet. Likvärdiga förskolor är ett centralt ledord och de övergripande utvecklingsarbeten som pågår sker i samverkan med rektorerna.

Under året har ett omfattande utvecklingsarbete pågått som omfattar både fysisk barnsäkerhet samt likabehandlingsarbetet i form av nya gemensamma rutiner för aktiva åtgärder mot diskriminering och kränkande behandling. Samtliga rutiner och arbetsätt vid akuta situationer har reviderats utifrån stadens *Program för säker förskola*. Materialet ersätter tidigare dokument och implementeras på förskoleenheterna under hösten 2019.

Barns inflytande lyfts och betonas särskilt i förskolans nya läroplan. I syfte att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet och för att bidra till likvärdiga förskolor utformar förskoleverksamheten därför gemensamma mallar som kan användas av förskoleenheterna för att synliggöra barns inflytande i den pedagogiska dokumentationen. Mallarna kommer att användas i planering- och bedömningsverktyget, POB:en som är kopplad till skolplattformen.

Arbetet med aktiva åtgärder mot diskriminering och trakasserier styrs av skollagen och är en central del av förskolornas likabehandlingsarbete. Arbetet ska ske kontinuerligt och löpande i verksamheterna. För att stärka möjligheterna till likvärdiga förskolor har ett övergripande stödmaterial utarbetats som ska vara till stöd för förskolornas arbete.

I samband med bildandet av den nya organisationen identifierades behovet av att utveckla det specialpedagogiska stödet. Under året har en ny enhet, Resursenheten, bildats. Enheten har haft två huvudsakliga uppdrag; Fördelning och uppföljning av extra medel för barn i behov av särskilt stöd samt handledning, konsultation och kompetensutveckling med specialpedagogisk inriktning till stöd för arbetslagen. Efterfrågan på enhetens handledning och kompetensutvecklingsinsatser har ökat allt eftersom enhetens arbete blivit känt.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
♀ Andel föräldrar som anser att de på ett enkelt sätt kan kommunicera digitalt med sitt barns förskola.	55	54	55		70	70		2019
Analys Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd Det digitala verktyget, Skolplattformen, för kommunikation med vårdnadshavarna skulle ha tagits i bruk under 2019 men blev uppskjutet. Förväntningarna är höga på att enkelt kunna nå och få information från förskolan digitalt. Exempel på detta frånvaro och närvaro-registrering, barnens vistelsetider och månadsbrev. Målet om 70 % uppnås inte. Sannolikt påverkas resultatet av vårdnadshavarnas förväntningar och inställning till att systemet ännu inte fungerar fullt ut.								
♀ Andelen föräldrar som anser att barnen på förskolan ges lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning.	92	92	93			95		2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognoss helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys								
Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd								
Målet är inte uppnått. Indikatorn är ny, men frågan har funnits med i föräldraundersökningen tidigare. 2018 mätes resultatet till 91 % och jämfört med det är resultatet dock liten ökning. Ett övergripande utvecklingsarbete pågått under året avseende aktiva åtgärder mot diskriminering och kränkande behandling. Ett stödmaterial har utformats till stöd för att utveckla och synliggöra förskolornas likabehandlingsarbete. Syftet är dels att stärka barnsäkerhets- och likabehandlingsarbetet dels att öka likvärdigheten mellan förskolorna.								
♀	Föräldrarnas sammanfattande omdöme om förskolans arbete med normer och värden	89	88	91		92		2019
Analys								
Resultatet blev 89 % i jämförelse med 2018 då resultatet var 90 %. Arbetet med normer och värden pågår kontinuerligt på förskolorna och under året har det på förskolorna skett ett övergripande arbete runt barns rättigheter och barnsäkerhet. Samtliga förskolor arbetar aktivt och kontinuerligt med åtgärder mot diskriminering och kränkande behandling. Ett stödmaterial har utformats till stöd för att utveckla och synliggöra förskolornas likabehandlingsarbete. Syftet är dels att stärka barnsäkerhets- och likabehandlingsarbetet dels att öka likvärdigheten mellan förskolorna. En möjlig orsak till ett lägre resultat skulle kunna vara den omorganisation som genomfördes i samband med årsskiftet då flertalet förskolor fick ny ledning vilket kan ha påverkat vårdnadshavarnas bedömning.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Förskoleavdelningen ska erbjuda skolplattformens redaktörer fortbildning om digital kommunikation.	2019-01-31	2019-12-31	
Analys			
Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd			
Förskoleavdelningen har tagit fram ett utbildningsmaterial för fortbildning av redaktörer på alla enheter. Materialet har utformats i samverkan med förskoleavdelningens övergripande digitaliseringsnätverk och förvaltningens kommunikatörer. Materialet innehåller bland annat en publiceringspolicy med riktlinjer för digital kommunikation med vårdnadshavare. Samtliga förskolor har redaktörer som genomgått fortbildning med materialet som utgångspunkt.			
	Förskoleavdelningen ska inrätta en enhet för barn i behov av särskilt stöd.	2019-01-01	2019-12-31
Analys			
Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd			
Enheten är inrättad och består av, utöver enhetschef, en förskolepsykolog samt två specialpedagoger. Enhetens huvudsakliga uppdrag är att fördela och följa upp extra medel avsatta för barn i behov av särskilt stöd samt tillhandahålla handledning och konsultation till arbetslagen med specialpedagogisk och psykologisk inriktning.			
	Förskolorna ska utveckla användandet av skolplattformen till en kommunikationskanal med vårdnadshavare för att synliggöra barnets lärande.	2019-01-01	2019-12-31
	Förskolorna ska utveckla sina arbetssätt med pedagogisk dokumentation där skolplattformen är ett av flera verktyg.	2019-01-01	2019-12-31

Nämndmål:

Alla barn i förskolan utvecklas och lär utifrån sina förutsättningar i pedagogiska miljöer av hög kvalitet

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förskolorna ska utifrån sina förutsättningar bedriva likvärdig utbildning. Språk, matematik och naturvetenskap tillsammans med hållbar utveckling är prioriterat i arbetet. Kompetensförsörjning, gemensamma strukturer för det systematiska kvalitetsarbetet samt en effektiviserad resursanvändning inom förskoleenheterna är ytterligare centrala utvecklingsområden. Implementeringen av den reviderade läroplanen ska inledas och ligga till grund för det fortsatta utvecklingsarbetet.

Förväntat resultat

Alla barn i de kommunala förskolorna utvecklas och lär utifrån sina förutsättningar.

Analys

Förvaltningen bedömer att målet nås.

Hägersten-Liljeholmens förskolor har god kvalitet på sin verksamhet. Verksamheten bedrivs i utifrån läroplanens intentioner visar uppföljningar och utvärderingar av medarbetare och vårdnadshavare. Resultaten för de indikatorer som är kopplade till brukarundersökningen visar att målen inte nåtts fullt ut. Sannolikt har resultaten från brukarundersökningen generellt påverkats av den omorganisation av förskoleenheterna som genomfördes i samband med årsskiftet. Den nya organisationen har gjort att ett stort antal förskolor bytt ledning och detta kan ha påverkat vårdnadshavarnas bedömning då organisationen var helt ny då förskoleundersökningen genomfördes i februari. Med hänsyn tagen till denna faktor gör därför förvaltningen bedömningen att målet ändå nås.

Det systematiska kvalitetsarbetet pågår kontinuerligt och löpande i verksamheterna. För att öka likvärdigheten mellan förskolorna och stödjande enheternas arbete med utveckla det systematiska kvalitetsarbetet har en arbetsgrupp utformat gemensamma mallar som kommer att kunna användas i den gemensamma digitala Skolplattformen. Mallarna ska ligga till grund för arbetslagens pedagogiska dokumentation. Då föräldrarna får tillgång till skolplattformen kommer detta även att bidra till ökad möjlighet till insyn och kunskap om verksamhetens innehåll.

Förskolans samtliga medarbetare har erbjudits kompetensutveckling i om förskolans nya läroplan. Cirka 900 medarbetare har deltagit i en föreläsning om den nya läroplanen. Inför föreläsningen har ett arbetsmaterial tagits fram som kan användas både för diskussion och reflektion i arbetslagen och i anslutning till föreläsningen. Rektorer och biträdande rektorer deltar i en särskild högskoleutbildning som erbjuds av staden i samverkan med Uppsala universitet och som är kopplad till den nya läroplanen och undervisning i förskolan.

Övrig fortbildning som genomförs och som förväntas bidra till ökad kvalitet i förskolan är grundutbildning till barnskötare, vidareutbildning till förskollärare samt en särskild satsning på kompetensutveckling om barns språkutveckling.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
♀ Andel föräldrar som upplever att deras barn har möjlighet att ta del av och möta olika sorters kulturutbud på förskolan	52	52	53			65		2019
Analys Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd Målet om 65 % uppnås inte. Kultur är det område som vårdnadshavarna är minst nöjda med. Förskolorna uttrycker att de behöver kommunicera tydligare till vårdnadshavarna vad kultur i förskolan innebär och att kulturbegreppet omfattar fler aktiviteter än exempelvis teater- eller besök på museum. Förskoleavdelningen har formulerat ett ställningstagande som ska förtydliga vad kultur i förskolan kan vara och vad det innebär för förskolorna i stadsdelen. Ställningstagandet är tänkt som stöd i arbetet för pedagogerna och som förtydligande information till föräldrarna. Tidigare har indikatorn varit uppdelad i två delar och då har den visat att föräldrarna varit nöjda med det arbete som förskolan gör kring skapande och kultur, men man önskar att barnen ska få gå på fler evenemang och föreställningar i stadsdelen. Stadsdelen har brist på tillgång till lokaler för ändamålet.								
♀ Andel föräldrar som är nöjda med förskolans arbete med utveckling och lärande	77	76	79			85		2019
Analys Målet är högt ställt. Föregående år var måluppfyllelsen 79 % i stadsdelen och 80% för stadens snitt som helhet. Förhoppningar har ställt till att kunna presentera och tydliggöra varje barns lärande i kommunikation med föräldrarna genom det digitala verktyget, Skolplattformen. Gemensamma mallar och arbetsmaterial har arbetats fram för likvärdighet. Då Skolplattformen blivit försenad har inte någon positiv effekt på föräldrars möjlighet till insyn och kunskap om verksamheten och barns utveckling och lärande kunnat påvisas.								
♀ Andel föräldrar som är nöjda med förskolans samverkan med hemmet	79	78	81			85		2019
Analys Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd Målet om 85 % nås inte. Årets resultat blev 79 % jämfört med föregående år som var 82 %. Förskolorna arbetar på olika sätt med att samverka med vårdnadshavarna, exempelvis genom föräldramöten, förskoleråd, månads- eller veckobrev, samtal om barnens utveckling och lärande samt olika former av vernissager då verksamheten visas. Även detta resultat kan ha påverkats av den omorganisation som genomfördes i samband med årsskiftet och att Skolplattformen försenats. Förskolorna fortsätter att arbeta med att utveckla formerna för samverkan med hemmet och här finns förhoppningar om att digitala arbetssätt kan underlätta.								
♀ Andel vårdnadshavare som upplever att deras barn använder digitala verktyg i sitt lärande	61	61	61			65		2019
Analys Målet om 65 % uppnås inte. Förskolorna kommunicerar digitalt på olika sätt med vårdnadshavarna men det digitala verktyget, Skolplattformen, för kommunikation med vårdnadshavarna skulle ha tagits i bruk under 2019 men blev uppskjutet. Förväntningarna är höga på att enkelt kunna nå och få information från förskolan digitalt. Exempel på detta är frånvaro- och närvaroregistrering, barnens vistelsetider och månadsbrev. Besvikelse finns sannolikt över att detta inte fungerar smidigt.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Förskoleavdelningen ska erbjuda barnskötare med äldre utbildning särskild kompetensutveckling.	2019-01-31	2019-12-31	
Analys Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd En kompetensutveckling för barnskötare med äldre utbildning för att uppdatera kunskaper kring styrdokument, barnsyn, kunskapssyn och förhållningssätt med mera har genomförts med 24 medarbetare. Satsningen har kunnat genomföras då förvaltningen har sökt och erhållit medel för vikarieersättning från Kompetenssatsningen och utbildningskostnader från Omställningsfonden.			
Förskoleavdelningen ska i samverkan med avdelningen för samhällsplanering årligen genomföra en kartläggning för att identifiera och prioritera upprustningsbehov av förskolornas gårdar.	2019-01-01	2020-12-31	
Förskoleavdelningen ska inleda ett långsiktigt arbete med implementering av den reviderade läroplanen	2019-01-01	2020-12-31	
Analys Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd Den 3 och 4 september erbjöds en föreläsning om förskolans nya läroplan för ca 900 medarbetare. Förskolans utvecklingsenhet har i samarbete med förskolorna utformat ett arbetsmaterial som har användas för diskussion och reflektion i arbetslagen i anslutning till föreläsningen. 20 förskolechefer och biträdande förskolechefer har deltagit i en fortbildning om undervisning i förskolan som erbjuds av staden i samverkan med Uppsala universitet.			
Förskoleavdelningen ska kartlägga och identifiera behovet av ledarskapsutveckling hos förskollärare och chefer.	2019-01-01	2020-12-31	
Analys Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd Då förskolans nya läroplan betonar förskollärares ledarskap är detta en del av det arbetsmaterial som tagits fram kopplat till implementering av förskolans nya läroplan. Samtliga rektorer inom förskolan har erbjudits coaching till stöd att utveckla sitt ledarskap.			
Förskoleavdelningen ska samverka med avdelningen för samhällsplanering i syfte att effektivisera planeringen för lokalförsörjning.	2019-01-31	2020-12-31	
Förskoleavdelningen ska uppmuntra och möjliggöra för medarbetare att fortbilda sig till förskollärare respektive barnskötare genom de utbildningar som erbjuds i stadens regi.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd Cirka 40 medarbetare från stadsdelen går nu vidareutbildning under arbetstid till förskollärare och närmre 30 till barnskötare. Fortbildningen möjliggörs tack vare den vikarieersättning som staden erbjuder. För att så många medarbetare som möjligt ska ges möjlighet till grundutbildning för barnskötare, har förvaltningen sökt och erhållit extra medel från Kompetenssatsningen och omställningsfonden för att skapa fler utbildningsplatser. Grundutbildning till barnskötare sker i samarbete med Midsommarkransens gymnasium. Utbildningen är densamma som den staden erbjuder. Av de ytterligare 30 tillskapade utbildningsplatserna nyttjar stadsdelen 20 och 10 erbjuds andra förvaltningar. Fortbildningarna och stadens stöd för vikarieersättning är ett mycket bra verktyg för kompetensutveckling.			
Förskoleavdelningen ska utforma en långsiktig kompetensförsörjningsplan.	2019-01-31	2019-12-31	
Analys Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd Förskoleavdelningen har en långsiktig kompetensförsörjningsplan och erbjuder goda utbildningsmöjligheter. Det finns strukturer och handledare för att ta emot förskollärestuderenter och barnskötarelever. Rutiner för mentorskap för nyexaminerade förskollärare har uppdaterats, liksom introduktion av nya medarbetare inom verksamheterna.			
Förskoleavdelningen ska utforma gemensamma arbetssätt och rutiner för arbetet med stadens riktlinjer för barnsäkerhet.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd Revidering av arbetssätt och rutiner för att hantera akuta situationer, barnkonsekvensanalyser samt arbetet med aktiva åtgärder mot diskriminering och kränkande behandling har slutförts. Implementering av de reviderade dokumenten påbörjades under hösten 2019.			

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Förskoleavdelningen ska utveckla arbetssätt för att fördjupa medarbetarnas kunskaper om pedagogisk dokumentation och bakomliggande teoretiska perspektiv.	2019-01-01	2019-12-31	
✓	Förskolorna ska utveckla arbetet med att stärka medarbetarnas digitala kompetens och kunskap om digitalt lärande.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd Skolplattformens införande innebär ett stort fokus på digital kompetens för verksamheterna. Samtliga medarbetare har fått utbildning i skolplattformens frånvaro- och närvarosystem, FNS. Förskoleenheterna arbetar utifrån egna behov och förutsättningar med kompetensutveckling genom exempelvis lokala nätverk, workshops och föreläsningar. Det kollegiala lärandet är ett genomgående inslag i utbildningen. Förskoleavdelningen driver ett övergripande digitaliseringsnätverk i syfte att identifiera gemensamma utvecklings- och utbildningsbehov. Nätverket har också uppdrag att ta fram lösningar och ansvara för att implementera dessa inom sina respektive enhet. Förskoleavdelningen i har tagit fram en målbild för digitaliseringen i stadsdelen som en del av implementeringen av den nationella digitaliseringsstrategin. Målbilden ska bidra till likvärdig digitalisering i stadsdelens förskolor. En arbetsgrupp inom nätverket har tagit fram en mobil <i>Digital verkstad</i> som en av verksamhetens satsningar för likvärdig digitalisering. Tanken är att ge pedagoger och barn möjlighet att pröva och lära sig på egna villkor, i sin verksamhet, utifrån lokala behov och förutsättningar. Det kollektiva lärandet är i fokus. Två workshops har genomförts för förskolans medarbetare i syfte att fördjupa de digitala kunskaperna samt om hur den digitala verkstaden kan användas.				
✓	Förskolorna ska utveckla sina arbetssätt i syfte att stärka medarbetarnas bedömningskompetens i den webbaserade kvalitetsindikatorn.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd Samtliga enheter arbetar på olika sätt för att följa upp och utveckla arbetet med WKI. Varje arbetslag gör en så kallad självskattnings, en bedömning av hur väl de uppfyller kriterierna i WKI, under maj månad. Skriftlig återkoppling från förskolechef till varje arbetslag, reflektion i olika kvalitetsforum och workshops är exempel på hur enheterna kontinuerligt arbetar för att stärka medarbetarnas kompetens om verktyget.				
✓	Förskolorna ska utveckla sina verksamheter med stöd av skolverkets verktyg för språk, matematik, naturvetenskap och digitalitet	2019-01-31	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att målet för verksamhetsområdet har uppnåtts då underliggande nämndmål uppnåtts och då målvärdet för 8 av 14 indikatorer uppnåtts helt.

Arbete för ökad jämställdhet

Där det finns könsuppdelad statistik och andra verksamhetsuppgifter analyseras resultat och uppgifter utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Om verksamheterna uppmärksamma omotiverade könsskillnader i bedömningar, nöjdhet eller insatsernas framgång åtgärdas detta.

Individ- och familjeomsorg

Förvaltningen bedriver individ- och familjeomsorg som tryggar att den enskilde behandlas likställt och rättssäkert. De individer som behöver insatser ges dessa i första hand i ett tidigt

skede och i öppna former. På det områden där det finns används evidensbaserade metoder. Barnrättsperspektivet är väl inarbetat både i utredningar och insatser som direkt rör barn och ungdomar och i utredningar och insatser som riktas till vuxna som har barn i hushållet. I barn- och ungdomsvården arbetar man så långt det är möjligt för att trygga en stabil skolgång. Samverkan sker med skolan för att hitta nya metoder för att bryta omfattande skolfrånvaro. Under året har förvaltningen byggt upp rutiner och samarbete med polisen för att kunna hålla allvarssamtal med unga förstagångsförbrytare inom 48 timmar. Personer som är utsatta för våld i nära relationer eller personer som utövar våld i nära relationer erbjuds stöd hos relationsvårdscentrum. Förvaltningen tillhandahåller en tillgänglig budget- och skuldrådgivning och personer som riskerar att vräkas från sina bostäder fångas upp i det vräkningsförebyggande arbetet. Familjer och enskilda som har kontakt med individ- och familjeomsorgen och som lever i osäkra boendeförhållanden kan få stöd av bolots. Förvaltningen har utvecklat insatser särskilt inför utskrivning från psykiatrisk slutenvård. Personer som har stöd från socialpsykiatrin får stöd att nå arbetsmarknaden genom det utvecklingsarbete som genomförts. Nyanlända ges tillgång till kompletterade samhällsvägledning och ett samarbete har inletts med Stiftelsen hotellhem i Stockholm rörande de familjer och enskilda som vars boendetid om 5 år löper ut 2020 eller 2021.

Uppföljning av utvecklad samverkan mellan skola och socialtjänst

Tongivande för 2019 är uppdragen att nå ökad samordning med skola, polis och Region Stockholm. Dessa aktiviteter planeras, samordnas och följs upp av avdelningschef på övergripande nivå. Samverkan sker i SAMBA-gruppen med polisen, elevhälsa, fältassistenter, fritidsgårdarna, kuratorer från ungdomsmottagningen och församlingarna. Denna samverkan har lett till att samverkan mellan olika funktioner har förbättrats i det dagliga arbetet. Arbetet med skolan rörande barn med omfattande frånvaro pågår i samverkan med grundskolechefen. Socialtjänsten och förskolan har sett över det interna samarbetet rörande barn som befarsas fara illa.

Uppföljning av arbetssätt och riktlinjer för att säkerställa att allvarssamtal hålls inom 48 timmar

En rutin för att erbjuda och genomföra ett allvarssamtal inom ramen för förhandsbedömningen med samtliga barn och unga som misstänks för ett brott för första gången har upprättats. Rutinen utgår från två olika scenarios. Det första scenariot är ett nära och uppsökande samarbete mellan enhetens mottagningsteam och kommunpoliserna i området. När kommunpoliserna under kontorstid får kännedom om att en ungdom i området misstänks för ett brott anmäler de detta omgående till enhetens jourtelefon. Om personen visar sig tillhöra den prioriterade målgruppen för allvarssamtal kommer socialsekreterare från enheten omedelbart åka iväg för att delta i ett samtal på plats med polis, vårdnadshavare och den unge. Det andra scenariot är, att om polisen utanför kontorstid får kännedom om att en ungdom från området misstänks för ett brott och ungdomen visar sig tillhöra den prioriterade målgruppen för allvarssamtal, samt om brottet skett vid tidigare tillfälle faxas eller mailas polisanmälan in för hantering av juren på mottagningsteamet som ser till att den unge och hans vårdnadshavare inom 48 timmar erbjuds och genomför ett allvarssamtal på enheten. Alla allvarssamtal registreras för verksamhetsuppföljning.

Under året har endast ett fåtal situationer där det varit aktuellt med allvarssamtal inträffat. Det gör att det är för tidigt att uttala sig om effekten av dessa samtal. Utvecklingsarbetet som genomförts har bidragit till ökad kvalitet i arbetet med unga lagöverträdare generellt.

Uppföljning av handlingsplanen för förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och biståndshandläggare

Stadens handlingsplan för socialsekreterare och biståndshandläggares arbetssituation syftar till att anställda inom socialtjänsten och äldreomsorgen ska ges goda förutsättningar att utöva sitt arbete i enlighet med professionellt kunnande, yrkesetik och med lagstiftningens intentioner. De anställdas förutsättningar att utföra sitt arbete är avgörande för kvaliteten på verksamheternas tjänster.

Arbetet på enhetsnivå fortgår. Genom att utveckla introduktionen för nya medarbetare och fortlöpande erbjuda kompetensutveckling skapas utvecklingsmöjligheter. Avdelningarna för social omsorg och äldreomsorgen tar emot socionompraktikanter. Ett lokalt kompetens- och utvecklingsforum med representanter från de myndighetsutövande enheterna verkar sedan våren 2018 på uppdrag av ledningsgrupperna.

Stadsbidrag - motverka akut hemlöshet

Nämnden har erhållit 128 208 kr för 2019 i stadsbidrag. Dessa medel har använts till att bekosta insatsen Bostad Först för hemlösa, vuxna, missbrukare som har stora svårigheter och omfattande stödbehov.

Stadsbidrag för stärkt bemanning inom den sociala barn- och ungdomsvården

Nämnden har fått 461 548 kr. Resurserna har använts till att dels stärka det administrativa stödet inom familjevården genom ytterligare en administratörstjänst. Detta förenklar vissa arbetsprocesser inom familjevården. Även det nära ledarskapet har förstärkts genom att ytterligare en chefstjänst. Ett nära ledarskap leder till högre kvalitet i det sociala arbetet och en mer hållbar arbetsmiljö över tid. Resurser har även använts till att utöka mottagningsteamet. Inflödet av anmälningar har ökat under åren. Utökningen kommer att möjliggöra ett större deltagande i tidiga, förebyggande och samordnade stödinsatser med skola, polis och fritid.

Stadsbidrag för att stärka insatserna för barn och unga med psykisk ohälsa

Nämnden har fått 128 208 kr. Medlen har använts till att finansiera kompetensutveckling för att bättre bedöma barns behov av insatser där problematiken hos barnet/den unge innefattar riskfaktorer så som psykisk ohälsa eller där utvecklingen av symtomen kan leda till psykisk ohälsa över tid. Socialsekreterare och en chef utbildats i det strukturerade beslutsstödet SAVRY. Öppenvården har utbildats i det feedbackorienterade arbetssättet ORS/SRS med syfte att stärka insatserna som beviljas barn och unga i egen regi. Arbetssättet syftar till systematiskt följa förändring kring brukarens mående och övriga livsområden genom ett digitalt uppföljningsverktyg Fit outcome. Medlen har även använts för finansiera workshops och aktiviteter inom barn och ungdomsvården med syfte att stärka samordningen kring barn och unga i behov av insatser av både socialtjänst, hälso-sjukvård samt skolan. Enhetens SIP samordnare har genomfört utbildningar och samverkansmöten.

Omsorg om funktionshindrade

Personer som får stöd och service utifrån funktionsnedsättning tillförsäkras integritet, självbestämmande och möjlighet att kunna delta på lika villkor i samhällets gemenskap i de insatser som ges. Myndighetsutövningen sker rättssäkert för den enskilde och är lättillgänglig, samordnad och likställig. Förvaltningens dagliga verksamheter har utvecklats för att kunna stödja brukaren vidare till arbete eller studier. Grupp- och servicebostäder i förvaltningens regi har utvecklat formerna för de boendes egenmakt.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/pojkar	Utfall kvinnor/flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel barn och unga som bedöms ha skyddsbehov som har kunnat placeras under trygga förhållanden	85,29	88,89 %	18,75 %			100 %	100 %	VB 2019
Analys Under 2019 har vi uppskattningsvis nyplacerat 34 barn och unga i olika boendeformer. Förvaltningen uppskattar att ungefär fem av dessa barn och unga inte har placerats under helt trygga förhållanden. Bedömning är att det till största del beror på att vårdformen (jourhem) inte varit tillräcklig för de ungas behov vilket lett till otrygga placeringar. En del av dessa unga har återgått till hemmen med stödinsatser, några har placerats om med förstärkt stöd eller bytt vårdform till HVB. Det har även förekommit ungefär 10 sammanbrott i familjehemsvården och 7 av dessa har omplacerats. Två har avvikit från landet och avslutats helt och en ungdom har vi placerat med LVU i hemmet. Analysen av sammanbrotten i familjehemsvården visar på dels om att de specifika familjehemmen inte har haft tillräckliga resurser att tillgodose barnens behov men också att familjehemsvård generellt är svårt för barn och unga med beteendeproblem då den unge tenderar att straffa ut sig genom olika ormsöverskridande beteenden och/eller väljer att avvika från hemmen under längre perioder. Familjehemsvården behöver fortsätta att utvecklas med rekryteringar av resursstarka familjehem och stärkas upp med insatser för barn/unga och familjehemsföräldrarna för att förebygga otrygga placeringar och sammanbrott.								
Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats.	84,7 %	83,1 %	86,2 %	87,1 %	84 %	84 %	84 %	VB 2019
Analys Indikatorn visar att nämnden under året 2019 när årsmålet men har en fortsatt marginell ökning på barn och unga som varit aktuella för insats och är återaktualiserade tolv månader efter avslutad insats. Vid andra tertialen kunde man se att det var fler flickor som återaktualiserats än pojkar. Detta har svängt vid varje tertial och nu i slutet på året är det fler pojkar som har återaktualiserats över hela året än flickor. Det har inte framkommit några skillnader i handläggningen och insatserna kopplat till kön utan skillnaderna kan bäst förklaras med andra omständigheter så som inflöde och naturlig selektion.								
Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	65 %	71 %	50 %	91 %	92	92 %	Öka	2019
Analys Under 2019 genomförs brukarundersökningarna boenden digitalt vilket framförallt innebär att brukaren själv besvarar enkäten utan inblandning från anhöriga eller god man. Utifrån det förändrade tillvägagångssättet var det svårt att göra en prognos för utfallet. Svarsfrekvensen för frågan i enkäterna är 50 %. Förvaltningen kommer att göra en djupare analys av utfallet på verksamhetsnivå för att se vad som kan ligga bakom samt vidta åtgärder där det är möjligt. Upplevelsen av diskrimineringen påverkas inte bara av faktorer i de insatser som ges i förvaltningens verksamheter utan i individens möte med hela det omgivande samhället vilket gör att resultatet kan vara svårt att påverka.								
Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering	88 %	90 %	88 %	93 %	88	94 %	Öka	2019
Analys Det högt satta årsmålet uppnås ej. Förvaltningens resultat ligger strax under stadens snitt. Det är en större andel kvinnor som upplever diskriminering än män. Svarsfrekvensen är 50 %.								
Andel brukare som trivs - funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	82 %	88 %	76 %			80 %	80 %	2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys								
Indikatorn bygger på fråga i brukarundersökningen för brukare inom gruppboheter, serviceboheter, daglig verksamhet och korttidstillsyn rörande trivsel. Enkäten har besvarats elektronisk av brukaren med stöd och frågeassistent. Svarefrekvensen för frågan är 66 %. Kvinnors upplevelse av trivsel är lägre än mäns. Förvaltningens utfall och stadens utfall är på samma nivå.								
Andel enskilda som klarar mer på egen hand inom socialpsykiatri	28,81	30,89 %	34,88 %	30,25	25	25 %	25 %	2019
Analys								
Resultatet innebär en liten försämring från föregående år men årsmålet uppnås. Resultatet för kvinnorna är något bättre än för männen.								
Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	54,4 %	50 %	68,8 %	46,2 %	54 %	42 %	42 %	VB 2019
Analys								
Årsmålet har uppfyllts. Resultatet för kvinnor är bättre än för männen.								
Andel meddelanden om avhysning som inkommit till förvaltningen från Kronofogdemyndigheten som kunnat avvärjas	51,85 %					75 %	tas fram av nämnd	VB 2019
Analys								
Under året har 27 meddelanden om avhysning inkommit från Kronofogdemyndigheten. 14 av dessa har kunnat avvärjas. Det vråkningsförebyggande arbetet sker till stora delar tidigare i processen innan det kommer ett meddelande om avhysning rörande den enskilde hyresgästen. Många av de avhysningar som genomförs rör hyresgäster som flyttat ut utan att sägas upp hyreskontraktet eller i situationer då en person till följd av omfattande missbruk inte sköter vare sig bostad eller hyresbetalningar och heller inte är villig att delta i rehabilitering.								
Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	91 %	85 %	94 %	91 %		90 %	90 %	2019
Analys								
Resultatet är en sammanställning av två frågor i brukarundersökningen för insatsen korttidshem och hemtjänst för personer yngre än 65 år. Detta gör att utfallet inte kan jämföras med tidigare år då frågorna fanns med i samtliga brukarundersökningar på funktionshinderområdet. Svarefrekvensen är 47 %. Förvaltningens resultat ligger på samma resultat som stadens snitt. Kvinnor är mer nöjda än männen.								
Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	78 %	78 %	78 %	78 %		78 %	78 %	2019
Analys								
Resultatet kommer från stadens brukarundersökning för gruppboheter, daglig verksamhet och korttidstillsyn. Enkäten har genomförts elektroniskt och besvarats av brukarna med stöd av frågeassistent. Resultatet är lika för kvinnor och män. Svarefrekvensen är 66 %. Förvaltningens resultat ligger över stadens snitt.								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/pojkar	Utfall kvinnor/flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes	79 %	80 %	78 %	83 %		80 %	80 %	2019
Analys Svarsfrekvensen på frågan i brukarundersökningarna ligger på 50 %. Stadens snitt på svarsfrekvensen ligger på 41 %. Förvaltningens andel nöjda är högre än stadens. Kvinnor är något mindre nöja än männen.								
Andel ungdomar som i stockholmsenkäten skattar sin hälsa som god				71,2 %			-	2019
Analys Siffrorna kommer från Stockholmsenkäten som skickas ut nästa gång hösten 2020.								
Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol	56 %	59 %	53 %	56 %			-	2019
Analys Siffrorna kommer från Stockholmsenkäten som skickas ut nästa gång hösten 2020.								
Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder narkotika	92 %	91 %	94 %	84 %			-	2019
Analys Siffrorna kommer från Stockholmsenkäten som skickas ut nästa gång hösten 2020.								
Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder tobak	94 %	92 %	93 %	94 %			-	2019
Analys Siffrorna kommer från Stockholmsenkäten som skickas ut nästa gång hösten 2020.								
Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte blivit utsatta för hot och våld							-	2019
Analys Siffrorna kommer från Stockholmsenkäten som skickas ut nästa gång hösten 2020.								
Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte burit vapen							-	2019
Analys Siffrorna kommer från Stockholmsenkäten som skickas ut nästa gång hösten 2020.								
Antal vräkningar som berör barn	0	0	0		0	0	tas fram av nämnd	VB 2019
Analys Inga barn har berörts av avhysningar av förstahandshyresgäster under 2019.								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/pojkar	Utfall kvinnor/flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	80 %	88 %	74 %	88 %		92 %	92 %	2019
Analys Resultatet är en sammanställning av fråga om upplevd trygghet i stadens brukarundersökning för gruppboende och serviceboende. Enkäterna är besvarade av brukaren med stöd av frågeassistent. Svarefrekvensen är 66 %. Stadens snitt ligger under förvaltningens resultat. Utfallet innebär en försämring från tidigare främst avseende kvinnornas upplevelse av trygghet. Förvaltningens verksamheter kommer att göra en fördjupad analys och utreda bakomliggande orsaker samt arbeta för att förbättra tryggheten.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna fortsätta att utveckla stödet till elever med funktionsnedsättning som går ut ungdomsgymnasiet och gymnasiesärskolan.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Diskussioner kring denna utvecklingsfråga har skett vid socialförvaltningens chefsnätverk för beställarchefer inom funktionshinderområdet.			
Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ansvara för att barnskötare, socialsekreterare och medarbetare inom äldreomsorgen erbjuds vidareutbildning och kompetensutveckling.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Förvaltningens socialsekreterare och biståndshandläggare deltar i de utbildningar som socialförvaltningen erbjuder.			
Socialnämnden ska i samarbete med idrottsnämnden, stadsdelsnämnderna och civilsamhällets aktörer utveckla hälsofrämjande insatser för personer med funktionsnedsättningar.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Nämndens verksamheter har hälsofrämjande aktiviteter i verksamheterna och medverkar i utvecklingen av hälsofrämjande insatser men tyvärr har det visat sig finnas problem rörande verksamheternas möjlighet att boka och boka om färdtjänst och turbundna resor. Detta minskar möjligheterna för den enskilde brukaren att delta.			
Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna följa upp konsekvenser av nya utskrivningsregler för brukare som kommer från slutenvård.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys På barn- och ungdomsenheten har det inkommit 7 ärenden enligt LUS under 2019. Barn och ungdomsenheten för kontinuerlig statistik kring de anmälningar som inkommer i enlighet med LUS. Utvecklingsledaren inom barn- och ungdom deltar i stadens kompetenssatsning och samverksarbete kring införandet av LUS för samordning. Inom funktionshinderområdet samlar förvaltningen information varje månad kring varje brukare som skrivs ut från slutenvård för att följa upp konsekvenser av de nya utskrivningsreglerna. Rörande vuxna missbrukare har förvaltningen utarbetat interna rutiner för att följa upp de nya utskrivningsreglerna från slutenvården enligt LUS. Statistik avseende personer som skrivits ut från slutenvården förs i den stadsgemensamma uppföljningsmallen. Enhetschefen representerar, som en av tre enhetschefer, staden vid återkommande dialogmöten med hälso- och sjukvårdsförvaltningen i syfte att följa upp beroendevården och LUS.			
Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna göra en översyn av gällande riktlinjer med inriktning att alla stadsdelsnämnder ska inrätta lokala operativa samverkansforum för samverkan mellan skola, socialtjänst och polis.	2019-01-01	2019-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Analys Samverkan sker i SAMBA-gruppen med polisen, elevhälsa, fältassistenter, fritidsgårdarna, kuratorer från ungdomsmottagningen och församlingarna. Inom förvaltningen har preventionssamordnaren arbetat med utveckling av den operativa samverkan mellan socialtjänst, skola och polis. Ett förslag har presenterats på lokala BRÅ.			
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med landstinget utveckla en stadsövergripande handlingsplan för att förebygga självmord.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Förvaltningen har inte kallats till något samarbete rörande detta.			
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda en komplettering av stadens relationsvårdcentrums verksamhet så att den även inkluderar stöd till barn som upplevt våld.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Förvaltningen har bidragit till detta arbete genom deltagande vid socialnämndens utbildningsdagar och aktiviteter samt deltagit i en arbetsgrupp under hösten 2019.			
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda om det är möjligt att utveckla boendestöd inom missbruksområdet.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Boendestödet för vuxna missbrukare är redan i dagsläget väl utvecklat inom förvaltningen och kan erbjudas och genomföras av såväl behandlingsassistenter som case managers. Socialnämnden har, i samarbete med chefsnätverken för missbruk och socialpsykiatri, genomfört en inventering av hur utbildningsbehoven ser ut och de olika chefsnätverken har fått inkomma med synpunkter.			
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda vilka möjligheter det finns och vilka insatser som skulle krävas, i fall av våld i nära relationer, att se till att det är den våldsutsatta parten och inte våldsutövaren som bor kvar i det gemensamma boendet.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys På RVC sydväst hålls motiverande samtal med våldsutövaren om möjligheten att flytta ut från bostaden så att den våldsutsatta och barn kan bo kvar. Det händer även att den våldsutövande personen placeras så att den våldsutsatta kan bo kvar.			
✓ Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn av riktlinjerna för hur socialtjänsten agerar när ett barn eller en ungdom stängs av från skolan med sikte på snabbare insatser.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Förvaltningen har inte kallats till samarbete rörande denna översyn.			
✓ Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn avseende stadens ungdomsmottagningar gällande bland annat organisation och huvudmannaskap.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Förvaltningen har inte kallats till att medverka vid denna översyn.			
✓ Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna att införa kompetenshöjande insatser om könsstympling genom att införa en särskild utbildning som riktas till personal inom skola, vård och socialtjänst.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Socialförvaltningen har bjudit in medarbetare till en särskild utbildning kring könsstympling under hösten 2019.			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetssätt för att säkerställa att allvarssamtal med ungdomar och deras föräldrar samt polis ska hållas inom 48 timmar efter det att det kom socialtjänsten till kännedom att den unge för första gången begått eller misstänks ha begått brott.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys En rutin för att erbjuda och genomföra ett allvarssamtal inom ramen för förhandsbedömningen med samtliga barn och unga som misstänks för ett brott för första gången har upprättats. Rutinen utgår från två olika scenarios. Det första scenariot är ett nära och uppsökande samarbete mellan enhetens mottagningsteam och kommunpoliserna i området. När kommunpoliserna under kontorstid får kännedom om att en ungdom i området misstänks för ett brott anmäler de detta omgående till enhetens jourtelefon. Om personen visar sig tillhöra den prioriterade målgruppen för allvarssamtal kommer socialsekreterare från enheten omedelbart åka iväg för att delta i ett samtal på plats med polis, vårdnadshavare och den unge. Det andra scenariot är, att om polisen utanför kontorstid får kännedom om att en ungdom från området misstänks för ett brott och ungdomen visar sig tillhöra den prioriterade målgruppen för allvarssamtal, samt om brottet skett vid tidigare tillfälle faxas eller mailas polisanmälan in för hantering av juren på mottagningsteamet som ser till att den unge och hans vårdnadshavare inom 48 timmar erbjuds och genomför ett allvarssamtal på enheten. Alla allvarssamtal registreras för verksamhetsuppföljning.			

Nämndmål:

Invanarna i stadsdelsområdet lever ett självständigt liv utifrån sina förutsättningar

 Uppfylls helt

Beskrivning

Arbetsätt som ska leda till att målet uppnås inom individ- och familjeomsorgen:

- Likställighet och rättssäkerhet
- Förebyggande insatser
- Tidiga insatser
- Evidensbaserade metoder
- Barnrättsperspektivet
- Trygga en stabil skolgång
- Bryta omfattande skolfrånvaro
- Allvarssamtal inom 48 timmar med förstagångsförbrytare under 18 år dit polis, socialtjänst, föräldrar och den unge själv kallas
- Motverka psykisk ohälsa bland barn och unga i särskilt utsatta grupper
- Uppsökande arbete riktat mot vuxna missbrukare
- Samverkan med skola, förskola, fritidsverksamhet, elevhälsa, förebyggande och uppsökande verksamhet, polis, m.fl.
- Förebygga hedersrelaterat våld och förtryck
- Utveckla insatser för barn i våldsbejakande extremistiska miljöer och förebygga radikaliserings till våldsbejakande extremism
- Stöd till våldsutsatta och våldsutövare i nära relationer
- Förebyggande arbete mot spelmissbruk
- Tillgänglig budget- och skuldrådgivning
- Förebygga vräkningar
- Stöd till barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden
- Intensiva insatser vid utskrivning från slutenvård

- Peer Support
- Arbetslivsinriktade insatser för personer med psykiska och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar
- Långsiktigt stöd till medarbetare som utsatts för hot eller våld i sin myndighetsutövning

Arbetsätt som ska leda till att målet uppnås inom verksamheter som ger stöd och service till personer med funktionsnedsättning:

- Sysselsättning, ett arbete att gå till eller studera.
- Ledsagning och personlig assistans ska vara flexibla insatser.
- Internt och externt samarbete för att säkerställa att likställighet och samordning fungerar
- Brukarperspektiv och barns delaktighet i handläggningen
- Öka den enskildes inflytande
- Motverka att det förekommer våld
- Säkerställa kompetenser för att förebygga, uppmärksamma och motverka målgruppens utsatthet för våld av närstående och ge anpassat stöd och skydd till de som är i behov av det
- Heminstruktörer för synskadade och hörselskadade
- Samarbeta med organisationer och föreningar som arbetar med funktionsnedsättnings- och tillgänglighetsfrågor
- Anpassa socialtjänstens handläggning, insatser och skyddsåtgärder så att alla, oavsett funktionsförmåga, kan tillgodogöra sig hjälpen
- Rekryteringen av uppdragstagare sker utifrån individens behov och att den enskilde ges möjlighet att tidigt kunna påverka vem som blir utsedd.

Förväntat resultat

Invånarna i stadsdelsområdet utvecklas utifrån sina förutsättningar, känner sig trygga och har en bra livskvalitet. Socialtjänsten uppmärksammar alla barn och vuxna som kan behöva stöd och erbjuder en modern, rättssäker och evidensbaserad socialtjänst i ett tidigt skede.

Alla barn i stadsdelsområdet har goda uppväxtvillkor och inget barn behöver uppleva våld eller förtryck. Barn och unga som riskerar att utvecklas ogynnsamt får det skydd och stöd som de behöver.

Personer med psykisk funktionsnedsättning får stöd att utifrån sina förutsättningar, delta i samhällets gemenskap och har ett arbete att gå till.

Vuxna och barn som är eller har varit utsatta för våld av närstående ges goda förutsättningar att kunna ta sig ur sådana relationer. Stödet till den enskilde vid övergrepp i rättsak gör att rättsprocessen obehindrat kan gå vidare.

Personer som får stöd och service utifrån funktionsnedsättning tillförsäkras integritet, självbestämmande och möjlighet att kunna delta på lika villkor i samhällets gemenskap. Insatserna är lättillgängliga och individuellt utformade. Biståndshandläggningen är rättssäker och likställig.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet har uppnåtts under året.

Barn och unga

Tongivande för 2019 är uppdragen att nå ökad samordning med skola, polis och Region Stockholm. Dessa aktiviteter planeras, samordnas och följs upp av avdelningschef på övergripande nivå. Samverkan sker i SAMBA-gruppen med polisen, elevhälsa, fältassistenter, fritidsgårdarna, kuratorer från ungdomsmottagningen och församlingarna. Arbeta med skolan rörande barn med omfattande frånvaro pågår i samverkan med grundskolan. Socialtjänsten och förskolan sett över det interna samarbetet rörande barn som befaras fara illa.

Under hösten 2019 ses en ökning av inkommande anmälningar och ansökningar vilket leder till fler öppnade utredningar och ett ökat ärendeantal. Detta har påverkat resultatet för tidsgränser för förhandsbedömningar och utredningstider. Antalet placerade barn och unga har inte påverkats. Antalet individer i egen öppenvård har legat på omkring 160-170 ärenden vilket är en ökning jämfört med 2018. Barn- och ungdomsenheten genomför en rad aktiviteter kopplade till såväl att öka brukarnas delaktighet som att säkerställa kvalitén i myndighetsarbetet kring unga lagöverträdare och våldsutsatta barn. Enheten har under året särskilt fokuserat på aktiviteter som syftar till att öka barns delaktighet genom att testa modeller för feedback via appar och på Ipads. I öppenvården testas ORS/SRS och Viewpoint i familjevården. Arbetet med SIP (samordnad individuell plan) med stöd av SIP-samordnare har varit framgångsrikt.

Familjerätt

Familjerätten har under året fokuserat på att utveckla barnrättsperspektivet. Detta har skett genom att enhetens barnrättsombud regelbundet har hållit i workshops med barnrättstema och rubriken "Barnrättsperspektiv" har införts i utredningsmallar. Arbeta med barnrättsperspektivet har väckt intresse över staden och i andra kommuner och under 2020 kommer flera andra familjerätter att följa detta exempel.

Under våren 2019 erbjöds barngruppsverksamhet enligt konceptet "Skilda världar".

På medborgarkontoret i Skärholmen erbjuder familjerätten "drop in" för familjerättslig information, och rådgivning.

Vuxna missbrukare

De vuxna missbrukare som söker insatser hos förvaltningen har ofta komplexa behov på grund av samsjuklighet och många är också hemlösa. Detta ställer stora krav flexibilitet i kombination med struktur i utredning och insatser. Samverkan är nödvändig med Region Stockholm och en lång rad myndigheter. Utrednings- och förändringsprocessen tar ofta lång tid. Situationen för klienterna förändras ständigt och bristen på förutsägbarhet och uthållighet hos klienten komplicerar arbetet. Stadens vårdgaranti hålls genom att ett första besök erbjuds inom tre dagar, ibland redan samma dag som första kontakten sker. ASI används som utredningsinstrument och för uppföljning. Förvaltningen förfogar över ett brett utbud av insatser i egen regi. Nya klienter erbjuds fem icke biståndsbedömda samtal. Hemlösa missbrukare erbjuds placering i stödboenden och målet är alltid att den enskilde ska kunna komma vidare i mer självständiga boendeformer. Detta möjliggörs genom tillgång till lägenheter på referensboendet Bjällran (tidigare Valet), genom träningslägenheter i kombination med individuellt utformat boendestöd, case manager och försökslägenheter.

Boendestödet erbjuder öppen mottagning för klienter med denna insats.

Socialpsykiatri

Brukarna inom socialpsykiatri erbjuds tillgänglig och rättssäker biståndsbedömning och trygga insatser av god kvalitet. Utvecklingen inom området under 2019 rör ökad delaktighet, möjlighet att närma sig arbetsmarknaden och utveckling och anpassning av verksamheten mot de krav som nya regler kring utskrivning från slutenvård. Metoderna MI och det lågaffektiva förhållningssättet är arbetssätt som stärker den enskildes möjlighet till kontroll och delaktighet i sitt eget liv.

Förvaltningens verksamheter medverkar i ett pilotprojekt för att införa metoden kollegial observation inom socialpsykiatri. Metoden har under 2017 införts inom funktionshinderområdet. Metoden innebär att medarbetare, efter utbildning, observerar kvalitet i mötet mellan personal och brukare på en annan verksamhet än där man själv arbetar. Det man främst observerar är bemötande, integritet, självbestämmande och delaktighet. Det som observerats ska sedan återföras muntligt och skriftligt till verksamhet och chef.

Kompetensutvecklingssatsningen medför stora möjligheter för medarbetare inom verksamheterna att delta i utbildningar vilket medför en ökad kvalitet i verksamheten.

Delaktighetsprojektet fortgår enligt plan under hela 2019. Metoden grafisk facilitering används på brukarråden. Målet med metoden är att underlätta kommunikation och skapa minnesbilder vad man pratat om. En ökning av antalet deltagare har märkts.

Stöd- och aktivitetsenheten har från den 1 april 2019 blivit en ren utförarenhet inom det socialpsykiatriska området. Syftet med detta är att genom tydlig verksamhetsfokus och genom förbättrade förutsättningar för ledning och styrning kunna utveckla verksamheter att bättre motsvara brukarnas behov nu och i framtiden. Initiativ har tagits under 2019 för att modernisera och effektivisera sysselsättningsverksamheten och träfflokalerna.

Hemlöshet

Hemlöshet är alltså en stor utmaning som medför stora kostnader för placeringar i olika boendeformer. Genom att samla verksamhet riktad till vuxna missbrukare och arbetet med ekonomiskt bistånd och det vråkningsförebyggande arbetet på en och samma enhet bedömer förvaltningen att förutsättningarna för att motverka hemlöshet ökar. Den samlade organisationen medger ett bättre nyttjande av gemensamma resurser som uppsökare, bolots och boskola samt ökade möjligheter till metodutveckling.

Våld i nära relationer

Relationsvåldscentrum Sydväst (RVC) skapades 1 september 2018. RVC är ett samarbete mellan stadsdelsförvaltningarna i Hägersten- Liljeholmen, Skärholmen och Älvsjö. RVC Sydväst är ett av fyra Relationsvåldscentrum i Stockholms stad. RVC utreder samt erbjuder stöd och behandling till våldsutsatta och våldsutövande personer gällande våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. RVC vänder sig till personer över 18 år boende i stadsdelsområdena Hägersten- Liljeholmen, Skärholmen och Älvsjö. Från Hägersten- Liljeholmen har under året registrerats 184 ärenden, av dessa är 159 kvinnor och 25 män. Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck är en mycket aktuell samhällsfråga vilket bidrar till att befolkningen blir mer benägna att söka hjälp. Det har också bedrivits kampanjer i staden som haft fokus mot frågan och vart man kan vända sig för att få hjälp. Dessa faktorer sammanfaller och samverkar på ett sätt som tycks leda till att fler och

fler tar kontakt.

De individer som aktualiseras och/eller ansöker om stöd utifrån våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck ges ett professionellt och utvecklat stöd som syftar till att skapa ett skydd för individen och ge förutsättningar för att hen ska leva ett självständigt liv fritt från hot och våld. Det finns utmaningar utifrån ökande ärendeinflöde, nya målgrupper tillsammans med en ökad komplexitet i ärenden där det ställer fortsatt höga krav på kunskap, rättssäkerhet och bemötande. Verksamheten använder evidensbaserade metoder.

Omsorg om personer med funktionsnedsättning

Personer med funktionsnedsättning ges tillgänglig och rättssäker handläggning som syftar till att likställigheten i staden upprätthålls. Förvaltningen driver verksamheter i egen regi med hög kvalitet som tillgodoser ett brett spektra av behov och intressen. Grunden för utvecklingen av verksamheterna är stärkt egenmakt för den enskilde brukaren. För att stärka egenmakten används digitala hjälpmedel, det lågaffektiva förhållningssättet och de dagliga verksamheterna arbetar för att ge de brukare som kan en möjlighet att närma sig arbetsmarknaden. Kvaliteten i bemötandet säkras genom välutbildade och engagerade medarbetare. Metoden kvalitetsobservationer implementeras. Brukarna ges möjlighet att delta i stadens kulturella utbud och hälsofrämjande aktiviteter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flicko r	Perio dens utfall VB 2018	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
♀ Andel nyanlända kvinnor och män som får ett personligt erbjudande om samhällsvägledning inom en månad från det att stadsdelsförvaltningen har fått underlag över inflyttade till stadsdelsområdet.	100 %	100 %	100			100 %		2019
Analys Under perioden januari-september 2019 har 41 nyanlända bosatt sig i stadsdelsområdet; 31 män och tio kvinnor. Samtliga har fått ett personligt meddelande om samhällsvägledning inom en månad.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Beställarenheten för funktionsnedsättning och socialpsykiatriska stödenheten ska undersöka metoder för trygg hemgång vid utskrivning från psykiatrisk slutenvård. Exempel på detta kan vara intensivt boendestöd under en period, eventuell i en särskild lägenhet och därefter långsiktig planering för den enskilde individen.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Det pågår ett intern projekt om tryggt mottagande där en förstudie pågår parallellt med att projektet startat upp en jourlägenhet. Boendestödet har utfört insatser inom projektet. Projektledningen består av enhetschefer från beställarenheten funktionsnedsättning socialpsykiatriska stödenheten, beställarenheten äldre samt representanter från psykiatrisk sluten- och öppenvård.			
Beställarenheten för funktionsnedsättning ska i samverkan med teamet för Arbetsmarknadsåtgärder och socialpsykiatris sysselsättning- och träfflokaler kartlägga olika vägar till arbete för målgruppen. Målet är att kunna göra individuella handlingsplaner för enskilda brukare.	2019-01-01	2019-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse	
Analys				
Beställarenheten arbetar med att upprätta handlingsplaner i enskilda ärenden genom möten med företrädare för sysselsättningsverksamheten, Finsam och stadsdelsförvaltningens arbetsmarknadsåtgärder.				
✓	Förvaltningen kommer under perioden att se över och utveckla uppsökande arbete för vuxna missbrukare.	2019-01-01	2019-12-31	Avvikelse
Analys				
Förvaltningen har inte kunnat prioritera utveckling av denna typ av verksamhet utifrån att andra utvecklingsområden har varit nödvändiga att fokusera på. Förvaltningen samverkar med stadens uppsökarteam och har utvecklat det vråkningsförebyggande arbetet bland annat genom att förstärka kompetensen hos uppsökarna rörande missbruk.				
✓	Förvaltningen ska införa insatsen social insatsgrupp och i den mån det är lämpligt undersöka möjligheterna till att köpa insatsen från annan stadsdelsförvaltning.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys				
Vuxenenheten har inte det underlag som krävs för att införa insatsen social insatsgrupp. Kontakt har tagits med Skärholmens sdf angående möjligheten att, om behov skulle uppkomma, kunna köpa insatsen därifrån.				
Arbete pågår för att se över möjligheterna till samordning med andra stadsdelar som har en upparbetad struktur för SIG som vänder sig till unga. Under de senaste åren Barn och ungdomsenheten valt att inte ha en SIG – samordnartjänst då klientunderlaget i stadsdelsområdet är mycket litet. Vid behov köps insatsen in från annan stadsdel.				
✓	Förvaltningen ska samla allt uppsökande arbete riktat till personer som riskerar att förlora sin bostad på enheten för ekonomiskt bistånd och där utveckla arbetssätt som utgår ifrån en mer klientcentrerad arbetsform.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys				
Tjänsterna i det vråkningsförebyggande uppsökande teamet organiserats under mottagningsgruppen för ekonomiskt bistånd. Det nya teamet har i uppdrag att under året utveckla sina arbetssätt med klienten i fokus. Samverkan sker på individnivå i ärenden där barn eller ungdomar finns i vråkningshotade familjer.				
✓	Förvaltningen ska under perioden inventera det befintliga förebyggande och uppsökande arbetet som pågår inom verksamheterna och säkerställa att resurser riktas mot de identifierade målgrupperna för att nå målen.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys				
Myndighetsutövningen inom barn och ungdom har påbörjat en dialog med polisen och skolorna och erbjudit såväl skolorna som polisen ett mer utåtriktat arbete i form av samverkan, utbildning, konsultation i sakfrågor och handlägningsförfaranden under 2020. Förvaltningen bedömer att detta kommer att kunna effektivisera arbetet så att de riktas mot de identifierade målgrupperna, dvs barn och unga med omfattande riskfaktorer och bristande skyddsfaktorer över tid.				
✓	Förvaltningen ska under perioden stärka samarbete och samverkan med mellan skola, förskola, socialtjänst, fritidsverksamheter, föreningsliv, polis och det förebyggande och uppsökande sociala arbetet. Syfte är att samverkan ska vara effektiv, samordnad och målinriktad samt säkerställa att resurser riktas där behoven finns.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys				
Tongivande för 2019 är uppdragen att nå ökad samordning med skola, polis och Region Stockholm. Dessa aktiviteter planeras, samordnas och följs upp av avdelningschef på övergripande nivå. Samverkan sker i SAMBA-gruppen med polisen, elevhälsa, fältassistenter, fritidsgårdarna, kuratorer från ungdomsmottagningen och församlingarna. Denna samverkan har lett till att samverkan mellan olika funktioner har förbättrats i det dagliga arbetet. Arbete med skolan rörande barn med omfattande frånvaro pågår i samverkan med grundskolechefen. Socialtjänsten och förskolan har sett över det interna samarbetet rörande barn som befaras fara illa.				
✓	Förvaltningens dagliga verksamheter ska verka för att de brukare som kan och vill får ökade möjligheter till arbete eller studier. Verktygen för detta är samverkan med Jobbtorg, arbetsförmedling och näringsliv. Verksamheternas kontakter med det lokala näringslivet ska inventeras och möjligheterna till mer strukturerad och målinriktad samverkan ska undersökas.	2019-01-01	2019-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Analys			
Samarbetet med arbetsmarknadsförvaltningens I-work har gett bra resultat i en del verksamheter. Ett flertal av förvaltningens dagliga verksamheter har kontakter med det lokala näringslivet eller andra samhällsfunktioner i syfte att få in lämpliga arbetsuppgifter till den dagliga verksamheten. Flera verksamheter samarbetar med Lärvox så att brukare kan erbjudas utbildning parallellt med deltagandet i daglig verksamhet.			
✓ Handläggningen av ekonomiskt bistånd ska anpassas så att alla kan förstå och medverka.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys			
Inom ramen för den genomförda omorganisationen 1 mars har en rutin- och metodutveckling påbörjats inom ekonomiskt bistånd. Boendestödet för vuxna missbrukare har infört öppen mottagning där enskilda klienter med insatsen boendestöd eller Case Manager kan komma utan att avtala tid rörande bland annat frågor om försörjningsstöd.			
✓ Se över och modernisera träfflokalsverksamheten	2019-01-01	2019-12-31	
Analys			
Arbetet med en organisationsförändring innebärande att de båda träfflokalerna delar lokal har påbörjats. I planen finns också att, tillsammans med brukarna, se över vilka aktiviteter som är viktigast för de besökare som finns idag och vad som kan vara viktigt för personer som inte når fram till verksamheten.			
✓ Stadsdelsförvaltningen ska i samverkan med brukarorganisationer inom funktionshinderområdet erbjuda en utbildning som riktar sig till personer med funktionsnedsättning rörande våld i nära relationer.	2019-01-01	2019-12-31	Avvikelse
Analys			
Kontakter med RVC har inte lett vidare och kontakter med brukarorganisationer har inte tagits i denna fråga. Uppdraget att arbeta med frågor rörande våld i nära relationer för personer med funktionsnedsättning kvarstår.			
✓ Stadsdelsförvaltningen ska utveckla arbetssätt för att nå nyanlända kvinnor och män (egenbosatta, anhöriga och kommunanvisade) med erbjudande om samhällsvägledning.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys			
Arbetet genomfört enligt plan. Samhällsvägledningen använder stödmaterial som utarbetas i samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen.			
✓ Stadsdelsförvaltningen ska, inom ramen för samhällsvägledning för nyanlända, utveckla arbetssätt och aktivt vägleda de nyanlända i bostadsfrågor.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys			
Samhällsvägledarna arbetar med information i bostadsfrågor bland annat genom att erbjuda informationsmöten rörande bostadsfrågor tillsammans med bland annat bostadsförmedlingen. Under våren 2020 kommer den första gruppen familjer som flyttade in på SHIS genomgångsbostäder för nyanlända på Bjällerkransen ha bott på boendet i 5 år. Boendetiden är begränsad till 5 år och familjerna måste planera och genomföra vidareflytt. Förvaltningen i samverkan med socialförvaltningen och SHIS för att ge stöd och vägledning särskilt till dessa familjer.			
✓ Utveckla och driva projektet Föreningsguider i samarbetet med Föreningen Midsommargården, Svenska kyrkan, Röda Korset och SHIS. Projektet vänder sig till nyanlända kvinnor och män, flickor och pojkar avseende etableringsskapande aktiviteter.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys			
Arbetet pågår enligt plan och projektet slutförs i februari 2020.			

Nämndmål:

Unga i Hägersten-Liljeholmen får stöd i sitt vuxenblivande utifrån sina behov och levnadsmönster

 Uppfylls helt

Beskrivning

Ungdomsmottagningen, fältassistenter och öppen fritidsverksamhet ska arbeta förebyggande för att stärka skyddsfaktorer i ungas liv på både grupp- och individnivå.

Förväntat resultat

Den öppna fritidsverksamheten ska vara jämställd och jämlik så att alla känner sig välkomna i verksamheten. Unga deltar i planeringen av fritidsaktiviteter i hög utsträckning och upplever stor delaktighet. Besökarna i fritidsverksamheten är nöjda med verksamhetsutbudet och anser att det motsvarar deras behov. Ungdomar har god kännedom om fältassistenterna, fritidsgårdarna och ungdomsmottagningen och vilken verksamhet de erbjuder. Den förebyggande verksamheten samarbetar med civilsamhället.

Analys

Hägersten-Liljeholmens öppna fritidsverksamhet har arbetat enligt premissen att vara en trygg plats för ungdomar att spendera sin fritid. Personalen är kontaktskapande, lyssnar på ungdomar och stöttar emotionellt och praktiskt. Ungdomar har fått vara med och forma verksamheten, bland annat har ungdomar fått styra över verksamhetens innehåll en kväll i månaden.

Fritidsverksamheten har anordnat läxhjälp för ungdomar som behöver. Anställda i verksamheten har kontakt med ungdomars föräldrar. Varje ny ungdom har fått möjlighet att skrivas in på en fritidsgård och efter att detta har gjorts kontaktar fritidsgården ungdomens vårdnadshavare och bjuder även in dessa för att besöka verksamheten. Vid misstanke om att barn far illa har orosanmälningar gjorts till lämplig instans.

Den öppna fritidsverksamheten har sökt upp nyanlända och uppmanat dessa att delta. Detta för att underlätta integrationen för dessa individer. Man också bedrivit riktade satsningar (FUNK/LSS) till barn och unga mellan 7-25 år med exempelvis diagnoser. Denna verksamhet fokuserar mycket på att hjälpa personerna att stärka sin sociala förmåga.

Fritidsverksamheten i Hägersten-Liljeholmen är också hbtq-certifierad.

Förvaltningen har fältassistenter som arbetar i offentligheten med att söka upp ungdomar för relationsskapande och förebyggande åtgärder. Fältassistenter försöker motverka riskfaktorer som ungdomar utsätts för. De har också nära samarbete med bland annat fritidsgårdarna, polis, socialtjänst, preventionssamordnare och vårdnadshavare.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Den öppna fritidsverksamheten ska erbjuda fritidsaktiviteter riktad till unga med funktionsvariation både dagtid och kvällstid.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Öppen fritidsverksamhet på eftermiddagar bedrivs liksom föregående år, för målgruppen under onsdagar på Fruängens fritidsgård. I samarbete med Farsta stadsdelsnämnd hålls diskotek vid tio lördagar utspridda under skolåret. Sedan den 5 mars erbjuds öppen fritidsverksamhet för målgruppen på tisdagskvällar på Aspuddens fritidsgård och med början 6 maj på måndagskvällar på Gröndals ungdomscafé. På måndagar är målgruppen yngre barn 6-12 år och på tisdagar tonåringar och unga vuxna			
✓ Fältassistenter ska erbjuda skolprogrammen YOLO och RoS till grundskolorna i stadsdelsområdet.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Fältassistenter ska stötta vuxna som vill nattvandra för att stärka tryggheten i stadsdelsområdet.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Stadsdelsförvaltningen ska under perioden inventera det befintliga förebyggande och uppsökande arbetet som pågår inom verksamheterna och säkerställa att resurser riktas mot de identifierade målgrupperna för att nå målen.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Stadsdelsförvaltningen ska under perioden stärka samarbete och samverkan med mellan skola, förskola, socialtjänst, fritidsverksamheter, föreningsliv, polis och det förebyggande och uppsökande sociala arbetet.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Ungdomsmottagningen ska arbeta för att nå de målgrupper som vanligtvis inte deltar i verksamheten med särskilt fokus på att nå pojkar	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Ungdomsmottagningen har under året arbetat med att nå målgrupper som inte vanligtvis deltar i verksamheten.			
✓ Ungdomsmottagningen ska erbjuda alla grundskolor i stadsdelsområdet verksamhetsbesök för klasser i årskurs åtta.	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

● Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämndens bedömning är att äldreomsorgens nämndmål, indikatorer, aktiviteter och det kvalitets- och utvecklingsarbete som genomförts under året bidragit till uppfyllelsen av stadens mål om att äldre har en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande.

Prioriterade områden för kvalitetsarbetet och ökad kompetens har för 2019 varit demensvården, och stöd till anhöriga samt att säkerställa en rättssäker och likställig biståndsbedömning.

Brukarundersökningarna visar att brukarna i stort känt sig trygga och nöjda med äldreomsorgen samt upplevt att de haft möjlighet att påverka hur hjälpen och insatserna utförts.

Av äldreomsorgens 14 indikatorer har årsmålen för fem indikatorer uppfyllts helt. Årsmålen för nio indikatorer har uppfyllts delvis.

Brukarnas nöjdhet med bemötande ligger generellt på en hög nivå, runt eller över 90 procent.

Arbete för ökad jämställdhet

Brucarundersökningarna och kvalitetsuppföljningarna på individnivå har analyserat utifrån ett jämställdhetsperspektiv för en ökad brukarnöjdhet och kvalitet i äldreomsorgens verksamheter.

Utgångspunkten är att insatserna, vården och omsorgen ska vara individuellt anpassad, där brukaren är delaktig i planeringen och utförandet. I verksamheterna ska det t.ex. finnas aktiviteter som passar både män och kvinnor samt utifrån individuella behov och önskemål.

Trygghet, nöjdhet och delaktighet

Verksamheternas kvalitetsarbete har fortgått kring att skapa en trevlig måltid, utveckling av en trygg och individuellt anpassad hemtjänst samt en meningsfull tillvaro på vård- och omsorgsboende som erbjuder aktiviteter, kulturopplevelser, utevistelse och dagsutflykter.

Mötesplatserna har fortsatt att utvecklas och bidragit till seniorernas hälsa och välbefinnande

Hemtjänsten har haft fokus på ge brukaren en trygg och individuellt anpassad vård och omsorg. Arbetet med att planera bemanningen för en hög personalkontinuitet så att brukaren ska få hjälp av samma personal så långt som möjligt har fortgått.

81 procent av brukarna känner sig trygga med sin hemtjänst. Årsmålet för trygghet har uppfyllts helt, trots att årsmålet för kontinuitet har försämrats jämfört med 2018, vilket inneburit att brukaren mött fler personal. Brukarna som fått stöd och insatser av demensgruppen har haft en högre personalkontinuitet. Årsmålen för nöjdhet och att kunna påverka hur hjälpen utförs har uppfyllts delvis. Andelen nöjda brukare med hemtjänsten har ökat och upplevelsen att påverka ligger på samma nivå som tidigare.

På vård- och omsorgsboende upplever 76 procent av de boende att de kan påverka hur hjälpen utförs. Årsmålet har uppfyllts helt. Stadsdelsnämndens egna indikatorer gällande riskbedömningar för att förebygga fall, undernäring och trycksår har uppfyllts helt.

Några årsmål har uppfyllts delvis. Jämfört med 2018 har andelen boende som upplever att måltiden på vård- och omsorgsboende är trevlig stund på dagen ökat. Andelen boende på vård- och omsorgsboende som upplever att möjligheten att komma ut har också ökat. Resultat för de förebyggande arbetet gällande munbedömning har ökat. 85 procent av de boende känner sig trygga och 73 procent är nöjda. Årsmålen har uppfyllts delvis. Ett förbättringsområde är att öka nöjdheten.

91 procent av brukarna är nöjda med sin dagverksamhet. Årsmålet har uppfyllts delvis och ligger kvar på samma nivå som tidigare. På Solkattens dagverksamhet som drivs i egen regi har 100 procent av deltagarna varit nöjda med verksamheten.

Rättssäker och likställig biståndsbedömning

Biståndshandläggarna skriver utredningar i stadens kartläggnings- och bedömningsinstrument vilket ger ett allsidigt underlag för beslut. En intervjuguide används som stöd i utredningsarbetet där vikten av att ställa könsneutrala och jämställda frågor tas upp. I guiden ingår även frågor som rör nutrition, hbtq och våld i nära relation. Beställarenheten äldre är hbtq-diplomerad.

Beställarenheten äldre har fortsatt arbetet med att säkerställa rättssäkerheten och likställigheten i biståndsbedömningen. Ärendegenomgångar har gjorts dagligen. En kollegial akt granskning av ramtidsbeställningarna har genomförts vilken visade att beställningarna gjorts enligt stadens rutiner och är likartade. Äldreförvaltningens granskning i september visade också på en hög grad av följsamhet till stadens anvisningar.

Enheten har genomfört regelbundna resultatdialoger med biträdande enhetschefer och handläggare med syftet att dels säkerställa likställdheten inom enheten och dels att stödja och handleda biståndshandläggarna i deras uppdrag.

Beställarenheten äldre har arbetat för att utveckla samverkan med såväl primärvården som slutenvården, utifrån lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård (LUS) och samverkansrutinerna. Fr.o.m. 2020 införs en ny överenskommelse med kortare tid för utskrivning, vilket kommer att ställa ytterligare krav på samverkan för att säkerställa en trygg vård och omsorg för den äldre.

Mötesplatser, förebyggande och uppsökande arbete

Äldreomsorgen har fem öppna mötesplatser varav ett aktivitetscenter, som är öppna för alla äldre över 65 år i stadsdelsområdet. Seniorhälsan på mötesplatserna har liksom tidigare erbjudit ett välorganiserat och brett utbud av olika aktiviteter, dagsutflykter, kulturupplevelser och gemenskap.

Förra hösten inbjöd äldreomsorgen till en uppskattad kulturvecka. I år utökades arrangemanget till en hel månads kulturfestival i september med en mängd olika aktiviteter som riktade sig till såväl omsorgstagare i äldreomsorgens verksamheter och alla seniorer i stadsdelsområdet.

Under sommaren har aktiviteter anordnats på fyra av mötesplatserna. 53 dagsutflykter har gjorts under sommaren, varav 52 med "liten buss" med 225 deltagare och en utflykt med "stor buss" till Sigtuna med 45 deltagare.

Ett viktigt uppdrag är att bryta äldres ensamhet och isolering.

Genom "Matlyftet" har lunchgruppen startats på Axelsbergs aktivitetscenter och på mötesplatsen Västertorpsträffen. Enligt återkoppling från deltagarna har de gemensamma luncher bidragit till en positiv matupplevelse och känsla av social gemenskap. "Matlyftet" fortsätter 2020 och utökas till mötesplatserna vid servicehusen.

Många äldre har stora kunskaper och vill vara med och hjälpa till i äldreomsorgens verksamheter. Intresse finns från pensionärsorganisationerna och ett samarbete har inletts med stadsdelsnämndens pensionärsråd kring att starta någon form av volontärverksamhet i samarbete med äldreomsorgens verksamheter.

Ett fortsatt utvecklingsområde för det uppsökande arbetet är att nå äldre som inte är kända av äldreomsorgen, men också deras anhöriga för information och stöd. Några sätt för att sprida information kan vara annonsering i lokalpressen, information via vårdcentraler och pensionärsorganisationerna.

Utveckling av stödet till anhöriga

Anhöriga har erbjudits att delta i anhöriggrupper samt anhörigsamtal, råd och stöd av anhörigkonsulent. En arbetsgrupp med representanter från verksamheterna har inletts ett översyn äldreomsorgens rutiner för anhörigstödet för att se vad som behöver utvecklas.

Medarbetare, kompetens och kompetensutveckling

Äldreomsorgens medarbetare har erbjudits kontinuerlig kompetensutveckling med fokus på äldreomsorgens prioriterade områden såsom bemötande, demensvård, psykisk ohälsa, palliativ vård och anhörigstöd. Det har varit genom kurser, föreläsningar, nätverksträffar och webbutbildningar.

Omvårdnadspersonalen har erbjudit stadens undersköterskeutbildning som finns i fem steg i äldreförvaltningens regi. Vid vård- och omsorgsboende och dagverksamhet finns Silviasystrar och undersköterskor med specialistutbildning med inriktning geriatrik och demens.

Äldreomsorgens ombud har inbjudits till möten och nätverksträffar för kompetensutveckling och inspiration. Verksamheterna har kostombud och palliativa ombud samt demensombud i hemtjänsten. Andra ombud är anhörigombud, aktivitetsombud, hygienombud och dokumentationshandledare.

Utbildnings- handledarinsatser har genomförts av äldreomsorgen processledare kring dokumentation och registrering i kvalitetsregister. Äldreomsorgens dietist har bidragit till ökad kompetens gällande kost, nutrition och måltiden.

I februari anordnades inspirationsdagar för den legitimerade hälso- och sjukvårdens medarbetare, vilket var uppskattat och givande.

Silviahems-certifiering av verksamheterna vid Fruängsgården har pågått under hösten med diplomering till våren 2020.

Under hösten inbjöds äldreomsorgens medarbetare till föreläsningar kring psykisk ohälsa och demens. Föreläsningarna anordnades i samarbete med Karolinska institutet, KI.

Biståndshandläggarna har erbjudits olika utbildningar utifrån sin profession som arrangerats av äldreförvaltningen.

Beställarenheten äldres kompetens- och utvecklingsarbete kring demensvården har fortsatt i samverkan med kognitiva mottagningen på Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge. Tre biståndshandläggare har gått Silviahemmets utbildning för biståndshandläggare under våren och två biståndshandläggare under hösten. Kollegialt metodstöd finns inom områdena psykisk ohälsa och våld i nära relationer. Beställarenheten samverkar med Relationsvårdscentrum och stadsdelsförvaltningarna Skärholmen och Älvsjö inom regionen Västra Söderort.

Arbetet i enlighet med handlingsplanen för socialsekreterare och biståndsbedömare har fortsatt under året.

Äldreomsorgens chefer samt skyddsombud har deltagit på arbetsmiljöutbildning.

Äldreomsorgen har tagit emot elever, praktikanter och feriearbetare samt sommarvikarier. Detta är viktigt för äldreomsorgens kompetensförsörjning, då en del av personerna kommer tillbaka som sommarvikarier, timvikarier eller rekryteras till verksamheterna.

Trygga och tillgängliga bostäder

Moderna och anpassade bostäder som tillgodoser äldres behov, efterfrågan och önskemål är en prioriterad fråga. Det finns en betydande överkapacitet av servicehuslägenheter samt ett behov av modernisering och upprustning av boendena.

Som ett led i omställningen för att möta det framtida behovet av fler seniorbostäder har stadsdelsnämnden fattat beslut om avveckling av en del av Fruängsgårdens servicehus, hus A med 63 lägenheter. Beslutet har godkänts av kommunstyrelsen.

Under hösten genomfördes flytten av de 19 boende från Fruängsgårdens A-hus, främst genom en intern flytt till Fruängsgårdens servicehus, C-huset. En person valde att flytta till Trekantens servicehus. Tre personer hade behov av vård- och omsorgsboende. Flytten löpte på bra och enligt planeringen. De boende uttryckte att man varit nöjd med hjälpen från verksamheten och allt gått bra.

Fastighetsägaren Micasa planerar en upprustning av A-huset för omstrukturering till seniorboende.

Särskilda redovisningar

Aktivitetscenter

För 2018 erhöll stadsdelsnämnden 3 mnkr för drift och utveckling av Axelsberg aktivitetscentret och för år 2019 har verksamheten fått 2,2 mnkr.

Axelsbergs aktivitetscentret har fortsatt att utvecklas och har under året erbjudit regelbundna aktiviteter som varit mycket uppskattade av seniorerna. Vår- och höstprogram har tagits fram samt sammanställning av sommarprogram.

Aktivitetscentret samverkar bland annat med pensionärsföreningarna, Svenska kyrkan och seniorboendets trivselråd för att erbjuda seniorer i stadsdelsområdet ett varierat utbud av aktiviteter och möjlighet till gemenskap.

- Äldreomsorgens verksamhet Seniorhälsan har erbjudit program med fasta veckoaktiviteter såsom seniorgympa, lättgympa och yoga, SPA, allsång, underhållning samt dagsutflykter. Anhörigkonsulent, syn- och hörselkonsulent och äldreomsorgens fixartjänst har informerat om stöd och insatser som de kan ge.
- Kulturfestival arrangerades under hela september med ett varierat utbud av underhållning, aktiviteter, mat- och kulturupplevelser.
- En aktivitet som startat under 2019 och som fortsätter 2020 är att inbjuda till gemensam lunchgrupp en gång i veckan för seniorer som upplever ensamhet och gärna vill träffa andra.
- Pensionärsföreningen SPF har anordnat olika aktiviteter, såsom haft frigörande dans, zumba, qigong, datakurs, målar kurs, aktivitetsmöten och månadsträff.
- seniorboendet trivselråd anordnade Luciafirande.
- Svenska Kyrkan har haft gudstjänst en gång per månad.

Tryggt mottagande i hemmet

För 2019 har stadsdelsnämnderna Hägersten-Liljeholmen och Älvsjö fått 2,3 mnkr för Tryggt mottagande.

Tryggt mottagande för en säker och trygg hemgång efter sjukhusvistelse har fortsatt under året. Samarbete har skett med stadsdelsförvaltningarna Älvsjö och senare under året även med Skärholmen. Teamet utökades från fem undersköterskor till sex undersköterskor i och med att Skärholmens stadsdelsförvaltning kom med i samarbetet.

Undersköterskorna fungerar dels som koordinatörer vid hemgång, t.ex. genom kontakt med Aleris Rehab för hjälpmedel och dels med att ge de hemtjänstinsatser som personen beviljas. Insatsen ”Tryggt mottagande” är tidsbegränsad till ett par veckor per person och sedan övertar ordinarie hemtjänst insatserna.

Teamet för ”Tryggt mottagande” inkl. arbetsledaren har sin arbetslokal på Trekantens servicehus. Beställarenheten äldre vid Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning är samordnare och ansvarar för chefskap och arbetsledare.

Den nya Regionala överenskommelsen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård i Stockholms län som börjar fr.o.m. 2020-01-01, kommer att ställa ytterligare krav på en väl fungerande samverkan med den enskildes behov och trygghet i fokus. Förvaltningen följer utveckling.

Ungdomsbesök inom äldreomsorgen

Fruängsgårdens och Axgårdens vård- och omsorgsboende har haft insatsen ”Ungdomsbesök” på helgerna, där ungdomar deltagit i aktiviteter tillsammans med de boende. Exempel på aktiviteter har varit bingo, sällskapsspel, film, bakning, bowling, dans, gymnastik samt aktiviteter kring högtider. Fruängsgårdens vård- och omsorgsboende har haft två team och Axgårdens vård- och omsorgsboende ett team. Varje team har bestått av ca fem ungdomar.

”Ungdomsbesöken” har uppskattats av såväl de boende som personalen.

”Ungdomsbesöken” har letts och genomförts av företaget ”Ung omsorg”. Insatsen har upphandlats av staden och medel har fördelats efter ansökan från verksamheterna. För 2019 har Fruängsgårdens och Axgårdens vård- och omsorgsboende erhållit ca 320 tkr.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att måltiden är en trevlig stund på dagen	64 %	59 %	65 %	63 %		70 %	70 %	2019
Analys Årsmålet har inte uppfyllts, men andelen boende totalt sett som är nöjda med måltiden fortsätter att öka, vilket är positivt. Kvinnornas nöjdhet har ökat medan männens nöjdhet har minskat något. Tillsammans med verksamheterna och enheternas kostombud har äldreomsorgens dietist fortsatt kvalitetsarbetet kring kost, nutrition och måltidens betydelse för de boendes välmående och nöjdhet. Synpunkter har inhämtats från de boende.								
Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att möjligheten att komma utomhus är bra	49 %	40 %	52 %	47 %		57 %	57 %	2019
Analys Årsmålet har inte uppfyllts, men nöjdheten har ökat någon jämfört med 2018. Kvinnorna är med nöjda med utevistelsen än männen. Verksamheterna har arbetat med att öka de boendes nöjdhet och erbjuder både individuell utevistelse, utevistelse i gemenskap såsom till exempel korvgrillning, fika och aktiviteter utomhus samt kortare dagsutflykter under sommaren.								
Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten	83 %	84 %	83 %			85 %	85 %	2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognoss helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys								
Årsmålet har inte uppfyllts. 2018 var det också 83 procent som tyckte att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten. Ungefär lika mellan kvinnor och män. Kvalitetsarbete har pågått med fokus på brukarens delaktighet i upprättandet av den individuella genomförandeplanen och utvecklingen av innehållet i genomförandeplanen.								
Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende	76 %	71 %	78 %			76 %	76 %	2019
Analys								
Årsmålet har uppfyllts. På vård- och omsorgsboende upplever kvinnorna i högre grad än männen att det kan påverka hur hjälpen utförs. Ett viktigt förbättringsområde är att fortsätta kvalitetsarbete kring en individuellt anpassad vård och omsorg, där varje boende görs delaktig i planeringen och utförandet av sina insatser.								
Andel trygga omsorgstagare i hemtjänsten	81 %	84 %	79 %			81 %	81 %	2019
Analys								
Årsmålet har uppfyllts. Andelen män som svarat att det känner sig trygga med hemtjänsten är högre än för kvinnorna.								
Andel trygga omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	85 %	83 %	86 %			87 %	87 %	2019
Analys								
Årsmålet har inte uppfyllts. Jämfört med 2018 har upplevelsen av trygghet på vård- och omsorgsboende minskat med en procent och ökat med 2 procent jämfört 2017. Kvinnorna är med nöjda med tryggheten än männen. Genom teamarbetet med kontaktman, sjuksköterska, arbetsterapeut och sjukgymnast/fysioterapeut säkerställs att den boende får en trygg och personcentrerad vård och omsorg. Rutiner har tagits fram som säkerställer att de äldre får en trygg inflyttning.								
Andelen nöjda omsorgstagare i dagverksamhet	91 %	90 %	92 %			92 %	92 %	2019
Analys								
Årsmålet har inte uppfyllts. Årets brukarundersökning för dagverksamhet, privat och egenregi, visar att 91 procent av deltagarna är nöjda med sin dagverksamhet och känner sig trygga på sin dagverksamhet. Kvinnorna är något nöjdare än männen. 97 procent har förtroende för personalen. 57 procent tycker att de har möjlighet att påverka vilka aktiviteter som finns på dagverksamheten. 100 procent tycker att både maten smakar bra och att måltiden är trevlig stund på dagen. Svarsfrekvensen var 49 %. Resultaten för dagverksamheten Solkatten på Fruängsgården som drivs i stadsdelsnämndens regi, visar att 100 procent av deltagarna är nöjda med dagverksamheten och känner sig trygga. 100 procent har förtroende för personalen. 71 procent tycker att de har möjlighet att påverka vilka aktiviteter som ska finnas på dagverksamheten, där 100 procent av männen tycker att de har möjlighet att påverka vilka aktiviteter som ska finnas på dagverksamheten medan det är 60 procent av kvinnorna som tycker det. Jämfört med 2018 har männens nöjdhet med aktiviteterna ökat medan kvinnors nöjdhet minskat.								
Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst	82 %	87 %	80 %			84 %	84 %	2019
Analys								
Årsmålet har inte uppfyllts, men nöjdheten med hemtjänsten har ökat jämfört med 2018 från 80 procent nöjda brukare till 82 procent nöjda brukare. Männen är nöjdare än kvinnorna. Biståndshandläggarnas kvalitetsuppföljning på individnivå för första halvåret 2019 visar att brukarna är mycket nöjda med sin hemtjänst. 96,8 procent tycker att de får den hjälp som man kommit överens om. 98,1 procent tycker att de får ett respektfullt bemötande.								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	73 %	64 %	77 %			81 %	81 %	2019
Analys Årsmålet har inte uppfyllts. 77 procent av kvinnorna är nöjda medan 64 procent av männen är nöjda. Andelen nöjda boende på vård- och omsorgsboende har minskat. Tidigare års brukarundersökningar (2017-2018) har visat att 78-79 procent av de boende varit nöjda. Verksamheterna har arbetat med att skapa en meningsfull dag med olika aktiviteter, kulturupplevelser och ökade möjligheter till utevistelse samt en trevlig måltid, vilket är insatser som är viktiga för den boendes nöjdhet. Den boendes delaktighet att kunna vara med påverka sin vardag är också viktigt.								
Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	12,5			11,9		11	10	2019
Analys Årsmålet har inte uppfyllts. Indikatorn mäter antal personal en hemtjänsttagare i ordinärt boende med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod. Personalkontinuiteten har minskat, vilket innebär att brukaren möter flera personal från i snitt 11 personal till 12,5 personal. <i>Totalt sett har den privata hemtjänsten en något högre personalkontinuitet än den kommunala hemtjänsten. Kontinuiteten varierar dock mellan olika utförare.</i> Den kommunala hemtjänstens målsättning är att planera bemanningen så att den äldre får hjälp av samma personal, så långt som möjligt. Brukare med demenssjukdom/kognitiv sjukdom får sina insatser av den specialiserade hemtjänstgruppen "demensgruppen" och demensombuden och har därigenom en högre personalkontinuitet, det vill säga möter färre antal personal.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med Stockholms läns landsting utreda hur biståndsbedömarrollen kan utvecklas mot en renodling av å ena sidan myndighetsutövning, å andra sidan rådgivning och vägledning. Detta ska säkerställa en sammanhållen planering och tillgänglig uppföljning av samhällets insatser som utgår från den enskilda äldres behov och perspektiv.	2019-01-01	2019-12-31	
Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheten att få äldreomsorg på sitt modersmål.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Äldre får insatser av hög kvalitet som ger trygghet, valfrihet och stärker förmågan att leva ett värdigt och självständigt liv.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Alla äldre som har biståndsbedömda insatser har genom utförarenheterna en utsedd kontaktman med uppdrag att samordna insatserna kring den äldre. Tillsammans med den äldre upprättar kontaktsmannen en genomförandeplan för att säkerställa hur den äldre vill att insatserna ska utföras. Utgångspunkten är att personalen ska ha ett rehabiliterande synsätt för

att så långt som möjligt ta tillvara den äldres egna resurser så att den äldre kan bibehålla sina funktioner.

Förväntat resultat

- Äldre känner sig trygga och är nöjda med äldreomsorgen samt tycker att de är delaktiga och kan påverka planeringen och utformningen av sin äldreomsorg. Att årsmålen uppfylls.
- Äldres förmåga att leva värdigt och självständigt stärks.
- Kvinnor och män har likvärdig äldreomsorg.
- Äldre med insatser har inflytande över insatsernas utförande.
- Äldres välbefinnande och nöjdhet ökar med bättre mat och en trevlig måltid.
- Äldres kunskap om möjligheten att påverka och planera sin boendesituation ska öka.

Analys

Stadsdelsnämndens bedömning är äldreomsorgens indikatorer, aktiviteter och det kvalitets- och utvecklingsarbete som genomförts i verksamheterna bidragit till att uppfylla nämndmålet.

Trygghet, nöjdhet och delaktighet

Ökad trygghet, nöjdhet och delaktighet för brukaren att vara med och påverka sin vardag, har varit utgångspunkten för verksamheternas insatser och förbättringsarbete.

Brukarundersökningarna och kvalitetsuppföljningar på individnivå visar att brukarna i stort känt sig trygga, nöjda och delaktiga.

Av äldreomsorgens 14 indikatorer har årsmålen för fem indikatorer uppfyllts helt. Det är tryggheten i hemtjänsten och de boendes upplevelse att kunna påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende. Stadsdelsnämndens egna indikatorer gällande riskbedömningar för att förebygga fall, undernäring och trycksår har uppfyllts helt.

För fyra indikatorer har årsmålen uppfyllts delvis men ökat. De boendes nöjdhet med måltiden på vård- och omsorgsboende och möjligheten att komma ut har ökat jämfört med 2019. Nöjdheten med hemtjänsten har ökat. Andelen genomförda munbedömningar har ökat.

Ett förbättringsområde är att öka personalkontinuitet inom hemtjänst, så att brukarna får hjälp av samma personal i högre grad. Att öka de boendes nöjdhet på vård- och omsorgsboende är ett annat förbättringsområde.

God mat och en trevlig måltid

Maten och måltiden har en stor betydelse för den äldres hälsa och välbefinnande samt påverkar också den äldres nöjdhet med verksamheten. Kvalitetshöjande insatser har pågått både i vardagen, genom olika evenemang, temaveckor och föreläsningar kring kost och hälsa.

På Fruängsgården har de årliga ”matveckorna” genomförts under maj månad och som avslutades med en matfestival där mat från olika länder serveras. Detta uppskattats av både de äldre och medarbetarna.

Äldreomsorgens dietist och enheternas måltidsombud/kostombud har stöttat medarbetarna i kvalitetsarbetet kring kost, nutrition och måltiden. Synpunkter har inhämtats från de boende.

Utveckling av hemtjänsten

Hemtjänstens uppdrag är att ge och tillgodose det individuella behovet hos varje brukare.

Kvalitetsarbete har pågått med fokus på brukarens delaktighet i upprättandet av den individuella genomförandeplanen och utvecklingen av innehållet i genomförandeplanen.

Varje brukare har fått en individuell genomförandeplan som utgått från rambeslut, vilket gett brukaren möjlighet att påverka hur de beviljade insatserna ska utföras samt att säkerställa att de beviljade insatserna utförts. Kontaktmannen har tagit fram genomförandeplanen tillsammans med brukaren och/eller anhöriga.

Den specialiserade hemtjänstgruppen/demensgruppen är Silviahems-certifierad sedan 2018. Den personcentrerade omvårdnaden har stor betydelse för den demenssjukes livskvalitet och hälsa. Antalet demensombud har utökats och finns inom varje hemtjänstområde.

Hemtjänsten har arbetat med kontinuiteten så att brukaren ska få hjälp av samma personal så långt som möjligt, vilket bidrar till ökad trygghet. Brukarna som fått stöd och insatser av demensgruppen har erbjudit en högre personalkontinuitet.

En idé under utveckling är att ge äldre stöd och hjälp att använda digitala verktyg/surfplattor för att till exempel göra inköp av matvaror på nätet och som därigenom kan bidra till ökad självständighet.

Vård- och omsorgsboende och servicehus

Vid vård- och omsorgsboendena har kvalitetsarbetet fortgått med att erbjuda en meningsfull dag med aktiviteter och social gemenskap samt möjlighet till daglig utevistelse. Under sommaren har de boende erbjudits kortare dagsutflykter

Aktivitetsombuden har planerat och genomfört olika aktiviteter. På Axelsbergs vård- och omsorgsboende har en Silviasyster anställts med uppdrag att samordna och utveckla arbetet med att skapa en meningsfull tillvaro för de boende.

En uppskattad aktivitet på Trekantens servicehus har varit karaoke på finska, som arrangerats en gång veckan.

Utveckling av teamarbetet med kontaktman, sjuksköterska, arbetsterapeut och sjukgymnast/fysioterapeut har fortgått med fokus på ökad trygghet vid inflyttning på boendet.

Beställarenheten äldre

Biståndsbedömningen sker utifrån den enskildes behov och förutsättningar inom ramen för gällande lagstiftning, socialtjänstlagen (SoL), stadens mål och riktlinjer och i enstaka fall även lagen om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Den äldre har utifrån sitt biståndsbeslut möjlighet att välja utförare utifrån stadens valfrihetsmodell för hemtjänst, dagverksamhet, servicehus och vård- och omsorgsboende.

Ett viktigt uppdrag för biståndshandläggaren är att informera den äldre om äldreomsorgens insatser och andra frågor som kan vara viktiga för den äldre och anhörig samt att svara på frågor.

Den äldre har fått information om stadens möjlighet att välja utförare.

Äldre som har få insatser från hemtjänst har fått information om hur man som enskild kan påverka sin boendesituation. Stadens informationsmaterial har använts som utgångspunkt.

Biståndshandläggare har informerat anhöriga i en av stadsdelens anhöriggrupper, om stöd och insatser samt frågor som rör äldreomsorgens insatser.

Uppföljning

Förvaltningen har genomfört verksamhetsuppföljning vid vård- och omsorgsboende och dagverksamhet, som omfattat Axelsbergs vård- och omsorgsboende, Axcgårdens vård- och omsorgsboende, Fruängsgårdens vård- och omsorgsboende och Solkattens demensdagverksamhet, som drivs i egen regi samt Åsengårdens vård- och omsorgsboende som drivs på entreprenad. Under hösten har oanmälda kväll-/nattbesök genomförts på dessa vård- och omsorgsboenden. Verksamhetsuppföljningen har visar att verksamheterna håller en god kvalitet och har rutiner för en säker och trygg verksamhet.

Biståndshandläggarna har genomfört kvalitetsuppföljning på individnivå för hemtjänst och vård- och omsorgsboende. Kvalitetsuppföljningen visar att brukarna varit nöjda med insatserna.

Enheterna har analyserat och tagit tillvara resultaten från brukarundersökningar, inkomna synpunkter och klagomål från brukarna, verksamhetsuppföljningar, kvalitetsobservationer, granskningar och egenkontroller, för utveckling och förbättringar i verksamheten.

Brukarundersökningarna och kvalitetsuppföljningarna på individnivå har analyserat utifrån ett jämställdhetsperspektiv för en ökad brukarnöjdhet och kvalitet i äldreomsorgens verksamheter.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Biståndshandläggarna vid beställarenheten äldre ska genomföra kollegiala aktgranskningar av ramtidsbeställningar för hemtjänst för att säkerställa en mer likställig biståndsbedömning.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Förvaltningen ska tillsammans med stadsdelsförvaltningarna Skärholmen och Älvsjö utreda möjligheterna för öppethållande på aktivitetscenter vid storhelger och på sommaren.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Under sommaren har flera mötesplatser i Hägersten-Liljeholmens stadsdelsområde haft öppet och erbjudit olika aktiviteter samt dagsutflykter. Aktiviteterna presenterades i Seniorhälsans sommarprogram 2019.			
✓ Stadens nya mat och måltidspolicy ska implementeras genom utbildningsinsatser för måltidsombuden och medarbetarna.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Maten och måltiden har under året stått i fokus för äldreomsorgens kvalitetsarbete. Äldreomsorgens dietist har genomfört utbildningsinsatser och inbjudit kostombuden till regelbundna nätverksträffar för kompetensutveckling kring mat, måltiden, nutrition samt informerat om stadens mat- måltidspolicy.			
✓ Äldre ska inbjudas till sopplunch på mötesplats/aktivitetscentret.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys För 2019 har äldreomsorgen fått medel från stadens satsning "Matlyftet" som syftar till att förebygga och bryta ensamhet och isolering med fokus på måltiden. Gemensamma luncher har arrangerats på mötesplatserna Axelsbergs aktivitetscenter och Västertorpsträffen. Insatsen har varit uppskattad och fortsätter under nästa år och utökas med lunchgrupper på servicehusen.			
✓ Äldreomsorgen vill ta tillvara äldres kunskaper och engagemang och ska tillsammans med pensionärsorganisationerna och civilsamhället undersöka möjligheterna att bygga upp en volontärverksamhet i stadsdelen.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Pensionärsföreningarna är intresserade av att utveckla en volontärverksamhet. Ett samarbete har inletts genom pensionärsrådet. Ett första inledande möte har hållits.			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Äldreomsorgens medarbetare ska genomföra webbutbildningarna om demens för "Stjärnmärkning".	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Äldreomsorgens rutiner för anhörigstödet ska implementeras i alla verksamheter och utgöra basen för utvecklingsarbetet.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys En arbetsgrupp med representanter från äldreomsorgens enheter har sett över äldreomsorgens rutiner för anhörigstödet. Äldreomsorgen har svarat på stadens enkät för uppföljning av stadens program för stöd till anhöriga, inför revideringen av programmet.			

Nämndmål:

Äldre som bor på särskilda boendeformer får en god hälso- och sjukvård som är trygg, säker och förebyggande

 Uppfylls helt

Beskrivning

Teamarbetet med kontaktman, sjuksköterska, arbetsterapeut och sjukgymnast/fysioterapeut utgör grunden för att säkerställa en trygg och personcentrerad vård och omsorg för den boende.

Alla boende erbjuds riskbedömningar som syftar till att förebygga undernäring, trycksår och fallolyckor samt att den äldre har en god munhälsa.

Förväntat resultat

- De äldre får en trygg och säker hälso-och sjukvård.
- De boende på servicehus och vård- och omsorgsboende erbjuds individuella riskbedömningar samt att årsmålen uppfylls.

Analys

Stadsdelsnämndens bedömning är att verksamheternas insatser och kvalitetsarbete bidragit till att uppfylla målet om en god hälso- och sjukvård som är trygg, säker och förebyggande.

Förebyggande insatser och åtgärder genom riskbedömningar har prioriterats. De boende på servicehus och vård- och omsorgsboende har erbjudits individuella riskbedömningar för fall, undernäring, trycksår samt munbedömning. Dessa har legat till grund för planeringen och eventuella åtgärder för att säkerställa att en god kvalitet och att den boendes behov tillgodoses. Årsmålen för riskbedömningarna gällande fall, undernäring och trycksår har uppfyllts. Ett fortsatt förbättringsområde är de förebyggande arbetet kring den boendes munhälsa, där årsmålet för munbedömning uppfyllts delvis.

Teamarbetet med kontaktperson, sjuksköterska, arbetsterapeut och fysioterapeut/sjukgymnast för en trygg, säker och personcentrerad vård och omsorg har fortsatt att utvecklas.

Ett prioriterat utvecklingsområde har varit vård i livets slutskede/den palliativa vården, där arbetet med vårdplaner haft särskilt fokus på smärtskattning i syfte att minimera smärta. Vårdplan har upprättats samt patientjournalen samt registrerats i Svenska palliativregistret, som är ett nationellt kvalitetsregister. Verksamheterna har även registrerat i BPSD-registret (Beteendemässiga och Psykiska Symtom vid Demens).

Äldreomsorgens processledare har gett stöd till medarbetarna i dokumentationsarbetet och äldreomsorgens dietist i frågor om kost, måltidssituationen, nutrition och nattfasta. Ett nutritionsprojekt som pågått på en avdelning vid Fruängsgårdens vård- och omsorgsboende har införts på boendets övriga avdelningar.

En god hygienisk standard ska upprätthållas. Personalen har arbetet utifrån de basala hygienrutinerna. Hygienronder eller uppföljning av hygienronder har genomförts.

I verksamheternas årliga patientsäkerhetsberättelse redovisas närmare enhetens kvalitetsarbete kring hälso- och sjukvårdsinsatserna.

Medicinskt ansvarig sjuksköterska, MAS, har kontinuerligt följt upp viktiga kvalitetsindikatorer för en god hälso- och sjukvård. MAS lämnar en årlig redovisning - Kartläggning av hälso- och sjukvårdsinsatser i särskilda boendeformer för äldre, till stadsdelsnämnden.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Arsmål	KF:s årsmål	Period
Andel boende som erbjuds munbedömning, enligt ROAG.	81,93 %			67,81 %		90 %		2019
Analys Boende på servicehus och vård- och omsorgsboende erbjuds en förebyggande riskbedömning gällande munhälsan, enligt metoden/instrumentet ROAG (Revised Oral Assessment Guide). Årsmålet har inte uppfyllts. Verksamheternas arbete kring munhälsobedömning är fortsatt prioriterat.								
Andel boende som erbjuds riskbedömning för fall.	93			73		90 %		2019
Analys För att förebygga fall erbjuds den boende en fallriskbedömning som görs enligt metoden/instrumentet DFRI, Downton Fall Risk Index. Årsmålet har uppfyllts.								
Andel boende som erbjuds riskbedömning för trycksår.	93			71		90 %		2019
Analys För bedömning av den boendes risk för att utveckla trycksår används metoden/instrumentet Modifierad Nortonskala. Årsmålet har uppfyllts.								
Andel boende som erbjuds riskbedömning för undernäring.	92			73		90 %		2019
Analys För att förebygga undernäring erbjuds den boende en riskbedömning som görs enligt metoden/instrumentet MNA, Mini Nutritional Assessment. Årsmålet har uppfyllts.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
De boende på servicehus och vård- och omsorgsboende ska erbjudas bedömning av behov av inkontinenshjälpmedel enligt bedömningsinstrumentet Nikola för att säkerställa individuellt anpassade inkontinenshjälpmedel.	2019-01-01	2019-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Analys Boende på servicehus och vård- och omsorgsboende har erbjudits individuellt anpassade inkontinenshjälpmedel.			
✓ Verksamhetschef ska säkerställa att en vårdplan upprättas för vård i livets slut.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys MAS och äldreomsorgens processledare har genomfört kontinuerliga uppföljningar av den palliativa vården för att säkerställa att rutinerna följs för en god och trygg vård i livets slutskede.			
✓ Verksamhetschef ska säkerställa att registrering genomförs i BPSD-registret. (BPSD) Beteendemässig och Psykiska Symtom vid Demens.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Verksamheterna har registrerat i BPSD-registret.Handledning har genomförts av äldreomsorgens processledare.			
✓ Äldreomsorgens legitimerade hälso- och sjukvårdspersonalen ska inbjudas till inspirationsdagar om yrkesrollernas ansvar och uppdrag.	2019-01-01	2019-02-28	

KF:s inriktningsmål:

2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Nämnden bedömer att inriktningsmålet har uppfyllts helt. Kommunfullmäktige har tagit fram fem mål för verksamhetsområdet. Stadsdelsnämnden har formulerat sex nämndmål som ska bidra till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål om en modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla. Hur nämnden bidrar till att uppfylla inriktningsmålet redovisas under respektive mål för verksamhetsområdet. Nämnden bedömer att fyra mål för verksamhetsområdet kommer att uppfyllas helt och ett delvis samt att alla nämndmål kommer att uppfyllas helt.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden gör bedömningen att målet har uppnåtts. Nämnden har uppnått målet genom att ha en tät och nära samverkan med näringslivet i Hägersten-Liljeholmen inom de frågor som ligger inom nämndens ansvarsområde, främst trygghets- och säkerhetsfrågor. Förvaltningen har en konsult som arbetat med att utveckla samverkan med näringslivet tillsammans med kommunikatörer och preventionssamordnare när det gäller trygghet och trivsel. Arbetet har skett inom konceptet "Tillsammans Hägersten-Liljeholmen" där lokala aktörer samverkar för en trygg och trivsamt närmiljö.

Vidare har stadsdelsnämnden deltagit i stadsutvecklingen där näringslivsperspektivet fått ett större fokus. Lokaler och kontor lyfts fram som viktiga för samhällsutvecklingen och därför viktiga i stadsplaneringen.

Arbete för ökad jämställdhet

Stadsdelsnämnden har inom ramen för näringslivsfrågor arbetat mycket med trygghetsfrågan kopplat till företagande. Målet har varit att det ska vara tryggt att bedriva näringslivsverksamhet i framförallt Västertorp och Liljeholmen där en otrygghetsproblematik har funnits. Otrygghet är något som kvinnor upplever i större utsträckning än män. Stadsdelsnämnden gör bedömningen att trygghetsarbetet i dessa områden har haft en positiv effekt på kvinnor upplevda trygghet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/pojkar	Utfall kvinnor/flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel upphandlad verksamhet i konkurrens	32,28 %					33 %	Tas fram av nämnd/styrelse	2019
Analys Årsmålet nås inte helt.								

Nämndmål:

Näringslivet i Hägersten-Liljeholmen har goda förutsättningar för att bedriva sin verksamhet

 Uppfylls helt

Beskrivning

Samverkan med näringslivet ger en uppdaterad bild av vilka lokala förutsättningar som finns i stadsdelsområdet och kan på så vis ge vägledning kring vilka åtgärder som kan underlätta näringsidkare att bedriva verksamhet.

Förväntat resultat

Näringsidkare kan bedriva sin verksamhet tryggt och säkert i stadsdelsområdet. Stadsdelsnämnden har god kännedom om det lokala näringslivet och det finns tydliga och välfungerande samverkanstrukturer. Det etableras näringslivsråd i stadsdelsområdet. Näringslivsanalys görs i samarbete med Stockholm Business Region AB.

Analys

Stadsdelsförvaltningen har närvarat på både Västertorps- och Fruängens julmarknad för att ha dialog om trygghetsfrågor. I Västertorp gjordes detta tillsammans med Västertorps företagarförening.

I Liljeholmen har samverkan skett via "Platssamverkan Liljeholmen" där aktörer från bland annat näringsliv, polis, skola och förvaltning träffas regelbundet för att jobba med aktuella trygghetsfrågor.

Under våren arrangerades ett frukostmöte för näringslivet dit näringsidkare från Hägersten-Liljeholmen bjöds in för att få information om det lokala trygghetsarbetet och samverkansmöjligheter. Bland deltagarna var både mindre butiker och representanter från Liljeholmens företagargrupp.

Mälarhöjdens skola har i samverkan med förvaltningen startat konceptet "skoldockning" där föreningar och representanter från staden samt polisen och företag träffas och samverkar kring utveckling av en specifik plats, i detta fall Mälarhöjden, med skolan som nav för arbetet. Skoldockning är ett pågående arbete som fortsätter under 2020, med ambitionen att träffas ett par gånger per år. Exempel på utfall från skoldockning är gemensamma insatser för att förhindra stölder från den lokala mataffären. Målsättningen är att kunna sprida konceptet till fler skolor.

Stadsdelsförvaltningen har genom sin samverkan skapat ett informellt nätverk av näringslivsaktörer som möts och verkar i olika sammanhang. Nätverket fungerar likt ett näringslivsråd, om än en mindre formell variant, på så vis att det ger det näringsidkarna möjlighet att diskutera relevanta frågor med förvaltningen. Förvaltningen har på så vis åstadkommit samma sak som ett näringslivsråd fast genom en annan process.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Avdelningen för samhällsplanering ska i samarbete med Stockholm Business region AB utveckla former för näringslivsdialog och genomföra dessa.	2019-01-01	2019-12-31	
	Analys Stadsdelsförvaltningen har under året haft dialog med näringsidkare i framförallt Liljeholmen. Förvaltningen har haft en konsult anställd som varit i kontakt med näringsidkare och representerat förvaltningen. Förvaltningen har initierat kontakt med Citycon, ägare av Liljeholmens galleria, för att få igång en samverkan där gemensamma nämndare finns. Vidare har förvaltningen deltagit i s.k. skoldockning där grundskolor i stadsdelsområdet har initierat lokalsamverkan med näringsliv och förvaltning i bland annat trygghetsfrågor. Stadsdelsförvaltningen har även i sina samverkansgrupper haft regelbunden kontakt med näringslivet.			
✓	Avdelningen för samhällsplanering ska inrätta näringslivsråd i stadsdelsområdet.	2019-01-01	2019-12-31	
	Analys Förvaltningen har under året haft dialog med näringsidkare i framförallt Liljeholmen och Västertorp. Under året har ett näringslivsnätverk, om än ett informellt sådant, vuxit fram. Förvaltningen har därför numera ett kontaktnät uppbyggt av företag i stadsdelsområdet där olika typer av frågor kan diskuteras vid behov. Det finns goda möjligheter att försöka formalisera nätverket ytterligare.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden gör bedömningen att målet uppfylls helt. Hägersten-Liljeholmen är en av stadens snabbast växande stadsdelar men flertalet större exploateringsprojekt på gång samtidigt. Stadsdelsnämnden har bidragit till målet genom att samverka med facknämnder som exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden och därmed varit med i stadsutvecklingen i Hägersten-Liljeholmen. Stadsdelar, framförallt Liljeholmen, förtätas med blandade funktioner som bostäder, centrum och kontor.

Bland annat har detaljplanearbete genomförts i Örsberg, Västertorp, Liljeholmen och Axelsberg. Sammanlagt är det tusentals nya bostäder som planeras i Hägersten-Liljeholmen. Innerstadskänslan från Södermalm kliver över vattnet till Norra Liljeholmen, Stockholm förtätas och förnyas hela tiden.

Arbete för ökad jämställdhet

Stadsdelsnämnden har verkat för att stadsutveckling ska matcha alla människors behov, inte bara mäns. Kvinnor och flickors behov har tagits i beaktning vid all stadsutveckling. I tjänsteutlåtanden kopplade till stadsutveckling har jämställdhetsanalyser gjorts för att särskilt belysa vikten av jämställdhetstänk i stadsutvecklingen.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/pojkar	Utfall kvinnor/flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	0			0		0	tas fram av nämnden	2019

Nämndmål:

Invånarna i Hägersten-Liljeholmen har tillgång till god samhällsservice

 Uppfylls helt

Beskrivning

Stadsdelsnämnden gör årliga boendeplaner för bostäder med särskild service och äldres boende tillsammans med Skärholmens och Älvsjö stadsdelsnämnder. Nämnden deltar i SAMS-arbetet och samverkan med berörda facknämnder. Lokala prognoser för det kommande behovet av förskoleplatser görs av nämnden.

Förväntat resultat

Stadsdelsnämnden har god kännedom om stadsutvecklingen på kort och lång sikt och har en god samverkan med exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden angående behovet av förskolor och bostäder med särskild service. Nämndens prognoser av det framtida behovet av förskoleplatser är träffsäkra och leder till att barnomsorgsgarantin kan hållas. Nämnden medverkar till att fler grupp- och servicebostäder planeras.

Analys

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning har samverkat med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret i exploateringsprojekt. Stadsdelsförvaltningen har kontinuerligt uppdaterat sina prognoser för behovet av förskoleplatser, både i privat- och offentlig regi-, för att säkra att tillgången på platser matchat efterfrågan. Förvaltningens prognoser sträcker sig 10 år fram i tiden och alla förskolor som byggs ut, byggs om eller avvecklas finns med i prognoserna för att säkerställa bästa träffsäkerhet.

I samtal med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret har Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning arbetat med att säkerställa att 25 förskoleplatser per 100 nybyggda bostäder är riktmärket i alla nybyggnadsprojekt. Stadsdelsförvaltningen har också systematiskt bevakat behovet av bostäder med särskild service och samverkat med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret för att säkra att sådana bostäder finns i rätt antal.

En ytterligare samhällsservice i form av tillgång till rekreation är stadsdelsområdets parker och grönytor. Stadsdelsnämnden driver i samtliga exploateringsprojekt där det är möjligt att tillgången till parker ska vara god för invånare. I projekt där grönyta måste tas i anspråk för byggande hjälper stadsdelsnämnden till att hitta lämplig grönkompensation som exploatören får genomföra för att väga upp för den grönyta som försvunnit. Allt för att säkra att rekreationsytorna finns tillgängliga för stadens invånare.

I övrigt har stadsdelsnämnden samverkat med exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden för att övrig samhällsservice som inte stadsdelsnämnden är direkt ansvarig för också ska möta dagens och framtidens behov. Det handlar exempelvis om lokaler, kontor, centrumverksamhet och grundskolor. En stad består av mer än bara bostäder och det är därför av stor vikt att se till att stadsutvecklingen har en bred variation i sin utveckling.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Stadsdelsnämnden ska samverka med exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden för att säkerställa att behovet av förskolor och bostäder med särskild service tillgodoses.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Hägersten-Liljeholmens förvaltning har deltagit i SAMS-arbetet för att beakta möjligheten att samplanera skolor och förskolor i stadsdelsområdet. Representanter från förvaltningen har aktivt deltagit i detaljplaneprocesser under perioden och haft regelbundna avstämningar med stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret och SISAB gällande förskoleutvecklingen. Förvaltningen bedriver eget prognosarbete för att säkerställa att behov från befolkningen matchar det som byggs.				

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till målet genom att följa förvaltningens resepolicy samt att nämnden bistått trafikinämnden i genomförandet av gång- och cykelplanen.

Genom att följa resepolicy används i första hand miljöanpassade transportmedel, såsom att resa kollektivt med tåg eller buss. Vidare finns totalt 18 bilar inom förvaltningen, tre av dessa är elbilar och 13 är miljöbilar. Årsmålet i indikatorn om andel miljöbränsle uppfylls inte helt. Informationsinsatserna fortsätter och det har skett en förbättring jämfört med 2018.

Förvaltningen har under året nyttjat de elcyklar som köpts in för att minska bilbehovet inom verksamheterna. Elcyklar används av bland annat fältassistenter, hemtjänster och förskolechefer. Vidare bidrar de till hälsofrämjande.

Stadsdelsnämnden ansvarar för parkvägar och har sett till att dessa är fria från grus, löv och annat som stör framkomligheten. Den upphandlade entreprenören har förvaltningen nära kontakt med och ser till att den genomför åtgärder snabbt, arbetet från entreprenören följs upp regelbundet.

Arbete för ökad jämställdhet

Eftersom män generellt kör mer bil än kvinnor och kvinnor generellt promenerar mer än män är det viktigt att, ur ett jämställdhetsperspektiv, se till att stadsdelsområdets gångvägar har god framkomlighet. Stadsdelsnämnden har i enlighet med framkomlighetsstrategin prioriterat gång- och cykeltrafik och arbetat med att se till att parkvägar har god framkomlighet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/pojkar	Utfall kvinnor/flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel miljöbränsle i stadens etanol- och biogasfordon	77,2 %			71,8 %		86 %	86 %	VB 2019
Analys								
Årsmålet nås inte helt, men utfallet är en förbättring jämfört med 2018.								

Nämndmål:

Parkvägar i Hägersten-Liljeholmen har god framkomlighet

 Uppfylls helt

Beskrivning

Genom uppföljning av drift och skötsel kontrolleras att parkvägarna sköts enligt avtal och på så vis säkerställs den fysiska tillgängligheten.

Förväntat resultat

Parkvägarna är tillgängliga och tillfälliga hinder avhjälps inom rimlig tid. Snöröjning och halkbekämpning är effektiv och sker smidigt.

Analys

Förvaltningen har samverkat med trafikkontoret i genomförandet av gång- och cykelplanen i enlighet med framkomlighetsstrategin. Stadsdelens parkvägar är rena från grus, löv och annat framkomlighetsstörande. Förvaltningen har haft regelbunden kontakt med entreprenör samt tagit in synpunkter från allmänheten för att säkerställa att stadsdelen har god framkomlighet. Åtgärder har genomförts snabbt. Upphandlade entreprenörers drift- och skötselarbete gällande parkvägar har följts upp regelbundet. Snöröjning och halkbekämpning har genomförts systematiskt utifrån vilka vägar som används mest frekvent.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Avdelningen för samhällsplanering ska samverka med trafiknämnden i genomförandet av gångplanen och cykelplanen i enlighet med framkomlighetsstrategin.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys			
Vid alla större projekt inventeras och anpassas nyanläggningar utifrån framkomlighetsstrategin. Gång- och cykel prioriteras som transportmetod. Parkvägar hålls rena och underhållna för att fler ska vilja nyttja dem.			

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter använder i första hand miljöanpassade transporter

 Uppfylls helt

Beskrivning

Resor i tjänsten sker enligt stadens resepolicy. Elcyklar har köpts in under 2018 för transporter i närområdet. Förvaltningens fordon byts ut till elbilar i samband med att leasingkontrakt förnyas.

Förväntat resultat

Stadsdelsnämndens transporter sker med miljövänliga fordon enligt nämndens resepolicy.

Analys

Förvaltningen följer stadens resepolicy. Elbilar ersätter bilar som drivs med fossila bränslen i takt med att avtalen löper ut. Förvaltningen har köpt in ett 20-tal elcyklar som ska minska bilåkandet och öka andelen biobränsle. I dagsläget använder fältassistenterna och vissa förskolechefer elcykel istället för bil för att ta sig runt i stadsdelsområdet. Även personal inom äldreomsorgens hemtjänst har tillgång till elcyklar. Förvaltningen bedömer att det finns fler vinster än miljömässiga med elcyklar då det bidrar till en god arbetsmiljö och är en hälsofrämjande aktivitet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Ersätta befintliga bilar då avtalet löper ut under året, med elbilar där det är möjligt.	2019-01-01	2019-12-31	
Genom informationsinsatser säkerställa att de enheter som berörs tankar förnyelsebart drivmedel när detta finns tillgängligt på tankstationerna.	2019-01-01	2019-12-31	
Verksamheternas medarbetare ska göra klimatsmarta tjänsteresor.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys			
Medarbetare inom förvaltningen reser i huvudsak kollektivt, på (el-)cykel, med förvaltningens elbilar eller promenerar. Många på förvaltningen har nyttjat just de elcyklar som köpts in.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet huvudsakligen uppfylls.

Föreningars engagemang och verksamhet stöds av stadsdelsnämnden bland annat i form av verksamhetsbidrag och arrangörstöd. Föreningarnas arbete och verksamheter bidrar på flera sätt till stadsdelen utbud av fritidsaktiviteter och kulturprogram. Genom arrangerande

föreningar som Midsommargården, kulturföreningen Tellus med flera, där stadsdelen stödjer med föreningsbidrag erbjuds kulturmöten och arrangemang av olika slag.

Samverkan och samarbete sker med föreningar också kring program och marknadsföring. Här finns program för alla åldrar och målgrupper. Ett exempel är Trekantens dag då föreningar erbjuds att marknadsföra sig och delta med olika aktiviteter för allmänheten.

Förskolorna arbetar utifrån läroplanen och integrerar kultur och rörelse i det dagliga arbetet. Varje förskola utformar en plan för vad barnen bör få vara med om och uppleva vad gäller kultur under sin förskoleperiod. En kulturpeng fördelas till förskolorna baserat på antalet barn på enheten. Förskolorna utvecklar sina bok- och läsmiljöer de ingår i nätverk som arbetar tillsammans med biblioteken. Förskolornas kulturombud och andra pedagoger erbjuds inspirationsdagar för arbetet med kultur.

Äldreomsorgen har utvecklat mötesplatser för äldre och har medarbetare som deltar i nätverk som samarbetar kring kultur för äldre. Här får de uppslag om hur de kan använda kultur i det dagliga arbetet. Äldreomsorgen kommer även att genomföra särskilda satsningar på kulturupplevelser i verksamheterna och på mötesplatserna under september månad.

Stadsdelens parker är välskötta och inbjudande för besökare. De används också för olika evenemang.

Arbete för ökad jämställdhet

Verksamhetsbidrag kan medges för föreningar som uppfyller nämndens krav på jämställdhet, jämlikhet, tillgänglighet och föreningen är fri från våld och diskriminering. Kulturaktiviteter ska riktas till både män/pojkar och kvinnor/flickor. Stadsdelens parker ska vara lika tillgängliga för män/pojkar och kvinnor/flickor.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/pojkar	Utfall kvinnor/flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel ungdomar som deltar i föreningsliv							-	2019
Analys Indikatorn baseras på Stockholmsenkäten. Enkäten genomförs vartannat år. Nästa enkät genomförs 2020.								
Andelen ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter						74 %	74 %	2019
Analys Förvaltningen saknar utfall från skolenkäten.								
Andelen ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter						75 %	75 %	2019
Analys Förvaltningen saknar utfall från skolenkäten.								

Nämndmål:

Boende i Hägersten-Liljeholmen har tillgång till ett rikt utbud av kultur och evenemang

 Uppfylls helt

Beskrivning

Kulturaktiviteter genomförs i nämndens verksamheter samt genom bidragsgivning till lokala föreningar.

Förväntat resultat

Boende i Hägersten-Liljeholmen har tillgång till ett rikt utbud av kultur och evenemang.

Analys

Barn på förskolan möter och får pröva olika former av skapande på förskolan. En kulturpeng om 60 kr/ barn fördelas till förskolan. Genom stadens kultursamordning och kulturstöd i "Kulan" erbjuds föreställningar, biljetter och kulturprojekt till subventionerat pris och god kvalitet. I år har förskolorna köpt 2816 platser via "Kulan" för ca 170 000 kr. Förskolorna utvecklar sina bok- och läsmiljöer. De ingår i nätverk som arbetar tillsammans med biblioteken.

Personalen på förskolan är de som möjliggör barnens kulturmöten där. Förhållningssätt och kunnande har betydelse. Därför erbjuds årligen inspirationsdagar kring kultur för kulturombud och annan personal på förskolan. Tema för årets inspirationsdagar var om normkreativa byggstenar. Förskolornas personal erbjuds även delta i utbudsdagar för bland annat teater, dans med seminarier. Samarbete och nätverk finns med biblioteken i stadsdelen. Genom arrangerande föreningar som Midsommargården, kulturföreningen Tellus där stadsdelen stödjer med föreningsbidrag erbjuds kulturmöten och arrangemang av olika slag.

Stadsdelsförvaltningen får regelbundet remisser från markupplåtelseenheten på trafikkontoret om upplåtelse av parkmark till bland annat kulturevenemang. Stadsdelsnämnden är måna om att förvaltningen i de fall det är möjligt beviljar tillstånd att få genomföra kulturevenemang i det offentliga då detta bidrar positivt till stadslivet i Hägersten-Liljeholmen. Bland annat har en kulturförening haft utomhusbio i Svandammsparken under sommaren.

Äldreomsorgen bjudit in till en uppskattad kulturfestival under hela september månad med fyra veckors aktiviteter på teman som dans och musik, film, konst, foto, litteratur, teater, slöjd och hantverk. Kulturfestivalen har riktat sig till både omsorgstagare i äldreomsorgen och alla seniorer i stadsdelsområdet.

En översyn har gjorts av regler för bidragsgivning och stöd till föreningar så att de överensstämmer med kommunfullmäktiges intentioner och samspelar med andra bidragsgivande nämnder i staden. Förtydligande av skrivanvisningar och bedömningskriterier har skett.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förskoleavdelningen ska utforma ett gemensamt ställningstagande för ett likvärdigt arbete med kultur för och med barn i förskolorna i Hägersten-Liljeholmen.	2019-01-09	2019-12-31	
✓ Genomförande av Trekantens dag tillsammans med samarbetspartners, lokala föreningar och näringsliv.	2019-01-08	2019-07-01	
✓ Äldreomsorgen ska genomföra särskilda satsningar på kulturupplevelser i verksamheterna under september månad.	2019-01-08	2019-12-31	
Analys			
Under hela september månad inbjöd äldreomsorgens verksamheter och öppna mötesplatser till aktiviteter och kulturupplevelser.			
✓ Översyn av riktlinjerna för verksamhetsbidrag	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden gör bedömningen att målet uppfylls helt. Hägersten-Liljeholmen är ett stadsdelsområde som växer snabbt och där antalet kvadratmeter verksamhetslokaler ständigt ökar, inte minst inom förskolan som byggs ut i hög takt. En översyn har gjorts för att anpassa stadsdelsnämndens verksamhetslokaler till förändrade behov. Energibesparande investeringar har gjorts under året i nämndens verksamhetslokaler i samverkan med Micasa och SISAB som äger och förvaltar fastigheterna. Nybyggen och nyinskaffningar som gjorts tar hänsyn till miljön. Nämndens verksamheter som hanterar livsmedel har försökt öka andelen ekologiska livsmedel. Stadsdelsområdets parker och grönområden är väl använda och utvecklas och underhålls kontinuerligt.

Arbete för ökad jämställdhet

Stadsdelsnämndens verksamhetslokaler och parker är lika tillgängliga för män/pojkar som kvinnor/flickor.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel av stadens förskolor som har genomfört alla åtgärder på nivå 2 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola	100 %			87,1 %		76,92 %	75%	2019
Analys								
Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd								
Kemikaliecentrum har tagit fram en vägledning om var farliga ämnen kan förekomma och vilka åtgärder som ska genomföras. Åtgärderna ligger på tre olika nivåer. När åtgärderna på nivå 1 har genomförts har man kommit en bra bit på väg mot en kemikaliesmart förskola.								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/pojkar	Utfall kvinnor/flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Alla förskolerektorer har erbjudits utbildning av Kemikaliecentrum om kemikaliesmart förskola. Förskolorna har utbildat sina medarbetare och sorterat ut olämpligt material. Samtliga förskolor bedöms uppnå nivå 1 och arbetar med och kommit långt med nivå 2 och 3. Det finns emellertid en del faktorer som förskolan inte råder över men som finns med i kriterierna. Det kan vara vad staden centralt har upphandlat för lekmaterial inne och ute eller vilka krav som ställs på entreprenörer eller om det är en kostsammare investering. Detta gör att flera förskolor inte bedömer att de kan uppnå nivå 2 och 3 även om de i övrigt gör det. Förskolorna beskriver dock att medvetenheten om vilka material och varor som är klimatsmarta är hög. Likaså har inköpsystemen förbättrats så att de stödjer verksamheten i att vara klimatsmarta och miljömedvetna.								
Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	100 %			100 %		100 %	100 %	2019
Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling	70 %					60 %	60 %	2019
Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	60,51			61,26		60 %	50 %	2019
Köpt energi (GWh)	3,13 GWh			3,47 GWh		3,4 GWh	1735 GWh	2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och berörda bolag utreda om flytande papperskorgar i anslutning till stadens strandbad kan förbättra den lokala stadsmiljön och minska plasten i stadens vattendrag	2019-01-01	2019-12-31	

Analys

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har under 2019 inte etablerat kontakt med nämnden angående denna aktivitet.

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter gör medvetna val för att ta ansvar för miljön

 Uppfylls helt

Beskrivning

Verksamheterna ska arbeta aktivt med att sortera matavfall, minska användningen av plast, förebygga att avfall uppstår, minska energiförbrukningen och göra klimatsmarta tjänsteresor. Förskolorna ska genomföra åtgärder på nivå 2 enligt kemikaliecentrums vägledning för en giftfri förskola.

Förväntat resultat

Användningen av plast i verksamheterna minskar. Matavfall återvinns i hög grad där det är möjligt. Avfall som uppstår ska tas om hand på ett resurseffektivt sätt enligt avfallshierarkin.

Energiförbrukningen i förvaltningen minskar. Alla förskolor uppnår nivå 2 enligt kemikaliecentrums vägledning för en giftfri förskola.

Analys

För att minska nerskräpningsproblematiken och förbättra samhällets resursutnyttjande har under året flera av stadsdelsnämndens mest välbesökta parker fått nya återvinningsstationer och större papperskorgar. Förvaltningen har även inom sina egna verksamheter arbetat med att minska uppkomsten av avfall. Bland annat fortsätter förvaltningen att ordna matavfallsåtervinning i de verksamhetslokaler där detta är möjligt. Stadsdelens förskolor arbetar enligt strategin att inköp av plastartiklar ska undvikas där det är möjligt. Stadsdelens förvaltningar återvinner också hushållssopor.

Klimatinvesteringar har också genomförts, bland annat har förvaltningen under året bytt ut stora delar av sin vitvarupark - en investering som kommer minska energiförbrukningen med ca 200 000 kW/h per år. Det handlar om totalt 160 vitvaror. Förbrukade vitvaror omhändertas och återvinns på ett korrekt sätt. Förvaltningen har också sökt och beviljats klimatinvesteringar för ny LED-belysning på Trekantens vård- och omsorgsboende som kommer innebära en minskad energiförbrukning på ca 30 000 kW/h per år. Men trots stora åtgärder är stadsdelsnämnden inte nöjda utan kommer fortsätta att verka för ett mer hållbart samhälle.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förskolorna ska genomföra åtgärder på nivå 2 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys			
Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd			
Arbetet har utförts enligt plan.			
✓ Verksamheterna ska arbeta aktivt för att minska energiförbrukningen i verksamheten.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Verksamheterna ska arbeta aktivt med att sortera matavfall.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys			
Hägersten-Liljeholmens verksamheter har som målsättning att få in matavfallssortering i de lokaler där de är praktiskt genomförbart. I dagsläget är det cirka 70 procent av lokalerna som har möjlighet att matavfallssortera.			
✓ Verksamheterna ska förebygga uppkomsten av avfall.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys			
Nämndens olika verksamheter har arbetat med att få avfallsmängder. Bland annat har verksamheter minskad användningen av engångsartiklar och plastprodukter. Det avfallet som inte går att förebygga återvinns i den mån det är möjligt.			
✓ Verksamheterna ska minska användningen av plast.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys			
Förvaltningens verksamheter gör medvetna inköp och arbetar för att byta ut plastartiklar mot andra material i den mån det är möjligt. Detta gäller exempelvis köksartiklar men också engångsartiklar av diverse slag.			
✓ Verksamheternas medarbetare ska göra klimatsmarta tjänsteresor.	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s inriktningsmål:

3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Nämnden bedömer att inriktningsmålet har uppfyllts helt. Kommunfullmäktige har tagit fram två mål för verksamhetsområdet. Stadsdelsnämnden har formulerat sju nämndmål som ska bidra till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål om en ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden. Hur nämnden bidrar till att uppfylla inriktningsmålet redovisas under respektive mål för verksamhetsområdet. Nämnden bedömer att båda målen för verksamhetsområdet kommer att uppfyllas helt samt att alla nämndmål kommer att uppfyllas helt.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

 Uppfylls helt

Analys

Det ekonomiska resultatet visar ett överskott med 4,7 mnkr före resultatöverföringar. Underskott finns inom individ- och familjeomsorgens vuxenvård, äldreomsorgen samt inom stöd och service till personer med funktionshinder. Efter resultatöverföringar redovisas ingen avvikelse mot budget.

Inom kommunals avtalsområde har anställningsbegränsningar införts samt ett allmänt inköpsstopp. Kostnadsutvecklingen som sågs i början av året har bromsats.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Arsmål	KF:s årsmål	Period
Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %			99,7 %		100 %	100 %	VB 2019
Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	99,8 %			99,8 %		100 %	100 %	VB 2019
Nämndens prognossäkerhet T2	0 %			0 %		+/- 1 %	+/- 1 %	2019

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter har en långsiktigt hållbar ekonomi

 Uppfylls helt

Beskrivning

Verksamheterna ska bedrivas inom beslutad budget. Styrning och uppföljning ska vara tydlig. En tydlig ekonomistyrning och säkerhet i prognoser är en förutsättning för att skapa och behålla stabilitet i verksamheten. Enheterna följer regelbundet upp ekonomin genom kontakter mellan enhetschef, avdelningschef och controller inför månads- och tertialrapporter.

Förväntat resultat

Verksamheterna bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt.

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till att kommunfullmäktiges inriktningsmål uppnåtts. Nämnden har arbetat för en ekonomi i balans genom att kontinuerligt arbeta för att resurserna ska användas väl med fokus på resultat och effekt för stadsdelens invånare.

Nämnden har bidragit till kommunfullmäktiges mål genom att se till så att nämndens verksamheter har hållits inom fastställd budget.

Utfallet för helåret före och efter resultatöverföringar visar ett överskott med 4,7 mnkr mot budget. Efter resultatöverföringar redovisas ingen avvikelse.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förvaltningens avdelningar ska utifrån sina verksamheter utforma ledningsrapporter i syfte att utveckla arbetet med uppföljning och dialog om verksamheternas resultat.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Avdelningen för social omsorg har utvecklat ledningsrapporter för barn- och ungdom, vuxen/missbruk, ekonomiskt bistånd och beställarenheten för funktionsnedsättning. Ledningsrapporterna är kompletta förutom när det gäller HR-variabler som sjukfrånvaro, personalomsättning m.m. Enhetschefen och avdelningschefen har, med ledningsrapporten som underlag, dialogmöten om verksamhetens resultat varje månad.			
✓ Prognosuppföljning	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

 Uppfylls helt

Analys

Sjukfrånvaron har minskat jämfört med utfallet 2018.

Kompetensförsörjningsprocessen har gett stöd i arbetet med att behålla, utveckla och rekrytera medarbetare och chefer. Kompetensutvecklingsinsatser har ofta skett i samverkan med staden, andra förvaltningar och externa aktörer.

Arbete för ökad jämställdhet

Vid all planering av kompetensförsörjning och rekrytering ska förvaltningen sträva efter en ökad jämställdhet.

Kompetensutvecklingsinsatsningen

Avdelningen för social omsorg

Utbildning för medarbetare och chefer inom grupp- och servicebostäder, boendestöd, daglig verksamhet, personlig assistans inom funktionshinderområdet och socialpsykiatri. (Ansökan 29)

Utbildningssatsningen omfattar samtliga medarbetare hos utförarverksamheterna inom funktionshinderområdet och socialpsykiatri och berör fyra teman. Satsningen har pågått sedan 2017 och avslutats 2019.

Ledarskap

52 chefer, arbetsledare och samordnare inom verksamheterna har genomfört ledarskapsutbildning under 2017-2019. Effekten är en tryggare organisation med mognare ledning som kan arbeta konstruktivt i förändringsarbete och med gemensamt arbetssätt. Ett ledarskap som arbetar för att utveckla arbetslagens medarbetare, metoder och arbetssätt. De arbetsledare som gått utbildningen har ökat sin förmåga att hålla konstruktiva resultatdialoger med medarbetare i verksamheterna. UGL-satsningen följdes upp genom inom LSS-verksamheterna genom ett gemensamt internat.

Mänskliga rättigheter och normkritiskt arbete

237 medarbetare deltog i föreläsning om kommunikation och mänskliga rättigheter i mars 2018. Effekten är att medarbetare förstår vikten av mänskliga rättigheter och vikten av kommunikation så att den enskilde brukaren kan utöva sina mänskliga rättigheter.

12 medarbetare deltog i studiecirkelledarutbildning i lågaffektivt bemötande. Effekten är att kunskapen sprids i verksamheterna om det mycket användbara och respektfulla förhållningssättet som leder till ökat självbestämmande och ökad delaktighet för brukaren. De utbildade cirkelledarna håller studiecirkel i ämnet i verksamheterna och i en verksamhet har cirkelledaren fått en handledande funktion.

10 medarbetare har gått utbildning i digitalt kommunikationsstödsprogram. Effekten av detta är att programmet kan implementeras i verksamheten. Programmet ger stöd i kommunikationen så att brukare kan utöva sina mänskliga rättigheter.

Metodhandledning utifrån delaktighet och mänskliga rättigheter i flera verksamheter.

Demens

140 medarbetare deltog i föreläsning om demens. Effekten är en säkrare verksamhet för brukare som utvecklat demens och tidigt åldrande. Arbetssätt och bemötande kan förändras i ett tidigare skede för den enskilde brukaren.

130 medarbetare deltog i seminarium och handledning om demens. Effekten är ökad kunskap och fungerande arbetssätt som leder till god omvårdnad.

Fördjupad handledning med berörda arbetslag inom grupp- och servicebostäder rörande demens.

Kost och måltid

122 medarbetare deltog i utbildning om matsäkerhet. Effekten är att samtliga verksamheter har kunskap om matsäkerhet och välbefinnande.

Utbildningen Bra mat och måltidsglädje för 250-300 medarbetare hölls i januari 2019. Syftet var att ge kunskaper om vad som är bra mat utifrån livsmedelsverkets rekommendationer. Detta har lett till en mer trivsamt miljö för brukarna vid gemensamma måltider.

I samband med tertialrapport 1 för 2019 ansökte avdelningen för sociala omsorg om medel inom kompetensutvecklingssatsningen för kompetensutveckling för medarbetare inom grupp-

och servicebostäder, boendestöd, daglig verksamhet, personlig assistans inom funktionshinderområdet och socialpsykiatri på temat *Egenmakt, kommunikation och delaktighet i fokus inom socialpsykiatri, LSS-bostäder, assistans och dagliga verksamheter*. (Ansökan nr 320).

Följande utbildningsaktiviteter genomförs:

Sociala berättelser; för medarbetare inom dagligverksamhet och grupp-och servicebostäder. Medarbetare har fått redskap för att ha en bättre kommunikation med brukare. Redskapen används och fungerar bra.

Utbildning i metoden Samtalsmattan för medarbetare inom grupp-och servicebostäderna. Ger stöd för att kunna jobba med biståndshandläggarna och brukarna kring uppföljning av insatsen.

Utbildning i TaKK för medarbetare inom grupp-och servicebostäder och vissa dagliga verksamheter för att förstärka muntliga kommunikation med tecken.

Grundläggande utbildning i föreläsningsform för samtliga medarbetare i berörda verksamheter om att använda Ipad och smartphones och kunna förmedla kunskapen vidare till brukare. Det är för tidigt att analysera vilka effekter utbildningen fått i verksamheterna.

Föreläsning om digitala verktyg för kommunikation och delaktighet för samtliga medarbetare. Appar som hjälpmedel för ett självständigare liv. Det är för tidigt att analysera vilka effekter utbildningen fått i verksamheterna.

Föreläsning för samtliga medarbetare på temat egenmakt som ger metoder och konkreta exempel för att kunna stötta brukaren till självständighet, delaktighet och återhämtning. Det är för tidigt att analysera vilka effekter utbildningen fått i verksamheterna.

Fördjupning i digitala verktyg för delaktighet för respektive verksamhetslag. Vad behöver brukaren? Vad vill brukaren ha? Vad underlättar respektive försvårar för brukaren i användandet av digitala verktyg? Det är för tidigt att analysera vilka effekter utbildningen fått i verksamheterna.

Utbildning och metodhandledning i brukarfrågor med utgångspunkt ökad delaktighet och egen makt för medarbetare inom flertalet verksamheter. Insatsen har ökat medarbetarnas kunskap och förbättrat bemötandet gentemot brukarna. Resultatet blir att deltagarna är mer delaktiga och att de framförallt ökar sin personliga utveckling. Genom handledning har medarbetarna fått ökat kunskap, nytänkande, nya verktyg till hur de bemöter personer och pedagogiska verktyg som stöd för deltagarens självständighet. På några av verksamheterna märker medarbetare skillnad i hur deltagarna mår, att de vågar ta mer plats och vågar ta emot hjälp.

Upphandlingar

Stadsdelsnämndens inköp har gått genom centralt och gemensamt upphandlade ramavtal där krav ställts för en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar stad. Årsmålet för elektroniska inköp har dock bara uppfyllts delvis. Stadens program för upphandling och inköp följs. Vid upphandlingar har relevanta krav ställts på bemanning, kompetens samt arbetsvillkor för de anställda. Införandet av e-handel har uppmärksammat vikten av avtalstrohet och har under året ytterligare ökat den.

I samband med att avtal löper ut har nämnden i god tid haft möjlighet att ta ställning till om verksamheten ska upphandlas på nytt eller om verksamheten ska återtas i egen regi.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Aktivt Medskapandeindex ♀	77	78	76	80		82	82	2019
Analys Resultatet från årets medarbetarenkät gav ett AMI-värde (Aktivt medskapandeindex) på 77 vilket är fem punkter lägre än uppsatt årsmål (82) och tre punkter lägre än 2018 (80). Varje enhet har under året arbetat med sin framtagna handlingsplan och prioriterat ett antal områden som kan påverka resultatet i positiv riktning.								
Andel elektroniska inköp	59 %			55 %		65 %	tas fram av nämnden	VB 2019
Analys Årsmålet har inte uppnåtts helt. Informations- och stödinsatser har genomförts under 2019 och fortsätter under 2020.								
Andel tjänsteutlåtanden som innehåller en jämställdhetsanalys	62,07 %			100 %	62 %	100 %	tas fram av nämnden	VB 2019
Analys Målet har inte uppnåtts under 2019. Informationsinsatser ska genomföras under 2020 för att förbättra måluppfyllelsen.								
Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram	100 %			100 %		100 %	87%	2019
Index Bra arbetsgivare	81			82		85	85	2019
Analys Förvaltningen har värdet 81 på index Bra arbetsgivare vilket är fyra punkter lägre än uppsatt årsmål (85) och en punkt lägre än 2018 (82). Varje enhet har under året arbetat med sin framtagna handlingsplan och prioriterat ett antal områden som kan påverka resultatet i positiv riktning.								
Sjukfrånvaro ♀	7,5 %	4,7 %	7,9 %	8,4 %	7,5 %	7,5 %	tas fram av nämnden	VB 2019
Sjukfrånvaro dag 1-14 ♀	2,5 %	2 %	2,6 %	2,8 %	2,5 %	2,5 %	Tas fram av nämnden/styrelse	VB 2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Kommunstyrelsen ska i samverkan med socialnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn av resursfördelningssystem inom funktionshinderområdet	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Diskussioner och frågeställningar kring detta har skett vid socialförvaltningens chefsnätverk för beställarchefer samt vi workshop kring socialtjänstrapporten 2018 i socialförvaltningens regi.			
Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med att ta fram en handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för barnskötare och förskollärare	2019-01-01	2019-08-31	
Analys Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd Den övergripande delen av projektet Förbättrad arbetssituation för förskollärare och barnskötare är avslutad. Förvaltningen har fortsatt och kommer att fortsätta förbättringsarbetet. Till grund för arbetet ligger den slutrapport som presenterats vid projektets avslut samt de lokala resultat som framkommit vid fokusintervjuer och workshops som genomförts i stadsdelen.			

Nämndmål:

Stadsdelsnämnden erbjuder bra möjligheter till utveckling av arbetsätt, kompetens och karriärmöjligheter.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Kompetensförsörjningsprocessen ger stöd i arbetet med att behålla, utveckla och rekrytera medarbetare och chefer. Kompetensutvecklingsinsatser sker ofta i samverkan med staden, andra förvaltningar och externa aktörer.

Analys

Stadens kompetensförsörjningsmodell har implementerats i samband med verksamhetsplaneringen för 2019, men behöver utvecklas. Ett flertal kompetensutvecklingsinsatser för chefer har genomförts på övergripande nivå. Tre arbetsmiljöutbildningar med certifiering har genomförts för chefer och skyddsombud samt en fördjupad utbildning i organisatorisk och social arbetsmiljö för chefer. Även en särskild utbildning i rehabiliteringsprocessen har genomförts i samarbete med Älvsjö och Skärholmens stadsdelsförvaltningar. Vidare har det hållits utbildningar i arbetsgivarfrågor för chefer.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Utveckla arbetet med chefsförsörjning	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens lokaler är ändamålsenliga samt yt- och energieffektiva

 Uppfylls helt

Beskrivning

Stadsdelsnämnden ska verka för att energiförbrukningen inom nämndens verksamheter minskar. Samutnyttjande av lokaler ska eftersträvas och lokalanvändandet ska kartläggas.

Förväntat resultat

Stadsdelsnämnden har tillgång till lokaler som motsvarar det faktiska behovet och energiförbrukningen i dessa minskar. Nämndens lokaler är tillgängliga och välplanerade.

Analys

Stadsdelsnämnden har gjort klimatinvesteringar i lokaler för att energieffektivisera dessa. Vid renoveringar och nybyggnation av verksamhetslokaler genomförs alltid ändamålsenliga åtgärder som exempelvis giftfria golvmattor med ljuddämpande effekt. Alla projekteringar för nya lokaler görs skräddarsytt för lokalens tänkta verksamhet. Tillgänglighet tas i beaktning.

Under året har stadsdelsnämnden omlokaliserat enheter i vissa verksamheter för att maximera lokalanvändandet. Bland annat har en assistansenheter och två gruppbofästelser slagits samman för att bättre nyttja lokaler.

Stadsdelsförvaltningen har en prognos för förskolebehovet som uppdateras regelbundet.

Denna prognos ligger till grund för planering av nya förskolor. En mer träffsäker prognos innebär att stadsdelsnämnden nya förskolors lokaler matchar det faktiska behovet, något som minskar risken för under- eller överutnyttjade lokaler.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Avdelningen för samhällsplanering ska ansöka om klimatinvesteringsmedel i syfte att öka energieffektiviteten i nämndens lokaler	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Under året har förvaltningen sökt och beviljats klimatinvesteringsmedel om 1 000 000 SEK för inköp av LED-belysning samt 1 500 000 SEK för inköp av vitvaror.			
Avdelningen för samhällsplanering ska undersöka möjligheten till att öka graden av samutnyttjande av lokaler genom samverkan.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Förvaltningen har under året sett över lokalanvändningen i verksamheterna. Bland annat har verksamheter inom assistansenheten och gruppbofästigheter flyttat samman för att bättre nyttja lokalanvändningen.			
Stadsdelsförvaltningen ska kartlägga nämndens lokalanvändande och anpassa det efter det faktiska behovet.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Stadsdelsförvaltningen har under året arbetat med att förbättra nyttjandet av lokaler. Inför nybyggnationer utgår förvaltningen ifrån sina prognosdokument för behovet av förskoleplatser. Prognosen hjälper förvaltningen att se till att behovet av förskoleplatser matchas vid nybyggnation. Vidare har förvaltningen under året genomfört åtgärder för att verksamheter inom bland annat assistansvård och gruppbofästigheter samutnyttjar lokaler bättre. Detta resulterar i lägre lokalkostnader och därmed bättre utnyttjande av skattemedel.			

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens medarbetare är professionella, engagerade och har en hälsosam arbetsmiljö.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Arbetsmiljö och rehabiliteringsarbetet sker i samverkan med de fackliga organisationerna samt med företagshälsovården. Förvaltningen arbetar hälsofrämjande genom handlingsplanen ”Hållbart arbetsliv”. Huvuduppdraget för projektet är att skapa en systematik kring hållbar arbetsmiljö genom tre perspektiv: hälsofrämjande, förebyggande och efterhjälpande. Målet är att sänka sjukfrånvaron och höja medarbetarnöjdheten - detta ska öka nytta och kvaliteten för stadsdelens medborgare. En arbetsmiljöhandbok ska implementeras i hela förvaltningen för att säkerställa det systematiska arbetsmiljöarbetet, vilket ska leda till förbättrad arbetsmiljö.

Arbetet med kompetensförsörjningen är ständigt pågående för att säkerställa hög kvalitet i verksamheterna. Det arbetet ska utvecklas och fördjupas systematiskt, utifrån stadens kompetensförsörjningsmodell UBARA (Utveckla, Behålla, Attrahera, Rekrytera, Avsluta).

Förväntat resultat

- Förvaltningen klarar kompetensförsörjningen i växande verksamheter
- Resultaten i medarbetarundersökningen har förbättrats - både avseende medarbetarskap och ledarskap
- Alla verksamheter har utvecklat det systematiska arbetsmiljöarbetet
- Sjukfrånvaron har minskat

Analys

Implementeringen av uppdraget "Hållbart arbetsliv" har inletts med bland annat "aktiv sjukskrivning" och "sjuksköterska på plats". Sjukfrånvaron för 2019 har minskat med ca 1 procentenhet jämfört med 2018 där både den korta respektive den långa sjukfrånvaron har sjunkit. Förvaltningen fortsätter under 2020 med aktiva åtgärder för att fortsätta den positiva trenden.

Tre arbetsmiljöutbildningar med certifiering har genomförts för chefer och skyddsombud samt en fördjupad utbildning i organisatorisk och social arbetsmiljö för chefer. Även en särskild utbildning i rehabiliteringsprocessen har genomförts i samarbete med Älvsjö och Skärholmens stadsdelsförvaltningar.

Arbetet med att ta fram en arbetsmiljöhandbok inom äldreomsorgen har slutförts och godkänts av Arbetsmiljöverket. Arbetet med att anpassa den för övriga verksamheter håller på att slutföras.

En handlingsplan har tagits fram för att minska andelen ofrivilligt deltidsanställda.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Alla enheter ska utifrån medarbetarundersökningens resultat göra en handlingsplan, som åtgärdas och följs upp under året	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Enheter har tagit fram handlingsplaner.			
✓ Allmän visstidsanställning ska minimeras	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Antalet har minskat under året.			
✓ Arbetsmiljöutbildning för chefer och skyddsombud ska genomföras för att öka kunskapen om den organisatoriska och sociala arbetsmiljön	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Förbättra förutsättningarna för att anställa personer med funktionsnedsättning	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Aktiviteten fortsätter 2020.			
✓ Fördjupad rehabiliteringsutbildning ska genomföras i samarbete med Skärholmens och Älvsjö stadsdelsförvaltningar	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Förteckna personuppgiftsbehandlingar	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Arbetet har påbörjats under 2019 och fortsätter under 2020.			
✓ Förvaltningen kommer under 2019 att fortsätta arbetet med att genomföra handlingsplanen för biståndshandläggares och socialsekreterares arbetssituation	2019-01-01	2019-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Analys Arbetet har pågått enligt plan.			
✓ Starta projekt för ett hållbart arbetsliv, med målet att sänka sjukfrånvaron	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Projekt för ett hållbart arbetsliv har startat under 2019, med målet att minska sjukfrånvaron. Sjukfrånvaron har minskat jämfört med 2018 och arbetet med att minska den ytterligare fortsätter under 2020.			
✓ Ta fram handlingsplaner för att minska andelen deltidsanställningar	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Handlingsplan framtagen under 2019 och en inventering av ofrivilligt deltidsanställda genomförd. Arbetet med att hantera resultatet fortsätter under 2020.			
✓ Utbilda om nya arbetssätt efter införandet av Dataskyddsförordningen.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Informationsinsatser har genomförts vid olika tillfällen på chefsforum.			
✓ Verktyg och rutiner för systematiskt arbetsmiljöarbete ska förbättras och göras kända	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter arbetar kostnadseffektivt med fokus på kärnverksamheterna.

 Uppfylls helt

Beskrivning

En tydlig ekonomistyrning ska leda till att tilldelade resurser används effektivt med fokus på kärnverksamheterna.

Förväntat resultat

Att nämndens verksamheter använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.

Analys

Inom avdelningen för social omsorg gick enheten för ekonomiskt bistånd samman med vuxenenheten den 1 mars 2019. Till den nya enheten fördes även arbetsmarknad och samhällsvägledning för nyanlända samt det vråkningsförebyggande arbetet. Stöd- och aktivitetsevenheten har fått ett renodlat uppdrag som utförarenhet inom socialpsykiatri. Under hösten 2019 har assistansverksamheten blivit en del av enheten för stöd och service i Hägersten-Liljeholmen. Samtliga organisatoriska förändringar har genomförts för att förbättra möjligheterna till ledning, styrning och uppföljning samt strategiskt utvecklingsarbete och samordning.

Förskoleverksamheten har arbetat fram en ledningsrapport. Rapporten ger en övergripande bild av förskoleenheternas resultat och innehåller relevanta nyckeltal avseende ekonomi, HR och kärnverksamhet. Rapportens syfte är att i dialog mellan avdelningschef och rektor tidigt identifiera samverkande faktorer som påverkar resultat och kvalitet.

En utökad samverkan mellan avdelningen för samhällsplanering och förskola har bidragit till ökad framförhållning avseende behov och underhåll av förskolelokaler.

Inom äldreomsorgen har ekonomin följts upp varje månad tillsammans med avdelningschef, enhetschef och controller. Resultatdialog har förts om relevanta faktorer som avser ekonomi, verksamhet och medarbetare.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
För att stödja utvecklingen av ett mer teamorienterat arbetssätt och för att möjliggöra nödvändiga effektiviseringar kommer avdelningen för social omsorg att se över den interna organisationen.	2019-01-07	2019-12-31	
Analys Arbetet är genomfört enligt plan. Inom avdelningen för social omsorg gick enheten för ekonomiskt bistånd samman med vuxenenheten den 1 mars 2019. Till den nya enheten fördes även arbetsmarknad och samhällsvägledning för nyanlända samt det vråkningsförebyggande arbetet. Stöd- och aktivitetseenheten har fått ett renodlat uppdrag som utförarenhet inom socialpsykiatri. Assistansverksamheten har blivit en del av enheten för stöd och service i Hägersten-Liljeholmen. Samtliga organisatoriska förändringar har genomförts för att förbättra möjligheterna till ledning, styrning och uppföljning samt strategiskt utvecklingsarbete och samordning.			

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter bedriver verksamhet av god kvalitet och är innovativa

 Uppfylls helt

Beskrivning

Exempel på aktiviteter för att utveckla god kvalitet och innovation:

- Verksamhetskultur som uppmuntrar innovationer
- Implementera digitala verktyg och annan välfärdsteknologi
- Kvalitetsobservationer
- Kollegial observation
- Samarbete med brukar- och intresseorganisationer

Förväntat resultat

Verksamheterna är innovativa och använder digitala lösningar och annan välfärdsteknik. Verksamheterna har hög kvalitet och det finns en jämlik tillgång till gott stöd och service.

Analys

Genom utvecklingsprojekt i kärnverksamheterna utvecklas verksamheternas kvalitet. Satsningar har genomförts och fortsätter under året för att öka tillgången till digitala verktyg i verksamheterna.

Inom avdelningen för social omsorg har ledningsrapporter utvecklats som stöd för uppföljning och resultatdialoger.

Äldreomsorgen har investerat i välfärdsteknik som syftar till att öka kvaliteten, tryggheten och den äldres självständighet. En idé är att ge äldre stöd och hjälp att använda digitala verktyg/surfplattor för att till exempel göra inköp av matvaror på nätet och därigenom bidra till ökad självständighet. Digitala informationsskärmar kommer att finnas på servicehus och vård- och omsorgsboende för aktuell information till boende, anhöriga och besökare.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Avdelningen för samhällsplanering ska utreda riktlinjerna och rutinerna kring medborgarförslag för stadsmiljöfrågor.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Under året gjordes en utredning kring rutiner för inkomna medborgarförslag. I utredningen klargjordes vilka förslag som ska svaras på av förvaltningen direkt samt vilka förslag som ska gå till stadsdelsnämnden. Förvaltningen ska omedelbart, utan att gå via nämnden, besvara ärenden som behandlats som medborgarförslag tidigare, förslag som gäller platser där investeringar är på gång samt förslag som kostar mindre än ett prisbasbelopp.			
✓ Stadsdelsförvaltningen ska fortsätta utvecklingsarbetet inom LUM-projektet MALK (Mätinstrument avseende livskvalité).	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Förvaltningen har fortsatt arbetet med projekt MALK. Under året har brukarna gått utbildning och projektet har sökt stöd för att kunna göra mätinstrumentet digitalt. Rätt kanaler har tagits fram i samarbetet med SLK Valfärd, innovation.			
✓ Utvecklingen med att använda digitala hjälpmedel för att maximera brukarnas egenmakt och delaktighet fortgår inom förvaltningens dagliga verksamheter.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Implementeringen pågår i verksamheterna enligt plan. Glasade Gängen har flera olika digitala hjälpmedel ge brukaren stöd i arbetet, exempelvis ugnar som har lättlästinställningar eller trådlösa enheter för projektorerna i konferensavdelningen. Alla grupper har Ipads där olika recept tas fram. Kassaapparater är digitaliserade med bilder eller ljud för att göra dem lättillgängliga för alla. Under hösten har en utbildning i social berättelser där medarbetare och brukare arbetar med Ipads tillsammans. Under året har flera Ipads köpts in till bland annat Liljan och Örsbergs verksamheter för välfärdsmedel och en plan finns för hur implementeringen ska ske.			
✓ Äldreomsorgen ska ge äldre stöd i att använda digitala verktyg/surfplattor för att till exempel göra inköp av matvaror på nätet och därigenom bidra till ökad självständighet.	2019-01-08	2019-12-31	
Analys Förberedelser har pågått under året för igångsättning och utveckling under 2020.			

Nämndmål:

Vid offentliga upphandlingar ställer stadsdelsnämnden krav som bidrar till social, miljömässig och ekonomiskt hållbar utveckling

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen beställer upphandlingar från stadens serviceförvaltning. Verksamheterna tar fram förfrågningsunderlag och upphandlingssamordnaren administrerar upphandlingarna i enlighet med stadens regelverk samt nämndens plan för upphandlingar.

Förväntat resultat

Tydliga krav i förfrågningsunderlag och avtal. Systematiska avtalsuppföljningar. Ökad andel elektroniska inköp.

Analys

Tydliga krav på social, miljömässig och ekonomisk hållbar utveckling har ställts i förfrågningsunderlag och avtal. Systematiska avtalsuppföljningar har genomförts och andelen

elektroniska inköp har ökat. Upphandlingar som beslutats av nämnden är förlängning av avtal för parkskötsel, förlängning av avtal om driften av öppna förskolan i Fruängen, förlängning av avtal för drift av Åsengårdens vård- och omsorgsboende, förlängning av driften för Aspuddens parklek, förlängning av driften för parklekarna Lugnet och Vippan samt förlängning av avtal nattpatrullsinsatser inom hemtjänsten.

Förutom ovanstående avtal har nämnden avtal om Trygghetslarm inom servicehus och SBF, drift av Fruängsgårdens restaurang, markarbeten vid parkinvesteringar, städtjänster, gruppboendestad Broder Pehr, Konsumentvägledning.

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning – uppföljning av driftbudget

Verksamhet (mnkr)	Justerad budget 2019	Utfall 2019	Avvikelse 2019 före resultatf.	Avvikelse 2019 efter resultatf.	Avvikelse 2018 före resultatf.	Avvikelse 2018 efter resultatf.
Nämnd och administration	51,3	48,8	2,5	2,5	0,1	0,1
Individ och familj	164,7	157,6	7,1	7,1	-10,9	-10,9
varav barn och ungdom	87,6	76,6	11,0	11,0	-1,6	-1,6
varav vuxenomsorg	26,9	30,1	-3,2	-3,2	-8,8	-8,8
varav socialpsykiatri	50,3	50,9	-0,6	-0,6	-0,4	-0,4
Stadsmiljö	15,0	13,7	1,3	1,3	0,9	0,9
Kapitalkostnader	11,3	11,5	-0,2	-0,2	0,0	0,0
Internräntor	1,2	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Förskola	681,2	662,9	18,3	13,1	5,4	7,2
Äldreomsorg	597,7	623,0	-25,3	-25,3	0,3	0,0
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	343,1	345,0	-1,9	-1,4	-0,8	0,0
Barn, kultur och fritid	26,2	22,8	3,4	3,4	7,3	7,3
Arbetsmarknadsåtgärder	11,3	11,3	0,0	0,0	0,1	0,1
Ekonomiskt bistånd	65,8	66,3	-0,5	-0,5	1,2	1,2
varav handläggning	16,8	17,3	-0,5	-0,5	-1,0	-1,0
Övrig verksamhet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Drift totalt	1 968,8	1 964,1	4,7	0,0	3,6	5,9

Tabellen innehåller avrundningsdifferenser.

Stadsdelsnämnden har fördelat medel till verksamheterna i enlighet med kommunfullmäktiges prioriteringar, utan några omfördelningar förutom ett avdrag med 2,54 % för att finansiera den gemensamma administrationen.

Stadsdelsnämnden redovisar ett överskott med 4,7 mnkr mot budget före resultatöverföring och ingen avvikelse mot budget efter.

Det finns underskott inom vissa verksamheter, främst inom äldreomsorgen. Förvaltningen har analyserat ekonomiskt utfall och måluppfyllelse, men inte hittat några tydliga samband mellan dessa.

Resultatenheterna hade vid årets början en ingående fond med 11,8 mnkr. Skillnaden mellan den ingående och utgående resultatfonden är en minskad fond med 0,5 mnkr inom social omsorg och förskolans fonder har ökat totalt med 5,2 mnkr. Förvaltningen överför en resultatfond med 16,5 mnkr till 2019.

Utfall jämfört med budget per verksamhetsområde Nämnd och administration

Mnkr	Budget 2019	Bokslut 2019	Avvikelse bokslut 2019	Avvikelse bokslut 2018
Netto	51,3	48,8	2,5	0,1

Utfallet för den gemensamma administrationen visar ett överskott på 2,5 mnkr mot budget. Överskottet består till stor del av personalomsättning inom förvaltningsadministrationen.

Individ- och familjeomsorg

Mnkr	Budget 2019	Bokslut 2019	Avvikelse bokslut 2019	Avvikelse bokslut 2018
Netto	164,7	157,6	7,1	-10,9

Utfallet för individ- och familjeomsorg (insatser för barn- och ungdom, missbruksvård och socialpsykiatri) visar ett sammantaget överskott med 7,1 mnkr.

Barn- och ungdomsomsorgen visar ett överskott med 11,0 mnkr. Överskottet består bland annat av intäkter från statsbidrag för flyktingar. Personalkostnaderna har ökat medan kostnaden för konsulttjänster har minskat. Intäkterna från Migrationsverket för ensamkommande barn har sjunkit då flera ungdomar har blivit 18 år och ersättningen i och med det sjunker samt att flera ärenden har avslutats hos barn och ungdomsenheten.

Insatsdelen inom barn- och ungdomsenheten visar ett underskott med 0,3 mnkr. Underskottet beror på ökade personalkostnader.

Vuxenomsorgen visar ett underskott med 4,6 mnkr. Underskottet beror bland annat på ökade lokalkostnader och högre kostnad för köp av platser. Kostnader för olika boendeformer är en betydande andel av kostnaden för enheten. Intäkter från statsbidrag för flyktingar har förts till verksamhetsområdet.

Utfallet för socialpsykiatri visar ett underskott med 0,6 mnkr. Underskottet avser utförarsidan inom sysselsättningsverksamheten och boendestödet. Beställarsidan för socialpsykiatri visar ett överskott.

Stadsmiljö

Mnkr	Budget 2019	Bokslut 2019	Avvikelse bokslut 2019	Avvikelse bokslut 2018
Netto	15	13,7	1,3	0,9

Utfallet för stadsmiljö visar ett överskott med 1,3 mnkr. Överskottet beror på lägre upphandlingskostnader och lägre kostnader för snöröjning än budgeterat.

Kapitalkostnader för parkinvesteringar

Mnkr	Budget 2019	Bokslut 2019	Avvikelse bokslut 2019	Avvikelse bokslut 2018
Avskrivningar	11,3	11,5	-0,2	-0,2
Internräntor	1,2	1,2	0	0,2
Netto	12,5	12,7	-0,2	0

Utfallet för kapitalkostnader visar ett underskott på 0,2 mnkr då avskrivningskostnaderna blev högre än budgeterat.

Förskola

Mnkr	Budget 2019	Bokslut 2019	Avvikelse bokslut 2019	Avvikelse bokslut 2018
Netto	681,2	662,9	18,3	7,2
Resultatöverföring från 2017			0	
Resultatöverföring till 2019			-5,2	
Netto efter resultatdispositioner			13,1	

Utfallet för förskoleverksamheten visar 18,3 mnkr i avvikelse mot budget före resultatöverföringar. Efter resultatöverföringar redovisas ett överskott på 13,1 mnkr. I överskottet finns en förvaltningsgemensam reserv.

För 2019 fick verksamheten en budgetjustering för att starta upp en Introduktionsförskola. Uppstarten kom igång först i slutet av 2019, vilket gjorde att budgeten inte förbrukades. Introduktionsförskolan är nu igång och fortsätter 2020.

Under 2019 startades en Resursenhet inom verksamheten. Budgeten för enheten har inte använts i sin helhet. Det beror till stor del på att budgeten för barn placerade i andra kommuner och stadsdelar inte uppgått till avsatt belopp.

Utöver detta har också lokalkostnader varit lägre under året samt att antal barn i verksamheten varit fler än den prognos som lades i början av året. Detta gör att budgetjusteringen i december var högre än budgeterat.

	Budget 2019	Bokslut 2019	Avvikelse bokslut 2018	Bokslut 2018
1-3 år	2 015	2 286	271	2 300
4-5 år	2 974	2 508	-466	2 535
Allmän förskola	18	13	-5	17
Familjedaghem	0	0	0	0
Totalt antal barn	5 007	4 807	-200	4 852

Förskolans tio resultatenheter för över ett sammantaget överskott på 5,2 mnkr. Två enheter tar med sig ett negativt resultat. En bidragande orsak till överskott på enheterna är stora svårigheter att rekrytera förskollärare.

Äldreomsorg

Mnkr	Budget 2019	Bokslut 2019	Avvikelse bokslut 2019	Avvikelse bokslut 2018
Netto	597,7	623,0	-25,3	0,0
Resultatöverföring från 2018			0,0	
Resultatöverföring till 2019			0,0	
Netto efter resultatdispositioner			0,0	

Utfallet för äldreomsorg visar ett underskott med 25,3 mnkr jämfört med budget. Underskottet finns hos såväl beställaren som utförarna.

Fruängsgårdens servicehus var en resultatenhet fram till och med 2018. Eftersom enheten gick med underskott två år i rad, upplöste förvaltningen resultatenheten i samband med bokslutet 2018. Äldreomsorgen har därmed inte någon resultatenhet 2019.

Beställarenheten visar ett underskott med 16,2 mnkr mot budget. Underskottet beror till största del på att antalet placeringar har ökat jämfört med 2018. Antalet månadsplaceringar inom vård- och omsorgsboenden ökade i slutet av 2018 och ökningen fortsatte under början av 2019. Behovet ökade främst inom demens, vilket påverkade kostnaderna under året. I slutet av 2019 började placeringarna att minska.

Nedanstående tabell visar antal placeringar per månad 2019 samt för 2018.

Antal placeringar inom beställarenheten	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Medel
Månadsplatser för vård- och omsorgsboenden 2019	47 3	48 9	48 1	48 3	48 2	47 7	48 2	479	480	473	471	461	478
Månadsplatser för vård- och omsorgsboenden 2018	45 0	45 1	45 6	45 3	45 3	45 6	46 1	466	463	467	474	472	460

Utförarnas underskott beror främst på tomma lägenheter, vilket innebär höga kostnader för tomgångshyror. Kostnaden för äldreomsorgens tomgångshyror var totalt 6,9 mnkr år 2019.

Nedanstående tabell visar antalet tomma lägenheter för vård- och omsorgsboenden samt servicehusen.

Genomsnittligt antal tomma dygn		Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Snitt
Axgårdens	Somatisk	0,1	1,2	0,5	i.u.	0,4	i.u.	1,3	0,7	0,8	2,0	i.u.	i.u.	0,9
	Demens	0,5	0,3	1,2	i.u.	0,6	i.u.	0,0	0,0	0,0	0,0	i.u.	i.u.	0,3
Fruängens vård- och omsorgsboende (varav 16 lägenheter är en stängd avdelning)	Somatisk	1,5	4,3	2,4	3,5	1,5	3,0	0,4	i.u.	3,0	1,2	1,4	3,4	2,3
	Demens	20,1	18,3	18,5	18,9	19,7	20,0	17,2	i.u.	19,8	19,0	19,8	21,0	19,3
Trekantens servicehus		13,0	16,0	15,0	16,0	14,0	13,0	13,0	16	15,0	19,0	20,0	18,0	15,7

Hyresavtalet för A-huset i Fruängen har sagts upp med Micasa 2019, vilket förväntas ge positiva effekter på ekonomin framöver.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Mnkr	Budget 2019	Bokslut 2019	Avvikelse bokslut 2019	Avvikelse bokslut 2018
Netto	343,1	345	-1,9	-0,8
Resultatöverföring från 2018			11,8	
Resultatöverföring till 2020			11,3	
Netto efter resultatdispositioner			-1,4	

Utfallet för stöd och service till personer med funktionsnedsättning visar ett underskott med 1,9 mnkr jämfört med budget före resultatöverföring och ett underskott med 1,4 mnkr jämfört med budget efter resultatöverföring. Utfallet för beställarsidan visar ett underskott med 2,9 mnkr. Beställarenheten har under året haft kostnaderna på 16,6 mnkr för turbundna resor.

Resultatenheterna och utförarverksamheterna visar sammantaget ett överskott med 1,5 mnkr vilket beror på försäljning av platser till andra stadsdelar och kommuner.

Verksamhet för barn, kultur och fritid

Mnkr	Budget 2019	Bokslut 2019	Avvikelse bokslut 2019	Avvikelse bokslut 2018
Netto	26,2	22,8	3,4	19,4

Utfallet för barn, kultur- och fritidsverksamhet visar ett överskott med 3,4 mnkr jämfört med budget. Överskottet är främst inom fritidsverksamheten och beror bl.a. på att Fruängens ungdomsgård var stängd under tiden den bytte lokal samt långtidssjukskrivning.

I verksamheten för barn, kultur- och fritid ingår verksamheter för barn- och ungdom (avdelningen för samhällsplanering), kolloverksamhet och kultur- och föreningsbidrag (förskoleavdelningen) samt konsumentrådgivning (avdelningen för social omsorg).

Arbetsmarknadsåtgärder

Mnkr	Budget 2019	Bokslut 2019	Avvikelse bokslut 2019	Avvikelse bokslut 2018
Netto	11,3	11,3	0,0	0,1

Utfallet för arbetsmarknadsåtgärder visar ingen avvikelse mot budget.

Ekonomiskt bistånd

Mnkr	Budget 2019	Bokslut 2019	Avvikelse bokslut 2019	Avvikelse bokslut 2018
Netto	65,8	66,3	-0,5	1,2

Utfallet för ekonomiskt bistånd visar ett underskott på 0,5 mnkr mot budget. Underskottet beror på ökade kostnader för utbetalt ekonomiskt bistånd.

Budgetavvikelse per verksamhetsområde i jämförelse med tidigare prognoser

(-) = underskott

Verksamhet (mnkr)	Bokslut	T2	T1
Nämnd och administration	2,5	2,5	2,3
Individ- och familjeomsorg	7,1	-4,3	-4,1
Stadsmiljö	1,3	0,7	0,7
Kapitalkostnader	-0,2	0,0	0,0
Förskola	13,1	7,0	6,6
Äldreomsorg	-25,3	-18,9	-10,1
Funktionsnedsättning	-1,4	-0,1	-3,0
Barn, kultur och fritid	3,4	1,9	1,0
Arbetsmarknadsåtgärder	0,0	0,0	0,0
Ekonomiskt bistånd	-0,5	6,4	2,4
Övrig verksamhet	0,0	0,0	0,0
Slutligt resultat	0,0	-4,8	-4,2

Tabellen innehåller avrundningsdifferenser.

Budgetavvikelsen i bokslut 2019 visar ett förbättrat resultat med 4,2 mnkr jämfört med tertialrapport 1 och ett förbättrat resultat med 4,8 mnkr jämfört med tertialrapport 2. Avvikelsen mellan bokslutet och tidigare lämnade prognoser är marginell.

Månatliga ekonomiska avstämningar har gjorts på enhetsnivå för att noggrant följa den ekonomiska utvecklingen. Eventuella avvikelser från budget har analyserats. Vissa verksamheter har en större prognososäkerhet än andra beroende på verksamhetens art vilket är en viktig parameter att ta hänsyn till. Arbetet med att förbättra prognos säkerheten pågår och ekonomienheten kommer att fortsätta att informera om rutinen för prognosarbete för att skapa en mer tillförlitlig redovisning och mer rättvisande månadsprognoser. Utbildningar och information har getts under året i syfte att förbättra enheternas kunskap om ekonomisystemet och även prognosarbetet.

Nämnd och administration

I förhållande till tidigare lämnade prognoser visar bokslutet för verksamhetsområdet ett förbättrat resultat med 0,1 mnkr jämfört med tertialrapport 1 och samma resultat i jämförelse med tertialrapport 2.

Individ- och familjeomsorg

I förhållande till tidigare lämnade prognoser visar bokslutet för verksamhetsområdet ett förbättrat resultat med 11,3 mnkr jämfört med tertialrapport 1 och 11,5 mnkr jämfört med prognosen i tertialrapport 2. Skillnaderna beror huvudsakligen på högre intäkter för statsbidrag för flyktingar.

I förhållande till tidigare lämnade prognoser visar bokslutet för verksamhetsområdet socialpsykiatri ett försämrat resultat med 0,6 mnkr jämfört med prognosen i tertialrapport 1 och tertialrapport 2.

Stadsmiljö

I förhållande till tidigare lämnade prognoser visar bokslutet för verksamhetsområdet ett förbättrat resultat med 0,6 mnkr jämfört med tertialrapport 1 och tertialrapport 2. Förändringen beror på lägre kostnader för upphandling och att medel som reserverades till snöröjning inte behövde nyttjas.

Förskola

I förhållande till tidigare lämnade prognoser (efter resultatöverföringar) visar bokslutet för verksamhetsområdet ett förbättrat resultat med 6,5 mnkr jämfört med tertialrapport 1 och ett förbättrat resultat med 6,1 mnkr jämfört med tertialrapport 2. Skillnaden i prognosen beror på outnyttjade medel till resursenheten och Introduktionsförskolan.

Äldreomsorg

I förhållande till tidigare lämnade prognoser visar bokslutet för verksamhetsområdet ett förbättrat resultat med 15,2 mnkr jämfört med tertialrapport 1 och 6,4 mnkr jämfört med tertialrapport 2. Resultatets avvikelse mot tidigare prognoser beror i huvudsak på att antalet placeringar samt beställda hemtjänsttimmar hos beställarenheten var högre under andra halvan av 2019 jämfört med prognosen i början av året. Minskat antal placeringar i slutet av 2019 förväntas ge effekt på resultatet 2020.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

I förhållande till tidigare lämnade prognoser visar bokslutet för verksamhetsområdet ett förbättrat resultat med 1,6 mnkr jämfört med prognosen i tertialrapport 1 och med 1,3 mnkr jämfört med tertialrapport 2. Avvikelsen mot tidigare prognoser beror på minskade kostnader för köp av verksamhet på beställarenheten.

Verksamhet för barn, kultur- och fritid

I förhållande till tidigare lämnade prognoser visar bokslutet ett förbättrat resultat med 2,4 mnkr jämfört med prognosen i tertialrapport 1 och 1,5 mnkr i jämförelse med tertialrapport 2. Skillnaden mellan bokslut och prognoser består främst av minskade kostnader inom fritidsverksamheten där enheten Ung fritid inte har kunnat anställa personal i den omfattning som var planerat.

Arbetsmarknadsåtgärder

I förhållande till tidigare lämnade prognoser stämmer bokslutet väl överens med tertial 1 och tertial 2 och visar ingen avvikelse jämfört med lämnade prognoser.

Ekonomiskt bistånd

I förhållande till tidigare lämnade prognoser visar bokslutet ett försämrat resultat med 2,9 mnkr jämfört med prognosen i tertialrapport 1 och med 6,9 mnkr jämfört med tertialrapport 2. Skillnaden beror främst på en ökning av utbetalt ekonomiskt bistånd och att intäkter av statsbidrag har förts till Individ- och familjeomsorg.

Kostnads- och intäktsutveckling per verksamhetsområde

(-) = minskade nettokostnader

Verksamhet (mnkr)	Kostnader 2018	Intäkter 2018	Kostnader 2019	Intäkter 2019	Nettoförändring
Nämnd och administration	52,5	-1,8	51,8	-3,0	-1,9
Individ och familjeomsorg	244,4	-74,2	236,0	-78,3	-12,5
varav socialpsykiatri	60,6	-9,3	61,8	-10,9	-0,4
Stadsmiljö	13,5	-0,1	13,8	-0,1	0,3
avskrivningar och räntor	10,6	0,0	12,7	0,0	2,1
Förskola	741,5	-74,1	731,5	-68,6	-4,5
Äldreomsorg	747,7	-156,3	772,9	-149,9	31,6
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	401,8	-66,1	420,1	-75,1	9,3
Barn, kultur och fritid	27,3	-3,5	26,1	-3,3	-1,0
Arbetsmarknadsåtgärder	15,6	-3,5	15,4	-4,1	-0,8
Ekonomiskt bistånd	74,7	-10,3	80,3	-14,0	1,9
varav handläggning	16,9	-0,3	17,3	-0,1	0,6
Övrigt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalt drift	2 329,6	-389,9	2 360,6	-396,4	24,5

Nettokostnaderna 2019 har ökat med 24,5 mnkr jämfört med 2018. Kostnaderna har ökat med 31 mnkr och intäkterna har ökat med 6,5 mnkr.

Nämnd och administration

Kostnaderna har minskat med 0,7 mnkr och intäkterna har ökat med 1,2 mnkr jämfört med 2018. Minskningen av kostnaderna beror främst på minskade lönekostnader beroende på vakanser. Ökningen av intäkterna, beror bl.a. på ersättning för tillsyn av folköl, tobak och e-cigarretter som utfördes på uppdrag av andra stadsdelsförvaltningar samt erhållen försäkringsersättning gällande en brandskada från 2017.

Individ- och familjeomsorg

Kostnaderna har minskat med 8,5 mnkr och intäkterna har ökat med 4,2 mnkr jämfört med 2018. Kostnadsminskningen beror på lägre konsultkostnader och minskade placeringskostnader. Ökningen av intäkterna beror främst på ökade intäkter från Migrationsverket.

Stadsmiljö

Kostnaderna har ökat med 0,3 mnkr och intäkterna är oförändrade jämfört med 2018.

Förskola

Kostnaderna har minskat med 10,0 mnkr jämfört med 2018. En stor del av det kan härledas till betydligt lägre kostnader för inhyrd personal 2019. Under 2018 gjorde verksamheten stora inköp av iPads och övrig digital utrustning. Detta gör att den här typen av kostnader är lägre 2019.

Intäkterna har minskat med 5,5 mnkr. Övriga bidrag till verksamheten har minskat under 2019. Ersättning från kompetensutvecklingsstatsningen är lägre samt att ersättning för projektet gällande skolplattformen har upphört i år. Antalet interkommunala barn har minskat jämfört med föregående år, således är också intäkterna betydligt lägre 2019.

Äldreomsorg

Kostnaderna har ökat med 25,2 mnkr och intäkterna har minskat med 6,4 mnkr jämfört med 2018. De ökade kostnaderna beror främst på ökade lönekostnader på grund av lönerörelsen samt ökade kostnader för placeringar och hemtjänst. Intäkterna för taxor och avgifter samt hyresintäkter har minskat under 2019 till följd av ökat antal tomma lägenheter på boenden i egen regi. Intäkterna har även påverkats av lägre statsbidrag jämfört med 2018.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Kostnaderna har ökat med 18,3 mnkr och intäkterna har ökat med 9,0 mnkr jämfört med 2018. De ökade kostnaderna beror främst på ökade personalkostnader och ökade kostnader för köpt verksamhet. Ökningen av intäkter beror på ett ökat antal ärenden inom personlig assistans och ökat statsbidrag.

Verksamhet för barn, kultur- och fritid

Kostnaderna har minskat med 1,2 mnkr och intäkterna har minskat med 0,2 mnkr jämfört med 2018. Kostnadsminskningen beror på lägre lönekostnader. Intäktsminskningen beror på att 2018 erhöles 0,2 mnkr i lovbidrag.

Arbetsmarknadsåtgärder

Intäkterna har ökat med 0,6 mnkr i jämförelse med 2018. Ökningen av intäkter beror på högre intäkt från Arbetsförmedlingen.

Ekonomiskt bistånd

Kostnaderna har ökat med 5,6 mnkr och intäkterna har ökat med 3,7 mnkr jämfört med 2018. Kostnadsökningen beror på ökat utbetalt ekonomiskt bistånd. Ökningen av intäkterna beror på ökade intäkter från Migrationsverket.

Personalkostnadsutveckling

(-)=minskade kostnader

Verksamhet (mnkr)	Utfall 2018	Utfall 2019	Förändring 2019-2018
Nämnd och administration	32,0	30,4	-1,6
Individ och familjeomsorg	107,5	110,3	2,8
Stadsmiljö	1,4	1,4	0,0
Förskola	525,1	525,5	0,4
Äldreomsorg	298,3	305,7	7,4
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	161,3	172,0	10,7
Barn, kultur och fritid	11,7	12,6	0,9
Arbetsmarknadsåtgärder	15,2	13,7	-1,5
Ekonomiskt bistånd	12,7	12,7	0,0
Övrigt	0,0	0,0	0,0
Summa stadsdelsnämnd	1 165,2	1 184,3	19,1

Personalkostnaderna har ökat med 19,1 mnkr jämfört med 2018. Ökningen består av volymökningar främst inom Assistansenheten samt effekter av lönerörelsen.

Inom förvaltningsadministrationen har personalkostnaderna minskat med 1,6 mnkr då det har varit flera vakanser.

Inom individ- och familjeomsorg har personalkostnaderna ökat med 2,8 mnkr. Ökningen finns inom verksamhetsområdet barn och ungdom.

Inom förskoleverksamheten har personalkostnaderna ökat med 0,4 mnkr mellan 2018 och 2019. I år gjordes en omorganisation där antalet chefer minskades ner betydligt. Detta i kombination med de anställningsbegränsningar som funnits sedan maj, bedöms bidra till att personalkostnaderna inte ökat i samma utsträckning som tidigare år.

Inom äldreomsorgen har personalkostnaderna ökat med 7,4 mnkr jämfört med år 2018. Ökningen beror på effekter av lönerörelsen.

Inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning har personalkostnaderna ökat med 10,7 mnkr jämfört med 2018. Ökningen finns inom Assistansenheten och beror på att antalet ärenden har ökat och därmed även personalkostnaderna. Även inom området gruppbofästigheter har personalkostnaderna ökat beroende på att verksamheten tagit emot ett flertal personer med arbetsmarknadsåtgärder, där man också får en ersättning för detta. Ökningen beror också på effekter av lönerörelsen.

Inom barn, kultur och fritid har personalkostnaderna minskat med 1,1 mnkr. Minskningen beror bland annat på att Fruängens ungdomsgård var stängd ett par månader under tiden den bytte lokal, samt långtidssjukskrivning.

Inom arbetsmarknad har personalkostnaderna minskat med 1,5 mnkr.

Inom ekonomiskt bistånd är personalkostnaderna oförändrade.

Särskilda satsningar

Satsningarna avser dels riktade satsningar till nämnderna i kommunfullmäktiges budget och dels centralt avsatta medel som fördelas under året.

Individ- och familjeomsorg

Genomförande av handlingsplanen: bland annat förstärkt administrativt stöd och mentorskap, VFU-mottagande, lokalt kompetens- och utvecklingsforum.

Höjd ersättning för utförare inom socialpsykiatri, har gått till pris- och löneökningar.

Medel för säkerställande av boendeplatser för våldsutsatta har använts för boendeplatser för våldsutsatta.

Förskola

Schablonökning

Schablonökningen 2019 var 2 %

Andel ekologisk mat ska öka

Mellan år 2018 och 2019 har andelen inköpta ekologiska livsmedel ökat med 4 procentenheter och mellan åren 2017 och 2019 har ökningen varit 2,1 procentenheter.

Förskolans medarbetare har möjlighet till vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare

Ett 30-tal medarbetare har gått fortbildning en dag i veckan, från barnskötare till förskollärare. Några förskollärare har getts möjlighet att läsa till en magisterexamen. Under 2019 har medel från Kompetensutvecklingsatsningen möjliggjort för ett 20-tal barnskötare att gå utbildningen ”Fortbildning för barnskötare med äldre utbildning”. En helårsutbildning, ”Grundutbildning för barnskötare som arbetar i verksamheten” startade hösten 2019 och fortgår även våren 2020. I utbildningen har 20 studenter från Hägersten – Liljeholmens stadsdelsförvaltning deltagit.

Äldreomsorg

Höjningen av ersättningsnivåerna för hemtjänst, boenden och dagverksamhet har använts till pris- och löneökningar.

Under 2019 har fortsatta satsningar på aktivitetscenter i Axelsberg gjorts. Bland annat har ett gym byggts upp i slutet av året.

Stöd och service

Den höjda schablonen för vuxen- och barnboende, daglig verksamhet och korttidshem har använts till pris- och löneökningar. Likaså gäller för den höjda ersättningen på personlig assistans.

Verksamhet för barn, kultur och fritid

Ersättningen för Förstärkt föräldrastödsprogram har gått till etableringsvägledarnas arbete med nyanlända föräldrar. Etableringsvägledarna möter nyanlända på boenden och hos aktörer i civilsamhället. I mötet med nyanlända föräldrar ges information om barn och ungas rättigheter.

Resultatenheter

Inom stadsdelsnämnden finns tretton resultatenheter, tio inom förskolan samt tre inom social omsorg, se bilaga 1. Ett sammantaget överskott om 11,8 mnkr fördes över från 2018. För årets resultat redovisar resultatenheterna ett överskott om 4,7 mnkr. Till 2020 förs det över 16,5 mnkr.

Resultatenheter ska föra över hela sitt resultat, både över- och underskott, till följande år. Överföringen får som mest motsvara 5 % av bruttobudgeten innevarande år. Resultatfondens ackumulerade överförda överskott får maximalt motsvara 10 % av bruttobudgeten. En förutsättning är att resultatenheten har uppfyllt sina åtaganden. Överskott får ackumuleras och föras över under flera år. Underskott ska täckas senast under nästkommande år, annars ska nämnden upplösa resultatenheten i samband med bokslutet.

Mnkr	Resultatöverföring från 2018	Resultat 2019	Resultatöverföring till 2020
Förskoleverksamhet	0	5,2	5,2
Social Omsorg	11,8	-0,5	11,3
Summa	11,8	4,7	16,5

Tabellen innehåller avrundningsdifferenser.

Förskolans resultatenheter visar för 2019 ett överskott med 5,2 mnkr. Resultatenheterna förde inte med sig några fonder från föregående år, då förvaltningen upplöste dåvarande enheter i samband med bokslut 2018. Förskoleverksamheten för således över 5,2 mnkr till 2020.

Social omsorgs resultatenheter förde över ett ackumulerat överskott med 11,8 mnkr från 2018. För 2019 redovisar resultatenheterna ett underskott med 0,6 mnkr som tas ur resultatfonden. 11,3 mnkr förs över till 2019.

Äldreomsorgens har inte någon resultatenhet 2019.

Investeringar

Stadsdelsnämnden har i budget 2019 tilldelats 35,8 mnkr för investeringar. Investeringsmedlen fördelas enligt nedan

Netto (mnkr)	Budget 2019	Bokslut 2019	Avvikelser	Avvikelser Prognos T2/2019
Kerstin Hesselgrens park	0,9	0,8	0,1	-0,3
Svandamsparken	5,2	4,5	0,7	1,5
Blomsterdalen	1,9	0,9	1,0	0,6
Lugnets plaskdamm	0,5	0,3	0,2	0,2
Övrigt	6,4	4,7	1,7	1,7
Parkinvesteringar, totalt	14,9	11,2	3,7	3,7
Klimatinvesteringar	4,3	3,3	1,0	1,0
Trygghets investeringar	2,3	1,6	0,7	0,7
Inventarier och maskiner	14,3	11,5	2,8	2,8
Summa	35,8	27,6	8,2	8,2

Parkinvesteringar

Investeringsutgifterna för Svandammsparken, Kerstin Hesselgrens park, Lugnets plaskdamm och Blomsterdalen blev 6,5 mnkr, det vill säga 1,5 mnkr lägre än budgeterat, vilket beror på att byggstarten vid Svandammsparken blev försenad.

Medel för trygghetsskapande åtgärder

Nämnden sökte och beviljades 2,3 mnkr vilka kommer att användas för trygghetsskapande åtgärder såsom borttagning av buskage och sly.

Klimatinvesteringar

Budgeterade medel för klimatinvesteringar har använts för inköp av nya miljövänliga och energieffektiva vitvaror och för installation av LED-belysning. Det har även köpts in elcyklar för personal med verksamheter spridd över stadsdelsområdet, att använda.

Inventarier och maskiner

Stadsdelsnämndens budget för inventarier och maskiner är 14,3 mnkr varav 11,5 mnkr har förbrukats, vilket innebär ett överskott med 2,8 mnkr. Investeringsbudgeten har främst använts till upprustning av nya förskoleavdelningar men medel har även använts till bland annat uppdatering av trygghetslarm och renovering av Restaurangen Glasade Gången. För alla investeringar av maskiner och inventarier får stadsdelsnämnden betala ökade kapitalkostnader i form av driftkostnader för ränta och avskrivningar.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Inte aktuellt för stadsdelsnämnden.

Verksamhetsprojekt (driftprojekt)

Inte aktuellt för stadsdelsnämnden.

Ombudgeteringar

En ombudgetering har gjorts inom år 2019 mellan parkprojekten. Eftersom byggstarten av Svandammsparken blev försenad användes inte alla budgeterade medel i projektet. Därmed flyttades delar av budgetmedel på 0,8 mnkr från Svandammsparken till Kerstin Hesselgrens park och Blomsterdalen med 0,4 mnkr till respektive park.

Anslaget till Svandammsparken har inte förbrukats i sin helhet 2019. De största orsakerna är att byggstarten blev fördröjd samt den väldigt böta senhösten. Arbetena i parken fortsätter som planerat under 2020. Stadsdelsnämnden ansöker om en ombudgetering från 2019 till 2020 med 1,0 mnkr till de återstående arbetena.

Medel för lokaländamål

För 2019 utgår ett bidrag för lokaler inom förskolan med hög hyra. Bidraget utgår med 80 procent av den del av hyran som ligger mellan 1 729 kr - 2 500 kr/kvm och 40 procent för den del av hyran som överskrider 2 500 kr/kvm. Bidraget fördelas via budgetjustering. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd har under 2019 erhållit 14,3 mnkr i bidrag för höga hyror inom förskolan.

Analys av balansräkning

Tillgångar (mnkr)	Bokslut 2019	Bokslut 2018	Skulder och kommunkapital (mnkr)	Bokslut 2019	Bokslut 2018
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	121,5	115,0	Kommunkapital	-120,2	-74,7
Maskiner och inventarier	60,9	58,7	Långfristiga skulder	-1,2	-1,4
Kundfordringar	36,5	38,3	Diverse kortfristiga skulder	-0,1	-0,2
Kortfristiga fordringar	9,7	3,5	Leverantörsskulder	-104,2	-124,2
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	56,2	55,2	Övriga kortfristiga skulder	-20,5	-32,2
Likvida medel	0,2	0,2	Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-38,8	-38,1
Summa	284,9	270,9	Summa	-284,9	-270,9

Tabellen innehåller avrundningsdifferenser.

Balansomslutningen har minskat med 14,0 mnkr från den ingående balansen till 284,9 mnkr i årets utgående balans.

Tillgångar

Det bokförda värdet på stadsdelsnämndens anläggningstillgångar har ökat med 8,6 mnkr. Ökningen avser investeringar efter avdrag för avskrivningar. Anläggningar i parker har minskat med 2,4 mnkr då det avskrivits mer än det aktiverats. Pågående investeringar har ökat med 8,8 mnkr där större delen avser parkinvesteringar. Maskiner och inventarier har ökat med 2,1 mnkr vilket avser inköp till olika verksamheter.

Kundfordringar har minskat med 1,8 mnkr då vi hade ca 2000 fler barnomsorgsfakturor i kundreskontran förra året. Stockholm Stad har under året ändrat så att om förfalldatum infaller på en helgdag flyttas den till närmast föregående vardag istället för nästkommande vardag.

Kortfristiga fordringar har ökat med 6,2 mnkr. Förändringen beror främst på ej utbetalda ersättningar från Migrationsverket avseende ersättning för ensamkommande flyktingbarn.

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter har ökat med 1,1 mnkr. Förutbetalda kostnader har ökat då det saknades en stor hyresfaktura 2018 avseende förvaltningshuset och på upplupna intäkter har det minskat då årets periodisering avseende kompetensutvecklingssatsning och välfärdsteknik inom äldreomsorgen är lägre.

Skulder

Minskningen av leverantörsskulder med 20,0 mnkr beror främst på att vi 2018 hann få in fler fakturor innan reskontran stängde samt några stora fakturor 2018 på parkinvesteringar och inköp. Dessutom var Stockholms hems hyresfakturor så sena 2018 att de inte hann betalas före årsskiftet.

Övriga kortfristiga skulder har minskat med 11,7 mnkr. Förändringen beror främst på utbetalad generalschablon för flyktingar tidigare år som lyfts in som intäkt.

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter har totalt ökat med 0,6 mnkr. Förutbetalda intäkter har minskat beror på pågående projekt. Upplupna kostnader har ökat med 1,9 mnkr. Förändringen beror på en uppbokad kostnad från Skärholmen 2019 som inte fakturerats. De hann fakturera stor del av motsvarande kostnad för 2018.

Stadsdelsnämndens beviljade limit för underförskottskassor är 0,4 mnkr.

Övrigt

Bedömning av nämndens interna kontroll

 Tillräcklig

Analys

Internkontrollplan 2019 fastställdes för att följa upp att det interna kontrollsystemet fungerar tillfredsställande inom nämndens verksamhetsområden. Utifrån en väsentlighets- och riskanalys har nämnden valt ut ett antal områden/rutiner som har granskats särskilt under verksamhetsåret för att verifiera att mål har uppnåtts samt att riktlinjer och fastlagda kontroller upprätthållits/genomförts. Avdelningschefen har ansvar för den löpande interna kontrollen över sin verksamhet. Enhetschefen ansvarar för att säkerställa att den interna kontrollen är tillräcklig inom sitt verksamhetsområde, dvs. att gällande regler, anvisningar och rutiner följs samt att dessa finns dokumenterade. Uppföljningen ska utgöra en ”kontroll av kontrollen”. Uppföljningen har protokollförts och eventuell dokumentation från arbete med att säkerställa den interna kontrollen har bifogats protokollet. Vid behov vidtas särskilda åtgärder.

Den sammanfattande bedömningen är att de granskade enheterna i huvudsak uppfyller krav på kontroll och uppföljning av gällande riktlinjer och rutiner på ett tillfredsställande sätt. Det finns dock några utvecklingsområden som enheterna kommer att fortsätta att arbeta med.

Resultat av genomförda uppföljningar framgår av protokollen. Protokollen finns samlade i en pärm ”Internkontroll 2019” inom ekonomienheten som också ansvarar för samordningen av den interna kontrollen. I bilaga ”Uppföljning av internkontrollplan” kommenteras de internkontroller som har genomförts under 2019.

Nedan ges en kort beskrivning av gjorda granskningar utöver internkontrollplanen.

Personal

Personalfunktionen har gjort stickprovskontroller på egna utlägg samt inrapporterad övertid, övrig frånvaro och tjänstgöringstillägg. Kontroll har även gjorts av anställningsavtal, manuella löneunderlag, avslut/uppsägning i personalakter samt av roller och behörigheter. Den sammanfattande bedömningen är att lönehanteringen utförs enligt förvaltningens rutiner och riktlinjer. Eventuella fel har korrigerats i samband med internkontrollen. Enheterna kan förbättra hanteringen av behörigheter i Lisa roll- och organisationsträd samt arbetet med att skicka personalhandlingar till personalakten. Enheterna behöver även arbeta för att minska antalet löneskulder. I januari 2020 införs en ny rutin för att minska antalet löneskulder. Påminnelse om bevakning av löneutbetalningar kommer att skickas till budgetansvarig chef inför varje lönekörning.

Ekonomi

Ekonomienhetens sammanfattande bedömning av de enheter där internkontroll genomförts är att enheterna i huvudsak uppfyller de krav som finns på kontroll, uppföljning och rutiner. Inköp görs i huvudsak av upphandlad leverantör, orsaken till eventuella avsteg är ofta att specifika varor och tjänster inte erbjuds hos upphandlade leverantörer. Andelen inköp via inköpsmodulen är fortsatt låg och förvaltningen ligger under stadens genomsnitt. Flera av enheterna uppger att det inte alltid är möjligt att handla via modulen på grund av vikarier under sommaren, brist på rätt produkter samt okunskap. Flera av enheterna kommer att påminna sina användare om att modulen ska användas för att höja upp statistiken. Arbetet med att öka upp användandet och säkerställa att alla inköp görs via Agresso inköp fortsätter under 2020.

Rekvizitionsblanketter hanteras enligt förvaltningens rutiner. Blanketterna förvaras på enheten.

De flesta besökta enheter känner till rutinen för förtroendekänsliga poster. Kontrollerade fakturor i samband med internkontrollbesök samt stickprovskontroller avseende representation har i stort sett hanterats enligt förvaltningens rutiner. Avvikelse har kommenterats och enhetschefer har informerats. Stickprovskontrollen på konton rörande förtroendekänsliga poster visade dock att förvaltningen behöver arbeta med att förbättra rutinen som beskriver hur deltagare och syfte ska tas fram och bifogas fakturorna. Ekonomienheten fortsätter under 2020 med att göra stickprovskontroller samt informera enhetschefer och andra berörda om förvaltningens rutiner.

Resultaten av internkontrollbesöken visade i huvudsak att First Card/förskottskassor och egna utlägg i Lisa Självservice hanteras enligt förvaltningens rutinbeskrivning. Berörda enheter hanterar egna medel enligt rutinerna.

En del av enheterna saknade rutin för upplägg/avslut av behörighet i Agresso/Infoview och ILS. Upplägg blir naturligt men när det kommer till avslut kan det missas. Redovisningsansvarig mailar dock ut en fråga om avslut av personer i samband med att behörighetsförfrågan kommer in.

De flesta enheterna känner till rutinen för prognosarbete. Inom avdelningen förskola har en omorganisation gjorts 2019 som har ändrat rutinen för vem som tar fram prognosen varje månad, vilket har lett till att samtliga enheter inte hunnit sätta sig in i förvaltningens prognosrutin 2019. Berörda enheter har fått information om att rutinen finns.

Fyra av åtta enheter kände inte till styrdokumentet för förvaltningens system för internkontroll. Enheterna arbetar ändå aktivt med både prognoser och internkontroll.

Kontroll av fordon och bränslen har gjorts på två enheter (en inom social omsorg och en inom äldreomsorg). Båda enheterna säger sig förvara nycklar, bränslekort och körjournaler enligt förvaltningens regler. Kontroll av momsavdrag på leasingbilar har genomförts och i de flesta fakturorna har momsen rättats av enheterna själva. De fakturor där momsen inte var justerad har rättats med bokföringsorder av ekonomienheten. Kontroll av att alla enheter levererar inventarieförteckningar har utförts och visat att det är ett flertal enheter som inte skickat in någon förteckning. I dessa fall kommer enhetscheferna att få påminnelse, och punkten om inventarieförteckning kommer även att ingå i den utbildning som ekonomienheten ska genomföra under 2020.

Kontroll har även genomförts av känsliga poster i leverantörs- och kundfakturor. Det har inte förekommit personnummer på de kontrollerade fakturorna, men på en av fakturorna förkom ett fullständigt namn. När det gäller leverantörsfakturor kan vi bara påtala olämpligheten för leverantören.

Ekonomienheten har under året identifierat några punkter som behöver utvecklas framöver. Dessa kommer att ingå i det utbildningspaket som tidigare nämnts i texten. Utöver detta är Agresso Inköp ett fokusområde, där förvaltningen behöver arbeta för att öka upp användandet.

Den sammanfattande bedömningen är att de granskade enheterna i huvudsak uppfyller krav på kontroll och uppföljning av gällande riktlinjer och rutiner på ett tillfredsställande sätt. Det finns dock några utvecklingsområden som enheterna kommer att fortsätta att arbeta med.

Förskoleverksamhet

Förskoleavdelningen har under 2019 inte haft några specifika områden som granskats i internkontrollplanen. Uppföljning av resultat och analys av förskolornas arbete utifrån läroplan och identifierade utvecklingsområden beskrivs i förskolans årliga redovisning av det systematiska kvalitetsarbetet.

Social omsorg

Inom avdelningen för social omsorg har man följt upp och kontrollerat i enlighet med internkontrollplanen för 2019 hur väl beslutsfattandet inom de myndighetsutövande enheterna sker inom ramen för lagstiftning och riktlinjer, hur väl den enskilde är delaktig i utredning och insatser och hur väl styrdokument och riktlinjer ligger till grund för hemlöshetsarbetet. Social omsorg har i enlighet med internkontrollplanen för 2019 kontrollerat att berörda enheter genomför barnkonsekvensanalyser i ärenden rörande vuxna personer som är föremål för utredningar eller insatser och där det finns barn. Kontrollen omfattar även förekomsten av klagomål från enskilda i ärenden om ekonomiskt bistånd och förekomsten av uppdaterade genomförandeplaner där den enskilde varit delaktig. Uppföljningarna visar på ett tillfredsställande resultat.

Enheterna inom avdelningen ansvarar för att utföra egenkontroll av väsentliga processer och utifrån vad kontrollerna utvisar genomföra åtgärder. Enheterna dokumenterar detta arbete i respektive enhets internkontrollplan och i dess uppföljningar. Avdelningschefen har regelbundna resultatdialoger med enhetscheferna inom avdelningen. Det finns ledningsrapporter för fem av avdelningens verksamheter.

Äldreomsorg

Förvaltningen har genomfört verksamhetsuppföljning enligt stadens riktlinjer och mallar. Under 2019 har verksamhetsuppföljningen omfattat vård- och omsorgsboende och dagverksamhet. Oanmälda besök har genomförts under kvälls-/och nattetid på vård- och omsorgsboende av medicinskt ansvarig sjuksköterska och förvaltningens uppföljare.

Äldreförvaltningen har genomfört kvalitetsobservationer vid dagverksamheten Solkatten och Åsensgårdens vård- och omsorgsboende som drivs på entreprenad.

Verksamhetsuppföljningen, besöken och kvalitetsobservationerna visar att verksamheterna har rutiner för att säkerställa en trygg vård och omsorg av god kvalitet.

Förvaltningen har också genomfört avtalsuppföljning av entreprenaden för vård- och omsorgsboendet samt för äldreomsorgens underleverantör för drift av Fruängsgårdens restaurang inkl. matleveranser till vård- och omsorgsboende samt hemtjänstens nattpatrull. Uppföljningen visar att verksamheterna lever upp till kvalitetskraven.

En viktig fråga under året har varit att säkerställa rutinerna för samverkan med sluten- och öppenvården för en trygg och säker hemgång för den äldre efter sjukhusvistelse, där planering och information mellan vårdgivarna är av största vikt. Avvikelse har förekommit gällande hjälpmedelshantering.

Den nya regionala överenskommelsen om samverkan med kortare tid för utskrivning från hälso- och sjukvården kommer att ställa ytterligare krav på en väl fungerande samverkan mellan vårdgivaren för en trygg hemgång. Förvaltningen kommer att särskilt följa utveckling.

Beställarenheten äldre har fortsatt arbetet med att säkerställa att biståndsbedömningen är rättssäker och likställig. Ärendegenomgångar har genomförts dagligen. En kollegial akt granskning av ramtidsbeställningar har genomförts vilken visat att beställningarna gjorts enligt stadens rutiner och är likartade. Äldreförvaltningens inspektion och granskning med fokus på ramtidsbeställningar har också visat på en hög grad av följsamhet till anvisningarna.

Äldreomsorgens enheter har gjort väsentlighets- och riskanalys samt sina internkontrollplaner i VOR-webben. Enheternas egenkontroll har bland annat omfattat kontroll av att varje brukare har en utsedd kontaktman, att den enskildes genomförandeplan är aktuell och att den äldre varit delaktig i upprättandet av genomförandeplanen. Rutinerna för att säkerställa en trygg inflyttning på boendena har implementerats och fortsatt att utvecklas.

Verksamheternas arbete med riskbedömningar för fall, undernäring, trycksår och munbedömning har följts upp av förvaltningens medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) och äldreomsorgens processledare. Årsmålen för indikatorerna för fall, undernäring och trycksår uppfylls helt. Riskbedömningar avseende munbedömning är fortsatt prioriterat.

Sammanfattningsvis visar uppföljningarna att äldreomsorgens verksamheter är trygga, säkra och håll en god kvalitet.

Under 2020 avser avdelningen för äldreomsorg fortsätta utvecklingsarbetet kring det systematiska kvalitetsarbetet. Den årliga avtalsuppföljningen behöver stärkas och utvecklas.

Ekonomienhetens förbättringsförslag inför uppföljning av internkontroll 2020

- Fortsatt information till enheterna om modulen för väsentlighets- och riskanalys.
- Fortsatt information till enheterna om internkontrollplanen och uppföljningen.
- Fortsatt information till enheterna om rutiner för upplägg/avslut av behörighet i Agresso/Infoview och ILS.
- Fortsatt information till enheterna om hanteringen av förtroendekänsliga poster

Nämndens bedömning av den interna kontrollen

Uppföljningen av internkontrollplan 2019 visade att förvaltningens rutiner och system i huvudsak håller god kvalitet. Granskningen har dock visat ett behov av att upprätthålla fastställda regler och rutiner inom undersökta områden då vissa brister finns. Kända brister kommer att rättas till och rutiner förbättras inom områden med behov. Alla processer och kontroller har kunnat genomföras.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd bedömer att den interna kontrollen under år 2019 varit tillräcklig

Kvalitetsarbete

Förskola

Förskolans systematiska kvalitetsarbete är under ständig utveckling. Till stöd för arbetet har verksamheterna underlag som den årliga förskoleundersökningen, medarbetarenkäten, förskolans webbaserade kvalitetsindikator, lokal och övergripande uppföljning samt synpunkter och klagomål från vårdnadshavare. Uppföljning och analys av underlagen ligger till grund för den övergripande planeringen av prioriterade utvecklingsområden.

Social omsorg

Enheterna inom avdelningen har ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete som stöd för drift, utveckling och uppföljning av verksamhetens kvalitet. Enheterna analyserar och tar tillvara resultaten från brukarundersökningar, granskningar, ledningsrapporter, brukarnas synpunkter och klagomål samt enheternas egna uppföljningar och kontroller. Det innovativa klimatet främjas genom ett nära och närvarande ledarskap som uppmuntrar och stödjer brukar- och klientperspektivet. Enheterna driver utvecklingsprojekt med eller utan stöd av extern finansiering kring frågor som kräver mer omfattande utvecklingsarbete eller kompetensutveckling. För att stärka den gemensamma verksamhetsutvecklingen inom avdelningen väljs utvecklingsområden som är centrala och strategiska och utifrån dessa skapas aktiviteter i verksamhetsplanen som sedan följs upp under året. Inom ramen för handlingsplanen för socialsekreterare och biståndshandläggares arbetssituation deltar avdelningen i samordnat mottagande av studenter för verksamhetsförlagd utbildning. Detta sker i samarbetet med Södertörns högskola, Ersta-Sköndal-Bräcke högskola och Stockholms universitet. Under 2019 har avdelningen medverkat i ett pilotprojekt tillsammans med Stockholms universitet rörande studentmottagande under termin 2 i socionomprogrammet. Medarbetare och chefer tar del av den kunskap och inspiration rörande innovationsarbete som staden och stadens samverkansparter erbjuder.

Under året har två klagomål inkommit till förvaltningen från enskilda person. Förvaltningen har bemött och besvarat dessa klagomål. Det har inkommit sex skrivelser från enskilda med synpunkter på träfflokalen Kravatten. Skrivelserna har lett till att avdelningschef och enhetschef har träffat brukarna på ett dialogmöte. En person har lämnat in en stämningsansökan till tingsrätten rörande missnöje med handläggning inom familjerätten. En anhörig har inkommit med klagomål på utförare i egen regi. Klagomålet har besvarats skriftligt. En avvikelserapport från psykiatrin rörande bristande samverkan har inkommit och besvarats skriftligt.

Vid ett tillfälle har förvaltningen uppmärksammat en avvikelse hos en privat utförare av boendestöd. Vid ett tillfälle har förvaltningen uppmärksammat avvikelse i samverkan med psykiatrin.

Under året två har nitton rapporter enligt lex Sarah inkommit. Av dessa avser 10 rapporter myndighetsutövning, sex avser bostad med särskild service och en daglig verksamhet och en personlig assistans. Beslut att inte utreda har fattats rörande en rapport. Övriga rapporter utreds och ligger till grund för åtgärder inom verksamheterna.

Äldreomsorg

Det systematiska kvalitetsarbetet har fortsatt att utvecklas. Verksamheterna har analyserat och tagit tillvara resultaten från de årliga brukarundersökningarna, individ- och verksamhetsuppföljningarna, granskningar, brukarnas synpunkter och klagomål samt enheternas egna uppföljningar och kontroller för att se vilka förbättringsområden som finns och vilka åtgärder som behöver vidtas i verksamheten. Under 2020 har beställarenheten äldre och hemtjänsten i uppdrag att utveckla rutinerna för genomförandeplanen.

Två rapporter enligt lex Sarah har inkommit, en gällande brister inom den kommunala hemtjänsten och en gällande ett privat vård- och omsorgsboende. En lex Maria anmälan har gjorts avseende bristande läkemedelshantering på vård- och omsorgsboende.

Avvikelser som rapporterats från stadens trygghetsjour har följts upp av hemtjänsten för åtgärder och förbättringar.

Avvikelser som avsett samverkansrutinerna för överenskommelsen vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård har tagits upp mellan vårdgivarna.

Övrigt

Synpunkter och klagomål

Förskola

Under perioden har 17 synpunkter/klagomål som avser förskola inkommit till förvaltningen. Synpunkterna har gällt verksamhetens innehåll, bemötande, utemiljö och säkerhet. En synpunkt har gällt kollos anmälningsystem. En anmälan om kränkande behandling har handlagts. Åtgärder är vidtagna och ärendet är handlagt enligt gällande rutiner. Förvaltningen har genom berörd rektor samt avdelningschef återkopplat och följt upp klagomålen.

Social omsorg

Avdelningen och dess enheter/verksamheter följer förvaltningens rutin för hantering av klagomål och synpunkter. Under året har två klagomål inkommit till förvaltningen från enskilda person. Förvaltningen har bemött och besvarat dessa klagomål. Det har inkommit sex skrivelser från enskilda med synpunkter på träfflokalen Kravatten. Skrivelserna har lett till att avdelningschef och enhetschef har träffat brukarna på ett dialogmöte. En person har lämnat in en stämningsansökan till tingsrätten rörande missnöje med handläggning inom familjerätten. En anhörig har inkommit med klagomål på utförare i egen regi. Klagomålet har besvarats skriftligt. En avvikelserapparat från psykiatrin rörande bristande samverkan har inkommit och besvarats skriftligt. Vid ett tillfälle har förvaltningen uppmärksammat en avvikelse hos en privat utförare av boendestöd. Vid ett tillfälle har förvaltningen uppmärksammat avvikelse i samverkan med psykiatrin.

Äldreomsorg

Under 2019 har 24 synpunkter som avser äldreomsorgen inkommit och registrerats. Av dessa har sex synpunkter gällt hemtjänstens insatser, varav tre synpunkter på den kommunala hemtjänsten och tre synpunkter på privata hemtjänstutförare. Elva synpunkter har rört servicehus och handlat om bemötande, vården och insatserna, där två personer har stått för sju av dessa synpunkter. Tre synpunkter har handlat om vården och omsorgen på vård- och omsorgsboende. Två synpunkter har rört biståndshandläggningen samt en synpunkt på faktura. En synpunkt har gällt dålig städning på en av mötesplatserna.

Avdelningen för samhällsplanering

Under 2019 har totalt 1 460 ärenden om synpunkter och klagomål inkommit i synpunktportalen. Av dessa avser 30 beröm, 682 felanmälan, 131 idéer och 333 klagomål.

Gunilla Davidsson
stadsdelsdirektör

Lars Wennberg
stabsstrateg

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Gunilla Davidsson, stadsdelsdirektör	2020-01-29
Lars Wennberg, stabsstrateg	2020-01-29